1
2011

YDIN

www.ydinlehti.fi
9 euroa

VÄÄLI-KARUSELLI PYÖRII

s. 14 Suomi – Kilpailuvaltio

s. 27 Monikulttuurisuuden tuolla puolen

s. 46 Guggenheim soikoon!

Ulla-Leena
ALPPI

Rauhankasvatus takaisin kouluihin!

Rauhanrakenteiden vahvistaminen on parasta ulko-ja turvallisuuspolitiikkaa.

vasemmisto
RIKKAUTTA JOLLA ON ARVOA

Pirkanmaa

Ehdolla Eduskuntaan

ILKKA TAIPALE

- Ydin –lehden perustaja ja päätoimittaja 1966 – 1967
- Rauhanaseman ja Itämerikeskuksen rakentaja
- Lääkärin Sosiaalisen Vastuun perustaja
- Jatkaa rauhantyötä ad infininitum

SDP
Helsinki

Eduskuntavaalit 17.4.2011

Ehdokkaat ovat maksaneet mainoksen itse.

kansanedustaja,
kaupunginvaltuutettu,
kulttuuri- ja
kirjastolautakunnan pj.

Johanna Sumuvuori

www.sumuvuori.net

Yhteiskuntaa on kehitettävä heikoimpien ehdoilla

kolumnisti,
radiohenkilö,
Suomen
kirjastoseuran
puheenjohtaja

Jukka Relander

www.jukkarelander.fi

Vihreät De Gröna

ETTEI KETÄÄN JÄTETTÄISI.

www.outialanko.fi

Tämän ilmoituksen rahoittaa ehdokas itse.

OUTI ALANKO-KAHILUOTO (Vihr.)

Kansanedustaja, FT

„Konkreettisia tekoja pätkätyöläisten ja pieni-tuloisten hyväksi.

Vihreät De Gröna

Eduskuntaan Uudeltamaalta

Heikki
Hiilamo

Oikeasti reilumpi uusi Suomi

Vihreät De Gröna

---

www.erkkituomioja.org

LUOKKAYHTEISKUNNAN ESTETTÄVÄ !

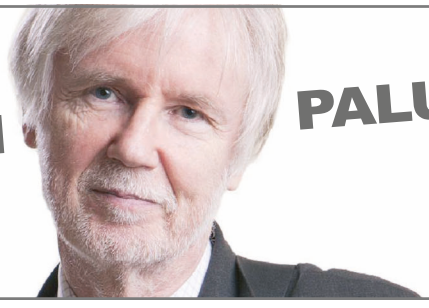

PALUU ON

SDP
Helsinki

Arja Alho

Kirjoittaja on Ytimen päätoimittaja.

Tuleeko JÄRISTYS vai PÄRISTYS?

[SUOMI on tuskin entisensä 18.4.2011. Mutta muuttuuko Suomi ja mihin suuntaan?

On mahdollista, että pitkään hiipunut äänestysinto virkistyy kevään vaaleissa. Osallisuus ja osallistuminen eivät vielä tästä vahvistu. Kuntakoon kasvattamisen maksajaksi voi jäädä kuntademokratia, ellei lähidemokratiaan suhtauduta vakavasti. Puolueissa vasta opetellaan vuorovaikutteisuutta. Tykkääminen ja ei-tykkääminen sosiaalisessa mediassa on osallistumisen ja osallisuuden aihio. Vielä puuttuvat erilaiset toiminnalliset hakaset, joihin ihmiset voivat kiinnittyä, ja joista syntyy aito kansanliike.

Jymy-uutinen olisi, mikäli palvelujen käyttäjien – puhumattakaan työntekijöitten – näkemykset palveluiden paremmin järjestämisessä otettaisiin vakavasti lautakunnissa ja valtuustoissa. Pauke uutisoinnissa olisi jo melkoista, mikäli suomalainen sosiaaliturva taipuisi siihen, ettei viranomainen aina tietäisi paremmin tukea tarvitsevan rahareikiä. Todellinen maanjäristys koettaisiin, mikäli poliittiset puolueet ottaisivat aloitteen käsiinsä ja haastaisivat hallinnon.

Oletan järähtelyjen jäävän maltillisiksi.

> Takinkääntöjen ennätykset ja itsensä kanssa ristiriidassa oleminen voivat olla politiikan sirkushuvia tulevaisuudessa.

[ON mahdollista, ettei perussuomalaisten menestys riipu lainkaan edessä olevista vaalikeskusteluista. Menestys mielipidetiedusteluissa imee menestystä. Perussuomalaisista on tullut tilaamatta, mutta ei yllätyksenä, vastavoima nykymenolle. Huuma on kuumaa.

Timo Soinin kilvoittelu pääministeriydestä on valtava epäluottamus Kokoomukselle, Keskustalle mutta myös sosialidemokraateille. Perustuslain henki on, että vaalien voittaja käynnistää hallitusneuvottelut. Niissä puolestaan suurin puolue on niskan päällä, kun pääministerin paikkaa ryhdytään jakamaan.

Perussuomalaisten ongelmana on, ettei vastavoimasta vanhaa menoa kohtaan voi ommella uutta takkia, kun mallina ovat vanhan takin kaavat. Takinkääntöjen ennätykset ja itsensä kanssa ristiriidassa oleminen voivat olla politiikan sirkushuvia tulevaisuudessa. Tästä vain pieni välähdys Bryssel-raportissamme Timo Soinin meppiuralta.

Oletan pettyneiden määrän nousevan suureksi.

[ÄÄRILAITOJEN populistiset liikkeet eivät ole Euroopassa uusi ilmiö. Politiikan tutkija **Pertti Hynynen** kuvaa nativismia. Siinä asettaudutaan vaistonvaraisesti häviävien kulttuurien puolelle. Se on takertumista omiin perinteisiin ja uusien vaikutteiden torjumista. Perussuomalaisten kannatus taantuneilla maa- ja teollisuusalueilla on sukua nativismille. Kulttuurista – joka on kaikenlaista viljelyä – ei voi kuitenkaan kieltää sen ominta: jatkuvaa uudistumista. Kotiseutumuseot rukkineen eivät ole vastauksia tähän päivään vaan heijastuksia siitä, mitä on ollut, ja mitä on tullut uutta ja lisää.

Vakava ongelma on politiikan maailman karkaaminen ihmisten maailmasta omaksi reality-TV:ksi. Jopa valistunut katsoja äimistelee: ovatko he tosissaan? Maailmojen erilaisuudesta kertoo sekin, etteivät tulo- ja terveyserojen repeämisestä ja köyhyyden periytymisestä kertovat tutkimukset ole herättäneet kuin osan poliittisista päättäjistä.

Johannes Kananen väitteli maaliskuun alussa pohjoismaisen hyvinvointimallin muuttumisesta kilpailulliseksi. Tästä keskustelen **Jouko Kajanojan** kanssa, jolla on paitsi poliittinen perspektiivi myös nykyinen tiukka ote tutkijana yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Sosiaaliset investoinnit siivittävät hyvinvointia, vaurastumista ja jopa tuottavuutta.

Ei riitä -kampanja esittää perusturvan parantamista 120 eurolla ensivaiheessa. Ehkäpä **Sixten Korkman** vakuuttaa vielä epäilevät tuomaat: on kohtuullista korjata perusturvan jälkeenjääneisyys. Ydin-lehti tykkää tästä.

Ydin-lehti tykkää myös siitä, että demokratiavaatimukset ovat kaataneet itsevaltaisia hallintoja arabimaissa länsimaitten vakauspolitiikasta huolimatta. Samoja virheitä ei nimittäin kannata tehdä uudelleen. Vakauden nimissä ei ole syytä uhrata demokratian ja kansalaisoikeuksien ihanteita. Milloin tulee Kiinan vuoro? Vai käykö niin, että länsimaitten taloudelliset intressit pitkittävät sitä, minkä murtumisesta on säröjä jo nähtävillä. Väkivaltakoneistot ovat sittenkin voimattomia ihmisjoukkojen edessä.

[MUUTEN: Ydin-lehti löytyy sosiaalisesta mediasta. **Seppo Ahti** eli *Iltasanomien* Bisquit tiivistää: ”Tykkää. Ei tykkää. Twittunko välii.”

Tykkään. YD

Sisältö

YDIN-LEHTI | NUMERO 1 | 2011

3 Pääkirjoitus

6 – 8 Ytimekkäästi

9 *Ydinhenkilö*
Katja Tuominen

10 – 11 Camp David – rauha, josta sikisi sotia
HANNU REIME

12 – 13 Nuorison vallankumous Jemenissä
SUSANNE DAHLGREN

MESSAY SHOAKENA

14 – 16 Hiipivä kilpailu, piilotettu hyvinvointi
ARJA ALHO

18 *Me = Suomessa*
Suomi voi onnistua maahanmuuttopolitiikassa
ENRIQUE TESSIERI

19 Perusturvakysymys
SIXTEN KORKMAN

20 – 22 Sanasodan sananselitykset
YTIMEN VAALISANAKIRJA

23 – 25 Populismin uudet tuulet
PERTTI HYNYNEN

26 Timo Soini – mukava mies pahamaineisessa ryhmässä

27 – 29 Sinisilmäinen vai viisas monikulttuurisuus
LIISA LIIMATAINEN

30 Nato ja Suomi etsivät yhteistä säveltä
JARMO PYKÄLÄ

31 *Ydintä etsimässä*
Jämähtänyt verokeskustelu
TYTTI NAHI

32 – 34 Ilmasto YK:n jälkeen?
Haastattelussa Nicola Bullard
MIKKO SAULI

35 *Politiikan ytimestä*
Euroopan unioni ja 27 ulkopolitiikkaa
ANNELI JÄÄTTENMÄKI

36 – 39 Euro kriisin syövereissä
JYRI RAIVIO

41 – 43 Onnistunut vastarinta Meksikossa
RITA DAHL

44 – 45 Julmaa ihmiskauppa Phnom Penhissä
MARIA PALO

46 – 48 Maailman ja Suomen sosiaalifoorumit

50 – 51 Jos Guggenheim on vastaus, mikä on kysymys?
KAARIN TAIPALE

52 – 53 Kirkko köyhien asialla
SAILA KESKIAHO

YDIN-LEHTI Rauhanasema, Veturitori 3, 00520 Helsinki
p. 044 575 7763, ydin@ydinlehti.fi, www.ydinlehti.fi

PÄÄTOIMITTAJA Arja Alho, p. 040 709 3770
arja.alho@ydinlehti.fi

TOIMITUSSIHTEERI Mikko Sauli, p. 040 744 9202
mikko.sauli@ydinlehti.fi

HALLITUKSEN PJ Kalevi Suomela
kalevi.suomela@kaapeli.fi

TÄMÄN NUMERON TOIMITUSKUNTA
Rita Dahl, Arto Kekkonen, Kristiina Koivunen, Topi Laiti, Hanna Lukkari, Riitta Oittinen, Eero Suoranta ja Heli Yli-Räisänen

ULKOASU Teppo Jäntti ja Leila Oksa

TAITTO Teppo Jäntti

KANNEN KUVA omnitographer

TILAUKSET ydin@ydinlehti.fi, www.ydinlehti.fi
Maksamalla tilille 800013 – 1509924
Ydin ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

TILAUSHINNAT
35 euroa / vuosi
28 euroa / kestotilaus
Vähävaraiset: 20 euroa / vuosi

55 *Media*
Miksi julkinen keskustelu kaipaa komiikkaa?
LEHTI

56 – 57 **Kahta järjestelmää vastaan**
MIKKO SAULI

58 – 59 **Työryhmä mietiskeli sivaria – mikä muuttuu?**
ARTO KEKKONEN

61 *Ydin 45 vuotta*
Passinpolttaja muistelee
TAUNO TUOMIVAARA

62 **Tapahtumat**

63 – 65 **Levy-, teatteri- ja kirja-arviot**

66 *Rauhan ytimestä*
Kaikkeen ei voi varautua
OUTI OJALA

HENRI PURJE

Uutta Ytimessä

Uusi vuosi, uusi toimitussihteeri

Ytimessä on aina paljon uutta. Näin on ollut jo 45 vuoden ajan. Tällä kertaa uutta on kuitenkin tavallista enemmän. Uutta olen myös minä eli toimitussihteerinne **Mikko Sauli.** Olette lukeneet juttujani Ytimestä aiemminkin. Ensimmäisen yhteisen lehtemme kunniaksi käytän tämän palstan esittäytymiseen.

Ammatillista elämääni kuvaa parhaiten sana ”aktivisti”. Tituulerauduin pitkään aktivistiksi aina ammattiani kysyttäessä ja herätin sillä usein hilpeyttä. Vaikka olen luopunut kaikista ”aktivistin töistäni”, hallituspaikoista, postitustalkoista, lobbaamisesta, työryhmistä ja mielipidekirjoittelusta, sydämeni osoittaa varmaan ikuisesti mieltään paremman maailman puolesta.

Olen alakulttuurien kasvatti. Joskus lastentarhaikäisenä näin Sex Pistols -yhtyeen videon ja ilmoitin koulussa, että minusta tulee isona punkkari. Niin tulikin. Kasvoin ilmeisesti isoksi 13-vuotiaana, kun värjäsin hiukseni vihreiksi ja ripustin riippulukon ketjulla kaulaani. Sittemmin punkharrastukseni on laajentunut muihinkin alakulttuureihin. Toivon, että lehden kulttuurijuttujen kautta voin tuoda näkyviin alakulttuurien riemunkirjavaa väriloistoa.

Journalismi on minusta parhaimmillaan vahtiessaan vallan liikkeitä. Yhteiskunnallinen aktiivisuuteni on avannut minulle ihmisten enemmistöltä piilotettuja näköaloja valtaan ja sen käyttöön. Ne ovat harvoin kauniita. Olen kuunnellut korkean virkamiehen kerskumista äänestäjien huijaamisella ja oppinut, että sosiaaliturvajärjestelmä on tehokas silloin, kun ihmiset eivät osaa hakea tukia. Tällaiset kokemukset luovat valtaan perspektiiviä, josta on varmasti hyötyä Ytimen tekemisessä.

Aktivismini on ollut globaalia. Olen viettänyt Brasiliassa melkein vuoden elämästäni, käynyt Maailmanpankissa ja Kansainvälisessä valuuttarahastossa Washingtonissa kritisoimassa niiden toimintaa ja keskustellut Helsingissä Mosambikin presidentin kanssa maan pienviljelijöiden ajatuksista maatalouden tulevaisuudesta. Aktivisti toimii, kun siihen tarjoutuu tilaisuus. Nämä kokemukset ovat avartaneet maailmankuvaani merkittävästi. Nykyisin katson maailmanpolitiikkaa pitkälle kehitysmaiden perspektiivistä.

Toivon, että kokemukseni valjastuu käyttöönne sujuvasti ja odotan yhteistä taivaltamme lehden parissa innolla. Ensimmäinen numero syntyi lehden rutiineihin totutellessa. Uusia osioita ovat muun muassa 45-vuotispalsta, jossa kurkistetaan Ytimen vaiheisiin läpi vuosien, sekä lisääntyneet arviot. Puolesta ja vastaan -palsta jäi pois, koska kukaan ei suostu puhumaan perusturvan korottamista vastaan.

Olen aina pitänyt Ydin-lehdestä enkä ole lähdössä tekemään toimituspoliittista vallankumousta. Toivon, että tapani tehdä Ydintä miellyttää teitä. Minulle saa mielellään lähettää palautetta lehdestä.

Rauhaa ja rakkautta,

Mikko Sauli
Ytimen toimitussihteeri

ILMOITUSKOOT JA -HINNAT
(hintoihin lisätään alv 22 %)
Takakansi 214 x 254 mm 2 500 euroa
1/1 sivua 196 x 255 mm 1 200 euroa
1/2 sivua 196 x 125 mm 650 euroa tai
96 x 255 mm 650 euroa
1/3 sivua 196 x 82 mm 440 euroa
1/4 sivua 96 x 125 mm 350 euroa
1/6 sivua 196 x 39 mm 220 euroa
1/8 sivua 96 x 60 mm 200 euroa

JULKAISIJA Ydin-julkaisut ry.
45. vuosikerta
(Rauhaa kohti -lehden 84. vuosikerta)

PAINOPAIKKA Miktor Oy

ISSN 0356-357X

YDIN on Kultti ry:n jäsenlehti. Lehti pidättää itsellään oikeuden käsitellä sille toimitettua materiaalia. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisussa sattuneesta virheestä rajoittuu ilmoituksesta maksetun määrän palauttamiseen. Huomautukset 14 päivän kuluessa.

IRTONUMEROITA: Akateeminen kirjakauppa (Helsinki keskusta, Iso Omena, Itäkeskus, Tapiola, Oulu, Turku, Tampere), Rosebud (Helsinki) ja Stockmann (Helsinki).

Japanin maanjäristys

DANIEL SANFORD / US NAVY

Vettä suihkuaa rikkoituneesta putkesta Hachinohessa Japanissa. Tuhoalueella on paikoin kylmä. Maanjäristys ja tsunami aiheuttivat 11.3. laajaa tuhoa maassa. Kuolonuhrien määrästä ei Ytimen mennessä painoon ole tarkkaa tietoa.

DIGITALGLOBE

Sateliittikuvassa näkyy savuava Fukushiman ydinvoimala. Japanin maanjäristys on herättänyt huolta ydinvoiman turvallisuudesta Suomessakin. Ytimen mennessä painoon säteilyarvot ovat juuri nousseet hälyttävästi voimala-alueella.

Kuollut mies ei vuoda

Wikileaks-sivuston perustajan **Julian Assangen** tappaminen sopii yhä useammalle – ja yhä useampi kertoo siitä julkisesti. Assangelle kuolemaa toivovien terveisiä on koottu People OK with murdering Assange -sivustolle. Esimerkiksi Washington Postin kolumnistin **Jeffrey T. Kuhnerin** mielestä Assange uhkaa amerikkalaisten henkiä. Kolumnissaan ”Salamurhatako Assange?” hän vaatii, että ”hallinnon on ratkaistava ongelma – tehokkaasti ja pysyvästi.”

Eversti-luutnantti **Ralph Peters** on sanoissaan vielä suorempi. Hän ilmoitti konservatiivisen Fox News -kanavan ***O'Reilly Factor*** -ohjelmassa yksikantaan, että Assange pitäisi tappaa, koska tämä on syyllistynyt rikoksiin ihmisyyttä vastaan. Sivustolle on päässyt myös korkean profiilin republikaanipoliitikko **Sarah Palinin** lausunto, jonka mukaan ”Assangea tulisi kohdella kuten talebania.”

Lisää lausuntoja Assangen henkirievusta löytyy verkosta: www.peopleokwithmurderingassange.com.

Valta vaihtui Brasiliassa

Brasilia sai vuoden vaihteessa ensimmäisen naispresidenttinsä, kun Työväenpuolueen vaalit voittanut ehdokas **Dilma Rousseff** astui virkaansa. Rousseff seuraa tehtävässä **Luis Inácio Lula da Silvaa**, joka tuki hänen vaalikampanjaansa aktiivisesti. Muiden Työväenpuolueen johtohahmojen tapaan myös Rousseffin tausta on diktatuuria vastustaneissa vasemmistolaisissa liikkeissä.

Hallinnolliseksi kuvaillulla Rousseffilla on suuret saappaat täytettävänään. Huikean kansansuosion ohella hänen edeltäjänsä Lula nosti Brasilian kansainvälisen profiilin uudelle tasolle aktiivisella toiminnallaan esimerkiksi maailman johtavien talouksien G20-ryhmässä ja Afrikassa. Rousseffia on moitittu ulkopoliittisesta kokemattomuudesta, ja hänen edesottamuksiaan ulkopolitiikassa seurataan tarkasti.

Ainakin Rouseffin puolue jatkaa uuden maailmanjärjestyksen piirtelyä. Työväenpuolueella on yhteisiä seminaareja ja tapaamisia esimerkiksi Kiinan kommunistisen puolueen kanssa yhtenään. Toistuva otsikko tapahtumille on ”Uusi maailmanjärjestys”. Puolueessa ollaan ilmeisen vakuuttuneita, että kehittyvien talouksien marssi maailmanpolitiikan keskiöön jää pysyväksi.

Yhdysvallat ajaa Guggenheimia Helsinkiin

Diplomaatin tehtävä on edustamisen ja oman maan kansalaisten palvelemisen lisäksi edistää maansa asioita asemapaikassaan. Siinä missä suomalaisdiplomaatit yrittävät hiki hatussa taata Nokialle parempia sopimuksia, Yhdysvaltojen Suomen suurlähettiläs **Bruce J. Oreck** ajaa Guggenheimia Helsinkiin. Oreck kertoo asiasta lähetystön verkkosivujen blogissaan:

– Olen todella ylpeä voidessani sanoa, että minä ja **Cody** näyttelimme myös pienen roolin tässä pitkässä prosessissa. Muutaman viime vuoden aikana kykenimme isännöimään Guggenheimin tiimin jäseniä virka-asunnolla. Järjestimme illallisia ja lounaita ja jopa matkustimme New York Cityyn tapaamaan Guggenheimin virkailijoita tukeaksemme tätä projektia.

USA-kriittiset Guggenheimin vastustajat voivat näin huokaista helpotuksesta. Myös Guggenheimin takaa löytyi sittenkin se tuttu ja turvallinen Amerikan peikko.

Lisää Guggenheimista sivuilla 50–51.

Kansa kyllästymässä nykyarmeijaan?

Yleisen asevelvollisuusjärjestelmän kannatus on nopeassa laskussa. Nykyjärjestelmää kannatti helmikuussa enää 51 prosenttia suomalaisista, kun vielä 2009 syksyllä luku oli 72 prosenttia. Tutkimuksen teettänyt Maanpuolustustiedo-tuksen suunnittelukunta on muuttanut haastattelututkimuksensa kysymyksenasettelua, eivätkä luvut siksi ole täysin vertailukelpoisia.

Kyselyn vaihtoehdot yleiselle asevelvollisuudelle olivat valikoiva asevelvollisuus ja palkka-armeija sekä uusi vaihtoehto: vapaaehtoinen varusmiespalvelus. Valikoivan asevelvollisuuden kannatus on lisääntynyt samalla, kun yleisen asevelvollisuuden kannatus on laskenut. Sitä kannatti helmikuussa 21 prosenttia kansasta. Myös vapaaehtoinen varusmiespalvelus keräsi heti tuoreeltaan 17 prosentin kannatuksen. Palkka-armeija on yhdeksän prosentin kannatuksellaan vähiten suosittu armeijamalli.

Romahdus alkoi viime syksynä, jolloin asevelvollisuutta ilmoitti kannattavansa 63 prosenttia kansasta. Tuolloin vapaaehtoinen varusmiespalvelus ei ollut mukana kyselyssä. Nykyisen asevelvollisuusjärjestelmän kannatus on aiemmin pysytellyt 70 ja 80 prosentin välillä koko 2000-luvun ajan, kun tutkimuksia on tehty.

IMF suitsutti Libyaa

Reutersin Breakingviews-palvelun toimittajat lueskelevat Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n raportteja tarkkaan. IMF:lle sattui helmikuussa kömmähdys, josta sen olisi syytä ottaa opikseen. Järjestö ylisti Libyan makrotalouspolitiikkaa tervehenkiseksi ja kannusti maata jatkamaan samaan malliin.

Vastaavia lausuntoja on vuoden aikana annettu ainakin Egyptistä, Algeriasta ja Bahrainista. Kaikissa näissä on viime aikoina ollut levotonta, ja on selvää, etteivät maiden hallitukset ja harjoitettu politiikka nauti kansalaisten luottamusta, vaikka IMF kuinka kehuisi maiden talouspolitiikkaa.

Breakingviewsin toimittajat **Pierre Briancon** ja **John Foley** ehdottavat, että IMF ottaisi uuden kriteerisarakkeen ruksittavaksi maaraportteja laatiessa: demokraattinen tuki harjoitetulle politiikalle. Makrotalouden mittarien ja muun yhteiskunnallisen kehityksen tervehenkisyys kun eivät aina ole sama asia.

Lue lisää arabimaiden tilanteesta alkaen sivulta 10.

Euroopan parlamentti haluaa rahoitusmarkkinat verolle

Euroopan parlamentti äänesti 8.3. rahoitusmarkkinaveron puolesta. Kanta hyväksyttiin äänin 360 puolesta ja 299 vastaan. Suomalaisista euroedustajista viisi, **Satu Hassi, Heidi Hautala, Liisa Jaakonsaari, Sirpa Pietikäinen** ja **Mitro Repo**, äänesti esityksen puolesta. **Timo Soini** ei ollut paikalla äänestyksessä tai äänesti tyhjää. Loput 13 edustajasta vastustivat veroa.

Ranskan 74 edustajasta vain kuusi äänesti veroa vastaan. Saksan 96 edustajasta veroa vastusti 13. Suomessa finanssikriisi on poikinut vain vähän keskustelua talouden sääntelykeinoista. Eduskunnassa 80 kansanedustajaa vaati keväällä 2009 valuutanvaihtoveron toteuttamista. Myöhemmin myös valtiovarainministeri **Jyrki Katainen** on kannattanut veroa Euroopan valtiovarainministerien kokouksessa.

Vero on ollut EU:ssa esillä erityisesti unionin toiminnan rahoittamiseksi ja finanssikriisin kustannuksien kattamiseksi. Euroopan parlamentti kannattaa veron käyttöönottoa myös pelkästään Euroopassa, jos globaali ratkaisu ei osoittaudu mahdolliseksi. Veron vastustajat ovat katsoneet, että sen käyttöönotto vain Euroopassa ei onnistu. Yhä useampi johtava poliitikko uskoo kuitenkin veron toteutuskelpoisuuteen. Esimerkiksi Saksan liittokansleri **Angela Merkel** on luvannut edistää asiaa euroryhmässä. YD

Lue euroalueen talouskoukeroista lisää sivulta 36.

Turku vaatii lisää demokratiaa

Edustuksellisen demokratian kriisi on julkisen keskustelun kestoaihe varsinkin vaalien alla. Lisää kierroksia kriisimyllyyn saatiin yllättävältä taholta, kun Turku kantoi kortensa kekoon. Turun kaupungin tutkimus- ja tietoyksikkö julkisti professori **Lauri Karvosen** tutkimuksen, jossa kehotetaan ottamaan käyttöön uusia osallistumismenetelmiä.

– Kansalaisten vaimea vaaliosallistuminen ja penseä suhtautuminen puoluelaitokseen todistavat syvästä luottamuskriisistä. Kehityksen jatkuessa edustuksellinen demokratia on vakavan legitimiteettiongelman edessä, Karvonen sanoo.

Vastaavia kaikuja on kuulunut myös Oikeusministeriöstä, jossa demokratian tulevaisuutta on pohdittu Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman puitteissa. Oikeusministeriön ohjelman saavutukseksi jäi puolueiden ajatushautomoiden perustaminen.

Jäämme odottamaan kriisitietoisuuden saapumista pääkaupunkiin. YD

Kohti tieteellistä politiikkaa

Vihreillä on akateeminen leima, eikä syyttä. Puolueen ohjelmissa on pitkiä listauksia lähdekirjallisuudesta ja viitteitä käytetään niissä yleisesti. Muut puolueet tukeutuvat ilmoituksen voimaan, eikä niiden ohjelmista löydy lähteitä. Puoluesihteeri **Panu Laturi** perustelee käytäntöä taustatiedon alkuperän selventämisellä.

– Tällä halutaan kertoa, mistä ohjelmissa oleva taustatieto on peräisin.

Vihreät saattaa hallitukseen päästessään tuoda lähdekirjallisuuslistat myös seuraavaan hallitusohjelmaan, ainakin jos se Laturista on kiinni. Hän kannattaa ajatusta.

– Ehkä se olisi ihan paikallaan. Ainakin luettelo niistä henkilöistä, jotka ovat olleet hallitusohjelmaa kirjoittamassa.

Lähdekirjallisuuslistojen vaikutusta kansalaisten poliittiseen osallistumiseen ei Ytimen tietojen mukaan ole tutkittu. Perussuomalaisten kannatus viittaa kuitenkin siihen, että pikemminkin tarvittaisiin muutosta kansantajuisempaan suuntaan. YD

Matoisia hampurilaisia à la SDP

Puoluetoimistot käyvät kierroksilla vaalien alla, eikä retoriikkatykkien virittelystä puutu kummallisuuksia. Ytimelle päätynyt SDP:n jäsenkirje on retoriikassaan hilpeimmästä päästä. *Puoluehallitus 24. 2. 2011* -otsikoitu dokumentti sanoo muun muassa seuraavaa:

”Kokoomuksen mittava ainakin 80 000 euroa maksanut ilmoituskierros ”Kokoomus ei kannata tasaveroa” onkin vähän samalla tasolla kuin, jos hampurilaisketju McDonald’s laittaisi lehteen ilmoituksen, jossa kerrottaisiin, että hampurilaisissamme ei ole matoja.”

Ydin yritti selvittää, yrittääkö SDP sanoa, että Kokoomus ei kannata tasaveroa, vai että McDonald’sin hampurilaisissa on matoja. Matojen osalta Ydin kysyi myös todisteita. Puoluetoimistolta ei kuitenkaan saatu vastauksia esitettyihin kysymyksiin. YD

Lue lisää:
www.ydinlehti.fi

TOPI LAITI

Monenlaisia IHMIS-KAUPPIAITA

Olen viime kuukausina saanut useita samankaltaisia puheluita: EU:n ulkopuolelta Suomeen saapunut henkilö on hakenut turvapaikkaa ja saanut kielteisen päätöksen. Turvapaikkaprosessin aikana hän on työllistynyt ja anonut työlupaa. Hän täyttää toimeentulokriteerit ja maksaa veronsa, mutta joutuu silti pelkäämään käännytystä ja kysyy minulta neuvoa.

Kun kutsu käy poliisiasemalle, osa ulkomaalaisista jättää menemättä. Heistä tulee paperittomia siirtolaisia. He jatkavat työssäkäyntiään, mutta pakoilevat virkavaltaa. Toiset menevät poliisiasemalle, ja moni heistä käännytetään.

Poliisi voi käännyttää turvapaikanhakijan, joka on saanut kielteisen turvapaikkapäätöksen, vaikka hänen työlupahakemustaan ei vielä olisi käsitelty. Monikaan ulkomaalaisista ei pysty käsittämään tätä. Iloitsen ulkomaalaisista: he ovat järkevämpiä kuin meidän lainsäädäntömme ja poliisimme.

Kuuntelin taannoin radiosta ihmiskauppakeskustelua, jossa vähemmistövaltuutettu **Eva Biaudet** kuvaili ihmiskaupan piirteitä. Hän korosti, että ihmiskaupassa ihmistä kohdellaan pelkkänä välineenä.

Aloin välittömästi ajatella nigerialaista ystäväämme. Kutsuttakoon häntä nimellä **Hope.** Hope poistettiin äskettäin maasta kuin rahtitavara. Hän ei saanut jäädä odottamaan työlupapäätöstään, vaan hänet kiidätettiin pois yhteislennolla, jolla käännytettiin Euroopan unionin eri maissa oleskelleita nigerialaisia.

Myönnän, että inhoan keskustelua ihmiskaupasta – en sen vuoksi, etteikö ihmiskaupan uhrien auttaminen ja ihmiskauppiaiden tilille saaminen olisi tärkeää. Vaivaannun keskustelusta siksi, että mielestäni maahanmuuttopolitiikkamme on silkkaa ihmiskauppaa. Olemmeko niin turtuneita siirtolaisten heikkoihin elinoloihin, ettemme enää näe politiikkamme aiheuttamaa katastrofia?

Vaikka tiedämme, ettei ulkomaalaisilla ole oikeuksia emme kuitenkaan tee siitä numeroa. Hehän ovat ulkomaalaisia. Tämäkin positio on tosin parempi kuin sellainen, jossa väitetään, että mitään ongelmia ei ole, että kyllä jokainen pärjää, kunhan vähän yrittää. Näin asian esittää maahanmuuttoministerimme **Astrid Thors.**

Hopen kohtaloon liittyy sama piirre kuin ihmiskauppaan: ihminen on kuin roska, joka voidaan poistaa silmistä. En voi olla ajattelematta Hopen hätää, jonka hän ilmaisi suorasukaisesti ennen käännytystään.

En ole kuullut moneen päivää Hopesta. Hän kertoi viimeisimmässä viestissään piileskelevänsä vainoajiaan. YDIN

Katja Tuominen on Vapaa liikkuvuus -verkoston aktiivi. Verkosto ajaa siirtolaisten oikeuksia ja tunnetaan muun muassa Itä-Euroopan romanien puolustamisesta Helsingissä.

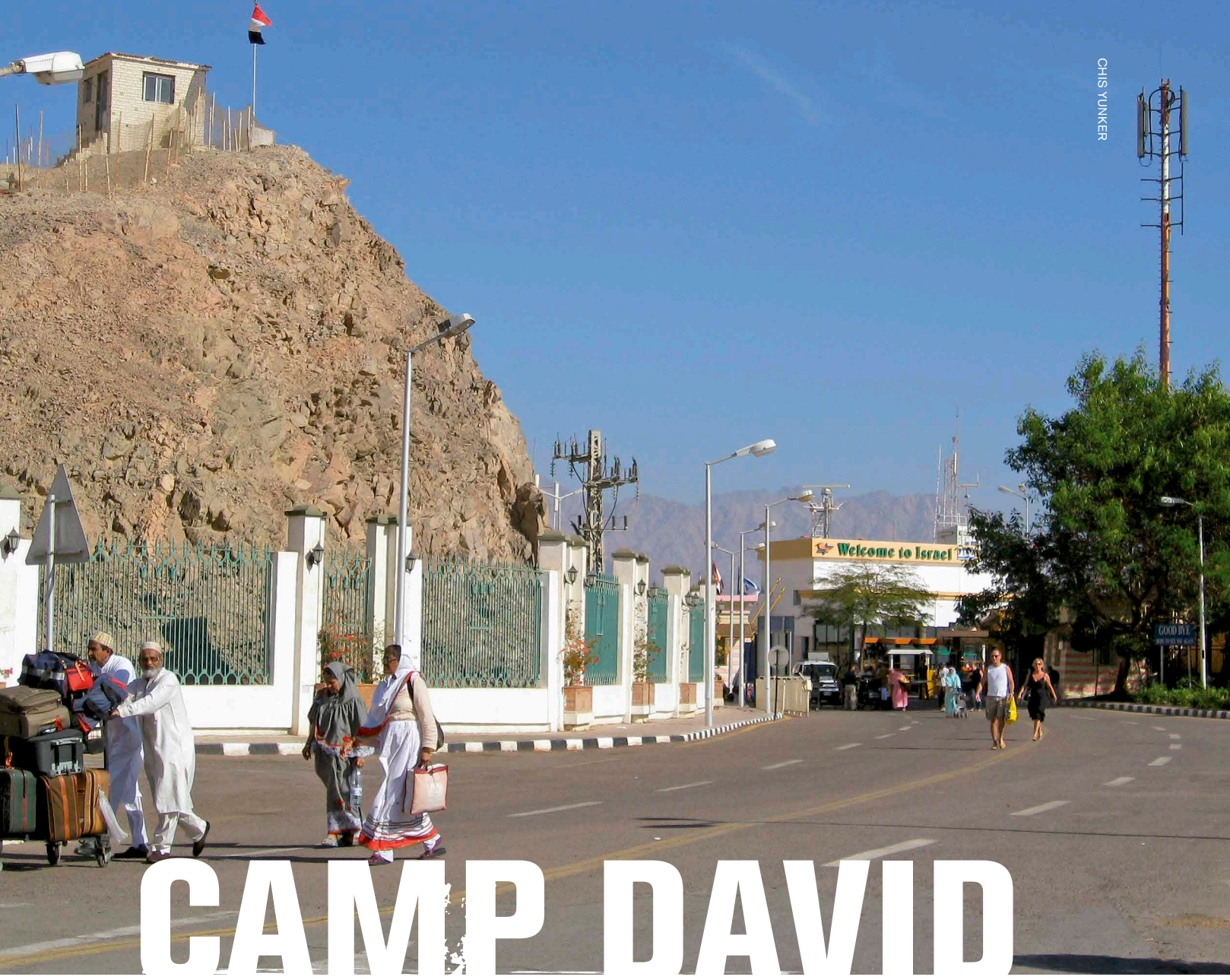

CHIS YUNKER

CAMP DAVID – rauha, josta sikisi sotia

Israel joutuu pohtimaan suhdettaan naapureihinsa arabimaailmaa ravisuttelevan kumousaallon myötä.

Sota ja rauha eivät ole vastakohtia valtioiden välisessä voimapolitiikassa, joka monelta osin muistuttaa suuren luokan organisoitua rikollisuutta. En usko, että sodalla useinkaan edistetään rauhaa ainakaan sanan 'rauha' todellisessa merkityksessä. Solmimalla rauha voidaan kyllä hyvinkin saada aikaan uusi sota, ei edes vahingossa vaan "vakain tuumin ja harkiten."

Hyvä esimerkki siitä, kuinka rauhanteko helpottaa uuden sodan aloittamista, on Israelin ja Egyptin vuonna 1979 solmima niin sanottu Camp Davidin rauha. Sen allekirjoittivat Israelin pääministeri **Menahem Begin** ja Egyptin presidentti **Anwar el-Sadat** Washingtonissa maaliskuussa 1979.

Sopimus perustuu asiakirjoihin, joista oli neuvoteltu edellisenä syksynä Yhdysvaltojen presidentin loma-asunnolla Camp Davidissa. Rauhansopimuksen nojalla Israel palautti Egyptille Siinain niemimaan, jonka se oli vallannut kaksitoista vuotta aikaisemmin. Egyptin arabitasavalta puolestaan tunnusti Israelin valtion ja solmi sen kanssa diplomaattiset suhteet.

Siinain palauttamisen hinnalla Israel vapautui vahvimmasta arabivihollisestaan. Sen ei enää tarvinnut pitää mittavia asevoimia Suezin kanavalla. Se saattoi keskittää väkivaltakoneistonsa kaiken voiman päävastustajaansa Palestiinan arabikansaa vastaan. Kun Egypti oli pelattu ulos, Israelille – Lähi-idän Spartalle – avautui mahdollisuus projisoida aseellista voimaansa entistä tehokkaammin.

Minkäänlaista sotilaallista uhkaa ei palestiinalaisista ole koskaan ollut Israelin valtiolle. Vielä vähemmän he ovat uhanneet israelilaisten olemassaoloa uutena hepreaa puhuvana kansakuntana Lähi-idässä. Palestiinalaisten ”uhka” on ollut jotakin aivan muuta.

Palestiinalaisten olemassaolo on muistuttanut pysyvästi siitä, että entisen brittiläisen Palestiinan alueella asuu kaksi kansakuntaa, ja että oikeudenmukaisen israelilais-palestiinalaisen rauhan minimiehto on Israelin vetäytyminen miehitetyiltä alueilta: Länsirannalta, Itä-Jerusalemista ja Gazasta. Niin pitkään kuin Israel onkin yrittänyt manata Palestiinan arabeja olemattomiin, he eivät ole kadonneet minnekään.

Rauha Galileaan

Vähemmän kuin kolme vuotta Camp Davidin jälkeen Israel hyökkäsi Libanoniin. Lähes parikymmentätuhatta palestiinalaista ja libanonilaista kuoli sotatoimissa, joille Israel antoi nimen Rauha Galileaan. Tällä viitattiin Palestiinan vapautusjärjestön PLO:n läsnäoloon Etelä-Libanonissa, josta oli vuosien mittaan ammuttu raketteja Galileaan, Pohjois-Israeliin.

Tosiasiassa Israelin pohjoisraja oli ollut pääosin rauhallinen lähes vuoden ajan. PLO oli noudattanut epävirallista tulitaukoa, jonka vain muutama Israelin provokaatio oli rikkonut. Sodan aloittamisen tekosyy, jota nykyisin harvoin edes muistetaan, oli Israelin suurlähettilästä **Shlomo Argovia** vastaan tehty murhayritys Lontoossa. Syyllinen oli palestiinalainen terroristi **Abu Nidal**, jonka PLO oli omassa piirissään tuominnut kuolemaan.

Rauhalla Galileaan oli kaksi strategista tavoitetta. Tärkeintä oli palestiinalaisten poliittisen läsnäolon eliminointi Libanonissa. Mitä maltillisempana palestiinalaiset esiintyivät, sitä enemmän Israeliin kohdistui poliittista painetta neuvotella heidän edustajiensa, käytännössä PLO:n kanssa.

Israel ei kuitenkaan halunnut neuvotteluja ja rauhaa vaan maata ja resursseja. Se halusi jatkaa jo 1960-luvulla aloittamaansa Länsirannan ja muiden miehitettyjen palestiinalaisalueiden asuttamista.

Ensimmäinen tavoite saavutettiin ainakin joksikin aikaa. PLO:n johto karkotettiin Libanonista kauas Tunisiaan. Israelille helpotus oli vain väliaikainen, sillä muutaman vuoden kuluttua palestiinalaiset aloittivat kansannousun, ensimmäisen *intifadan*, joka oli lähes rauhanomainen. Israel taas ei epäröinyt käyttää väkivaltaa. *Intifada* osoitti myös, ettei palestiinalaisten vastarinta ole riippuvaista PLO:n johdosta.

Rauhalla Galileaan pyrittiin myös järjestelemään Libanonin sisäiset olot uudelleen. Fantastisena ajatuksena oli, että Beirutissa saataisiin valtaan israelilaismielinen hallitus. Hanke epäonnistui täysin. Ystävällismielisen hallituksen sijaan Israel sai itselleen uuden ja vaarallisen vihollisen, Libanonin shiia-muslimien aseellisen vastarintajärjestön Hizbollahin.

Israelin valtion strategian kulmakiviin on kuulunut arabimaailman hajanaisuus ja sisäinen epädemokraattisuus.

Vuonna 1967 Israel voitti kaikkien sitä ympäröivien arabimaiden asevoimat kuudessa päivässä. Kesällä 2006 Hizbollah puolusti Etelä-Libanonia kuukauden päivät, eivätkä israelilaiset onnistuneet sitä murskaamaan.

On varsin luultavaa, että Rauha Galileaan olisi ollut mahdoton toteuttaa tehdyssä laajuudessa, jos Israelin ja Egyptin välillä olisi edelleen vallinnut sotatila. Niin tai näin, rauha Egyptin kanssa on säästänyt Israelilta valtavasti rahaa ja helpottanut Länsirannan asuttamista ja Gazan saartoa. Gazalaisten rääkkäämisessä **Hosni Mubarakin** Egypti tuki aktiivisesti Israelia.

Solidaarisuutta nousevaa, demokraattista arabimaailmaa kohtaan on osoitettu myös Tel Avivissa.

Arabimaailman kevät

Jos Mubarakin jälkeiseen Egyptiin tulee demokraattinen hallitus, joka määritelmän mukaisesti heijastelee kansalaisten enemmistön tahtoa, Egyptin on mahdotonta jatkaa Israelin kanssa sellaista yhteistyötä, joka kohdistuu palestiinalaisia vastaan ja edesauttaa heidän maidensa ryöstämistä.

Vallan vaihtuminen Egyptissä ei varmaankaan merkitse uutta sotaa Egyptin ja Israelin välille. Sen sijaan se voi olla alku jollekin aivan uudelle. Vain ne, jotka pelkäävät demokratiaa, ovat huolissaan kevään iduista Egyptissä ja muualla arabi-idässä.

Siionistisen liikkeen ja myöhemmin Israelin valtion strategian kulmakiviin on kuulunut arabimaailman hajanaisuus ja sisäinen epädemokraattisuus. Saman asian toinen puoli on aina ollut liittoutuminen Lähi-idän aluetta hallinneiden läntisten suurvaltojen kanssa, ensin Britannian ja Ranskan, sittemmin Yhdysvaltojen. Nykyiset erityissuhteet Yhdysvaltoihin syntyivät vuoden 1967 sodan jälkeen, kun Israel oli murskannut paitsi Egyptin asevoimat myös ja ennen kaikkea presidentti **Gamal Abd el-Nasserin** edustaman maallisen arabinationalismin.

Nasser ei ollut demokraatti, mutta hän oli nationalisti, joka asetti egyptiläisten ja muiden arabien kansalliset edut länsimaisten suurvaltojen ja Israelin intressien edelle. Nasserin seuraaja Anwar Sadat käänsi Egyptin ulkopoliittisen suunnan itsenäiseltä ja sitoutumattomalta linjalta läheiseen liittoon Yhdysvaltojen kanssa.

Mubarakin aikana suhde länteen syveni entisestään. Egyptistä tuli tärkeä pilari rakennelmassa, jonka tavoitteena on pitää Lähi-idän helposti hyödynnettävät energiavarat viime kädessä Yhdysvaltojen kontrollissa. Joka kontrolloi Lähi-idän öljyä, kontrolloi paljolti koko maailmaa, kulkee johtava strateginen ajattelu. Kysymyksessä ei ole mikään salaliitto vaan kohta jo sata vuotta voimassa ollut geopoliittinen perusolettamus.

Näiden strategisten laskelmien perusteita arabimaiden orastava kevät ja sen lupaama demokratia uhkaavat. Israelilaisten kannattaisi vakavasti kysyä, onko järkevää, että heidän oma turvallisuutensa nojaa Yhdysvaltojen dollareihin ja aseisiin sekä siihen, että arabimaailma on balkanisoitu despoottien johtamiin läänityksiin.

Eikö olisi viisaampaa pyrkiä yhteistyöhön demokraattisten voimien kanssa arabimaissa ja näin rakentaa keskinäistä luottamusta? Jälkimmäisen valinnan ovat toistaiseksi tehneet vain Israelin arabit ja pieni juutalainen (ääri)vasemmisto. Solidaarisuutta nousevaa, demokraattista arabimaailmaa kohtaan on nimittäin osoitettu myös Tel Avivissa. Suurista joukoista ei, ikävä kyllä, voi vielä puhua. YD

Hannu Reime on toimittaja ja tietokirjailija.

NUORISON vallankumous

Arabimaailman kuohunta on levinnyt myös Jemeniin, jossa armeija on ottanut äärimmäisen kovat otteet käyttöön mielenosoittajien taltuttamiseksi. **Susanne Dahlgren** luo katsauksen Jemenin protestiliikkeeseen ja taustalla vaikuttaviin valtarakenteisiin.

Tunisian ja Egyptin esimerkkien innoittamat päivittäiset mielenosoitukset levisivät tammikuussa eri puolille pohjoista Jemeniä. Hallituksen vastaista liikehdintää on ollut eteläisessä Jemenissä jo nelisen vuotta. Etelässä protestoinnin aloittivat armeijasta erotetut sotilaat ja nuorten työttömien liike. Etelän liikkeeksi myöhemmin nimetyt protestoijat hakevat itsenäisyytensä palauttamista.

Etelä kokee tulleensa pohjoisen miehittämäksi vuoden 1994 sisällissodassa. Jopa 70 prosenttia väestöstä tukee liikettä. Nyt, kun myös pohjoisessa vaaditaan presidentti **Ali Abdullah Salehin** eroa, on liike pannut itsenäisyysvaatimuksen tilapäisesti sivuun. Saleh on ollut vallassa vuodesta 1978 saakka. Jemenit yhdistyivät 1990.

Pääkaupunki Sana'assa mielenosoitusten ydinjoukkona ovat olleet Sana'an yliopiston opiskelijat, ihmisoikeusaktivistit ja muun muassa juristit. Näkyvimpänä persoonana on esiintynyt **Tawakkul Karman,** Naistoimittajat ilman kahleita -järjestön puheenjohtaja ja suurimman islamilaisen puolueen Islahin aktiivi. Mielenosoitukset siirtyivät yliopistolle, kun kaupungin keskusaukion Tahririn valtasivat Salehin tukimielenosoittajat.

Tahrir-aukiolle nousi yllättäen helmikuun alussa myös telttakylä, jossa kulttuuriministeriö avasi taidenäyttelyn. Egyptin tapaan mielenosoittajien keskuuteen lähetettiin väkivallanlietsojia, siviilipukuisia turvallisuuspoliisin joukkoja ja pikkurikollisia. Viime aikoina ote on kuitenkin koventunut, ja mielenosoittajia on kuollut armeijan luodeista. Presidentti Salehin kannattajia on kuljetettu maaseudulta vastamielenosoituksiin, joissa vaaditaan Salehia pysymään vallassa ja estämään Egyptin kaltaisen "kaaoksen" leviäminen Jemeniin.

Etelän maakunnissa mielenosoitukset kokoavat yhä nuorempia osanottajia päivittäisiin marsseihin. Mielenosoittajien tunnukset mukailevat Tunisian ja Egyptin tunnuksia kuten "Irhal!" eli "häivy!" ja "isqaat al-nidham al-yamaniyy!" eli "Jemenin poliittinen järjestelmä kumottava!" Omia tunnuksia ovat muun muassa "Pohjois-Jemenin miehitysvalta lopetettava!" ja "Vallankumous ja itsenäisyys!" Perjantai 11. helmikuuta nimettiin muiden arabimaiden tapaan vihan päiväksi myös Adenissa, eteläisen Jemenin suurimmassa kaupungissa.

Facebook-vallankumous

Nuoret ovat perustaneet Facebookiin useita suljettuja ja avoimia ryhmiä. Avoimella Helmikuun 11. vihan päivän intifada -ryhmällä on jo 2 500 kannattajaa, joukossa myös turvallisuuspoliisin nettiurkkijoita. Useita uutissivustoja on yritetty sulkea ja internetiin pääsyä estää. Nuorilla on kuitenkin omat keinonsa välttää verkkosensuuria.

Suljetussa Facebookin Adenin nuorison vallankumousryhmässä on 500 jäsentä. Vastaavanlaisia sivustoja on syntynyt eri kaupungeissa joko uusina ryhminä tai muuttamalla aiempia epäpoliittisia ryhmiä mielenosoitusten tukiryhmiksi. Sivustoille ladataan koko ajan uutisia ja kännykällä kuvattuja videoita, kutsutaan päivittäisiin kokoontumisiin ja väitellään vallankumouksen tehtävistä. Tätä kirjoittaessani tuli sivulle

> Vallankumous ja itsenäisyys!
>
> ”

kännykkäkameralla tärisevällä kädellä kuvattu videopätkä, jossa näkyy, kuinka kanssamielenosoittaja kantaa selkään ammuttua kuollutta nuorta poikaa.

Vallankumousinto on saanut monet lahjakkaat nuoret liikkeelle ja käyttämään taitojaan liikkeen hyväksi muun muassa musiikkivideoiden, tietokonegrafiikan ja runojen kirjoittamisen muodossa. Monellakaan ei ole valmistumisen jälkeen töitä, koska vain valtapuolueeseen kuuluminen takaa pääsyn valtion lihapatojen äärelle ja työpaikan. Jemenin väestöstä kaksi kolmasosaa on alle 29-vuotiaita, ja työttömyys on lievimpien arvioiden mukaan 40 prosentin luokkaa.

Kadulle lähteminen on riski, ja jokainen näistä nuorista tietää, että voi palata jalat edellä. Hallituksen taktiikka mielenosoitusten tukahduttamiseksi on vaihdellut eri puolilla maata. Etelän mielenosoittajat ovat jo vuosien ajan saaneet armeijan vastaansa. "Ilmaan ammutuista varoituslaukauksista" on saanut surmansa jo parisenkymmentä nuorta. Adenissa on nähty

Kukaan jemeniläinen ei usko, etteikö Saleh kiertäisi lupauksiaan nytkin.

MESSAY SHOAKENA

Jemenissä mielenosoittaja saa vastaansa kuvissa harjoittelevan armeijan. Kuvan mielenosoittaja tukee Jemenin kansannousua Washingtonissa.

myös tarkka-ampujia, jotka ovat säälimättä ampuneet nuoria kadulle.

Suurimpia ja parhaiten järjestäytyneitä mielenosoitukset ovat olleet pohjoisen isoimmassa kaupungissa Ta'izzissa. Nuorten aloittamat päivittäiset kokoontumiset ovat järjestäytyneet komiteoiksi, jotka Kairon tapaan huolehtivat turvallisuudesta, sairaanhoidosta ja siisteydestä. Lisäksi osa komiteoista keskittyy poliittisten tavoitteiden suunnitteluun ja tiedottamiseen.

Mielenosoitukset ovat saaneet kaikkien kansankerrosten tuen mukaan lukien armeijan edustajat. Väkirikkaan alueen maaseudulta tullaan isoilla joukoilla Ta'izzin mielenosoituksiin. Tahrir-aukiolle leiriytyneet mielenosoittajat ovat saaneet olla melko rauhassa väkivallalta, sillä alueella keskushallinnon kannatus on ollut perinteisesti vähäistä, ja mielenosoitusten turvallisuus on osattu taata itse.

Aukiolla on vietetty myös häitä, kun veljekset **Anas** ja **Usama al-Batah** morsiantensa myötävaikutuksella päättivät käyttää häihinsä varatut rahat mielenosoitusten tukemiseen. Aukiolla järjestetyssä juhlassa laulettiin vallankumouslauluja tavallisten häälaulujen sijaan.

Taitava peluri

Jemeniläiset uskovat Salehin olevan jopa syrjäytettyä Egyptin presidenttiä **Hosni Mubarakia** rikkaampi. Saleh on laittanut sukulaisensa keskeisiin turvallisuusviranomaisten ja armeijan virkoihin, ja talouselämä pyörii suosikkijärjestelmän varassa. Presidentin kytköksistä harmaaseen talouteen eli ohi valtiontalouden kulkevaan aseiden, tavaroiden ja nautintoaine khatin kauppaan yli rajojen tiedetään.

Valtakautensa aikana ensin Pohjois-Jemenin ja sittemmin yhdistyneen Jemenin johtajana presidentti Saleh on tullut tunnetuksi taitavana pelurina. Puoliksi lukutaidoton, vaatimattomasta maaseudun taustasta sotilasuralle ponnahtanut Saleh on osannut asettaa poliittiset vastustajansa tappelemaan keskenään. Temppu ei näytä onnistuvan tällä kertaa, sillä pohjoisen heimot ovat ilmoittaneet tukensa mielenosoittajille, ja monet liittolaiset ovat kääntäneet hänelle selkänsä.

Hallitus ja sitä lähellä olevat tiedotusvälineet ovat toistuvasti väittäneet, että oppositio olisi hyväksynyt hallinnon tarjoamat myönnytykset. Niihin kuuluvat presidentin lupaus olla asettumatta enää ehdolle 2013 vaaleissa ja olla ajamatta poikaansa, vallankumouskaartin johtajaa Ahmedia seuraajakseen. Lisäksi hallinnon piirissä vallitsevaa korruptiota luvataan selvittää. Saleh teki vastaavat "myönnytykset" jo 2006 presidentinvaalien alla, eikä kukaan jemeniläinen usko, etteikö hän kiertäisi lupauksiaan nytkin.

Korruptio vaivaa jemeniläistä järjestelmää niin läpikotaisin, että sen kitkemiseen tarvitaan todellinen vallankumous. Etelässä korruptiota ei ollut ennen yhdistymistä, mikä on tärkeä etelän itsenäisyysliikettä vahvistava seikka öljyvarojen lisäksi. Etelän pitämiseksi pohjoisen kyljessä pohjoisen isot heimoyhteenliittymät vaativat Salehin eroa ja lähettävät kaupunkien nuorille mielenosoittajille leipää.

Hajanainen oppositio

Opposition Yhdistynyt foorumi koostuu islamisteista, sosialisteista ja pienemmistä puolueista. Suurin niistä on islamistinen Islah (reformi) -puolue, joka pitää sisällään Muslimiveljiä, Hashid-heimon johtomiehiä, teknokraatteja ja hyväntekeväisyysaktivisteja. Puolue on hajallaan suhtautumisessaan protesteihin. Mielenosoittajia ovat tukeneet muun muassa ison Hashid-heimoyhteenliittymän merkkimies **Hamid al-Ahmar**. Hän edustaa puolueen modernia siipeä, kun taas FBI:n terrorismintukilistalla komeileva sheikki **Majid al-Zindani** sen vanhoillista siipeä.

Toiseksi suurin on entinen Etelä-Jemenin valtapuolue Jemenin sosialistipuolue. Puolue on menettänyt aktiivejaan ja kannattajiaan sekä fyysisen likvidoinnin kautta että horjuvalla asenteellaan valtajärjestelmää ja sen kriitikkoja kohtaan. Puolueen piiristä tulee kuitenkin maan suosituin poliitikko **Yassin Sa'id Nu'man**, mahdollinen uusi presidentti, jota tukevat myös pohjoisen merkittävät heimot.

Kaiken tämän keskellä Britannia on kaksinkertaistanut apunsa Salehin hallitukselle ja Yhdysvallat kiihdyttänyt yhteistyötään "al-Qa'idan vaaran" minimoimiseksi. **Hillary Clinto**n puolestaan on väittänyt Iranin puuhailevan mielenosoittajien taustalla. YD

Susanne Dahlgren on akatemiatutkija Helsingin yliopistossa ja teoksen *Contesting Realities. The Public Sphere and Morality in Southern Yemen* (Syracuse, NY 2010) kirjoittaja.

Kuvat: Ammar Abd Rabbo

TOPI LAITI

hiipivä KILPAILU, piilotettu HYVINVOINTI

Jouko Kajanoja on sosiaalipolitiikan tutkija, joka toimi työministerinä vuosina 1981 – 1982.

Suomalainen hyvinvointivaltio murentuu ja tilalle nousee uudenlainen yhteiskunta. Ytimen päätoimittaja **Arja Alho** pohti **Jouko Kajanojan** kanssa, milloin Suomesta tuli kilpailuvaltio.

Tutkimustulokset pakottavat tunnustamaan tosiasian: elämme suomalaisen hyvinvointivaltion sijaan kilpailuvaltiossa. Kilpailuun sopii, että tulo- ja terveyserot ovat kasvaneet, köyhyydestä on tullut periytyvää, eikä koulutuskaan enää avaa väyliä sosiaaliseen nousuun. Heikoimmat lenkit on siirretty katsomoon, kun töitä paiskivia kannustetaan tekemään vielä enemmän, kuntoilemaan ja kuluttamaan terveystuotteita.

Kilpailuvaltiossa julkisten palvelujen yllä leijuu kestävyysvaje. Puhe tuottavuudesta ja kansalaisten valinnanmahdollisuuksien lisäämisestä kilpailevien palvelujen tarjoajien välillä on hallinnon ja hallitsevan eliitin arkipuhetta. Köyhä kansa panee toivonsa nyt perussuomalaisiin. Kuilu kansalaisten odotusten ja toteutuneen politiikan välillä on kasvanut liian suureksi. Milloin maailmojen erkaantuminen alkoi? Vai tuliko se sittenkin tilaamatta ja yllätyksenä, kuin hiipien ja viekoitellen?

JOUKO KAJANOJA: Politiikkamuutos julistettiin Korpilammella vuonna 1977, olin siellä itse mukana. Muutospaineissa oli paljon kansainvälistä ulottuvuutta, ja ne liittyivät vuoden 1974 öljykriisiin. Sodanjälkeiset vahvat jälleenrakentamisen vuodet olivat kuin kultakausi. Kaikissa OECD-maissa Yhdysvallat mukaan lukien julkisten hyvinvointimenojen bkt-osuus kasvoi vähintään 30 prosenttia, mutta sitten kasvu taittui öljykriisiin.

Suomessa ideologinen muutos pohjustettiin SDP:n silloisen puheenjohtaja **Kalevi Sorsan** kuuluisassa puheessa hieman ennen Korpilammen seminaaria. **Jukka Tarkka** kuvasi myöhemmin puhetta patruunojen päiväuneksi. Esimerkiksi sanan ”elvytys” sisältö muutettiin. Aiemmin se oli tarkoittanut sosiaalisia toimenpiteitä. Nyt se tulkittiin elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantamiseksi. Mutta politiikkamuutos tuli hitaammin. Se alkoi näkyä 1980-luvun lopulla. Jos katsotaan kansaneläkkeitä suhteessa ansioihin, ne olivat korkeimmalla tasollaan vuosina 1983 – 1984. Sen jälkeen niiden ja ansiotulojen välinen kuilu alkoi kasvaa. Hyvinvointivaltion leikkauksiin edettiin 1990-luvun alun lamassa. Yhdessä kyseessä oli todella iso suunnanmuutos.

Hyvinvointivaltiota on rakennettu aina korporatiivisissa rakenteissa (työmarkkinajärjestöt sopivat yhteiskunnallisista uudistuksista vastineeksi maltillisista palkankorotuksista ja työrauhasta) niin hyvässä kuin pahassa. Mutta sitten sisältö alkoi muuttua. Ruvettiin ehkä puhaltamaan liikaa samaan hiileen. Luovuttiin isoista uudistuksista ja tyydyttiin hienosäätöön konsensushengessä.

ARJA ALHO: Konsensus-Suomella on toki kiistattomia saavutuksiakin. Minua kiinnostaa kuitenkin politiikkamuutos. Olisiko voinut käydä niin, että korporaatiot siirtyivät yhteiskunnallisten ristiriitojen ratkaisijoiksi takahuoneisiin, ja politiikka siirtyi asioiden puolesta kamppailun sijaan hallinnoijaksi ja tehtyjen ratkaisujen markkinoijaksi?

JOUKO: Tulee omista ministeriajoista sellainen kaamea kokemus mieleen, että kansalaiset olivat siirtäneet omassa mielessään minutkin barrikadin toiselle puolelle. ”Ne siellä” tarkoittivat myös minua. Mietin, olenko markkinoimassa ratkaisuja sen sijaan, että olisin kantamassa uudistusaaltoa.

Sodanjälkeisinä vuosina kaikissa OECD-maissa Yhdysvallat mukaan lukien julkisten hyvinvointimenojen bkt-osuus kasvoi vähintään 30 prosenttia.

Menetetty aloitteellisuus

ARJA: Kun etujärjestöt pystyivät sopimaan, ei tarvittu enää työväenliikkeen kykyä saada ihmisiä liikkeelle, mikä oli vielä 1960-luvulla välttämätöntä isojen uudistusten läpiviemisessä. Vasemmistolla oli tuolloin aloite, ajatukset ja analyysi – siis hegemonia.

JOUKO: Silloin oli meno päällä. Työväenliikkeellä oli voimakas uudistuskäsitys, ja se kykeni hallitsemaan julkista keskustelua. Politiikan sisällön muutos niin korporaatioissa kuin puolueissa on iso juttu.

Tuntuuko muuten sinusta kiusalliselta katsoa nykyisiä eri puolueiden vaalikeskusteluja? Minusta niissä on jotakin hyvin kornia, suorastaan kiusallista. Onko se jopa rehellisyyden puutetta? Mitkään asiat eivät nimittäin ole mustavalkoisia. Nyt ei analysoida kysymyksiä ja valoteta asioiden eri puolia, koska kuitenkin hyvä ja paha lomittuvat eivätkä ole selvinä rintamina. On jo etukäteen valittu näkökulma ja sitten sitä vain toistetaan mietityin iskulausein. Argumentoiva keskustelu on hävinnyt tyystin.

ARJA: Tuntuu kiusalliselta! Fundeeraaminen jäi presidentti **Mauno Koiviston** aikakaudelle. Hallinnoimisessa ristiriitaiset viestit ovat kiusallisia, mutta politiikka on eri asia. Julkinen keskustelu avaa asioita, tuo esille eri vaihtoehtoja ja perustelee valitun ratkaisun. Kansalaisten on saatava tämä tietää. Mitä mieltä olet, liittyisikö tähän myös politiikan aloitekyvyn hiipuminen?

JOUKO: Ehdottomasti. Vaikuttaisiko myös, että kollektiivinen ajattelu on ylipäätään vähentynyt? Yhteisölliset rakenteet ovat murentuneet. Tähänhän liittyy myös hyviä piirteitä, mutta samalla se on vienyt pohjaa solidaarisuudelta ja yhteiseltä näkemykseltä. Mistä aloitteet tulevat? Aikaisemmin ne tulivat puolueitten piiristä. Nyt uudistusaloitteet tulevat kansalaisjärjestöistä ja ammattiryhmistä. Mutta kultaako aika sittenkin muistot 60- ja 70-luvun aloitteellisuudesta?

ARJA: Ehkä kultaa, mutta ainakin oli enemmän yritystä. Minusta tuntuu, että aloitekyky perustui vahvasti tiedolliseen nälkään ja oli emansipatorista. Nyt on ehkä tunteita enemmän, tykätään ja ei tykätä. Ollaan vihaisia, mutta ei osata kääntää vihaa ja tyytymättömyyttä toiminnaksi saati yhteiskunnalliseksi uudistamiseksi.

JOUKO: Tuo on hyvä. Emansipatorisuutta oli, siis valmiutta tunnistaa yhteiskunnallisia rakenteita, ja miten ne vaikuttivat poliittisten uudistustavoitteiden muotoutumiseen. Emansipatoriset aloitteet tulevat nykyisin jotenkin ulkopuolelta. ▶

Ne liittyvät globaaliin talouteen, ilmastoon ja perustuloon, mutta eivät liity mitenkään aidosti puolueitten päivänkohtaisiin aloitteisiin. Emansipatorisesta ajattelusta on tullut työväenliikkeen ajattelussa ulkopuolista. Jos se olisi sisäpuolista, siinä olisi perustavalla tavalla uuden aloitekyvyn siemen. Globaalikysymyksiin, kestävään kehitykseen tai ilmastomuutoksen hallitsemiseen liitetään halventavia piirteitä kuten viherpiiperrys.

Gallup-osallisuus

ARJA: Entä osallisuus?

JOUKO: Olisi pitänyt enemmän kiinnittää huomiota julkisten palvelujen toimintaan ja sisältöön. Vaikkapa lasten päivähoidon järjestämisessä jäi vain idean tasolle sen miettiminen, miten vanhemmat ja lapset voisivat olla mukana palvelujen kehittämisessä. Osallistava ote on unohdettu ja laadullista kehitystä ei ole mietitty.

ARJA: Juuri niin. Nyt on havahduttu huonoon työelämään, kun työuria pitää kilpailukyvyn nimissä pidentää. Se on seurausta vaikutusmahdollisuuksien vähäisyydestä oman työn tekemisessä.

JOUKO: Mitä sanot mielipidetiedusteluista, joitten painoarvo on nykyisin aika suuri?

ARJA: Mielenkiintoinen kysymys. Olisiko siinä vähän samaa suurta historiallista murrosta, kuin mitä oli silloin, kun poliittiset väännöt jäivät korporaatioille? Osallisuus on delegoitu gallupeille.

JOUKO: Mutta voi olla niinkin, että mielipidetiedustelujen vahva tuki vaikkapa tuloerojen kaventamiselle ja hyvinvointivaltiolle on estänyt vielä huonomman kehityksen. Kokoomuskin on valinnut julkisia palveluja puolustavan retoriikan ja tuunannut ilmeensä kansalaisten toiveiden mukaiseksi.

ARJA: Mutta vain ilmeensä. Minä pidän hyvänä, että nyt puhutaan tuloeroista, ja se on kovaa puhetta. Hyvinvointivaltio on sittenkin vahvuustekijä aivan kuten Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etla sitä epäileville todistaa. Professori **Juho Saari** arvioi poliittisen ilmapiirin – meidän keskustelumme kannalta tärkeän sisällöllisen muutoksen – myös niin, että ammattiyhdistysliike siirtyi 1990-luvun lopulla puolustamaan ansiosidonnaisten etuuksien ohella yksilöllisiä vakuutuspohjaisia ratkaisuja, kun se aiemmin oli kantanut huolta myös perusturvan varassa elävien toimeentulosta. Tuolloinhan tulivat yksityiset eläkevakuutukset, työterveyshuolto vahvistui, ja vallitseva oppi oli, että yksityisillä palveluilla haettiin tehoa julkisiin.

JOUKO: Tuo on erittäin mielenkiintoinen havainto. Sosiaalitupossa 2009 ja niin sanotun Sata-komitean työssä odotukset perusturvan korottamiselle olivat suuret, mutta toisin kävi. Korporaatiot sopivat ansiosidonnaisen turvan yläpään etuuksien kasvattamisesta. Se kai oli akavalaisten aikaansaannosta. Mutta päätöksiä voidaan aina muuttaa.

Mielipidetiedustelujen vahva tuki vaikkapa tuloerojen kaventamiselle ja hyvinvointivaltiolle on estänyt vielä huonomman kehityksen.

Haluan ajatella myönteisesti ja avata näköaloja Suomelle. Yhteiskunnallinen ohjelma, jota nyt tarvitaan, lähtee perusturvasta ja perustulosta, radikaalista ilmastopolitiikasta ja osallisuudesta. **Antti Kalliomäen** ehdotus muutaman vuoden takaa vihreiden ja vasemmiston yhteisestä ohjelmasta oli oikein virkistävä. Sehän tarkoittaa aloitteen ottamista omiin käsiin, tuen hakemista ammattiliitoilta, Facebook-jengiltä ja kansalaisjärjestöiltä. Lähdettäisiin alhaalta. Tämähän oli muuten **Obamankin** nousun syy. Homma lähti katutasolta, ja sitten siitä tuli niin vahva, että se oli pakko ottaa huomioon.

ARJA: Olisiko meillä yleisemminkin etujoukkorasitetta? Ei luoteta lattiatasoon. Osallisuudesta puhutaan kauniisti, mutta silti hallinnossa tiedetään paremmin. Ja punavihreää rintamaa tuskin syntyy, kun se ei tuonut Ruotsissakaan vaalivoittoa.

JOUKO: Niinhän sen pitäisi mennä, että opettajat, sairaanhoitajat tai koneinsinöörit kokevat, että tämä koskee minua ja minun mahdollisuuksiani vaikuttaa oman elämäni peruskysymyksiin. Ihmisten osallistuminen ja vaikutusmahdollisuudet ovat ihan olennainen juttu.

Suomi on toki maailmanlaajuisessa vertailussa osa pohjoismaista perhettä ja kilpailullisenakin meillä on hyvinvointivaltion perusteita olemassa. Ruotsissa tosin yksityiset palvelut eivät heitä pienituloisia ulos palvelujen piiristä. Palvelut maksavat saman verran. Voi olla, etteivät päiväkotilasten vanhemmat edes tiedä, ovatko heidän lapsensa yksityisessä vai julkisessa päiväkodissa. Yksityiset palvelut ovat myös usein eettiseltä pohjalta toimivien järjestöjen tarjoamia palveluja. Norjassa on muuten tehty paljon erittäin kriittisiä kilpailuttamiseen liittyviä tutkimuksia.

Yhdessä tekemisen meininki

ARJA: Työllisyyspolitiikan näkökulmasta *Paltamon malli* on tuomassa pohjoismaisuutta meidän politiikkakeinoihin. Kerrotko kokemuksista, kun tunnet paltamolaista työllisyyspolitiikkaa hyvin.

JOUKO: Taustahan oli siinä, että vuoden alussa 2009 Paltamossa oli 18 prosentin työttömyysaste. Nyt se on viisi. He palkkaavat paikalliseen työvoimataloon työttömiä, taloa ylläpitää kunnan perustama yhdistys. Osin työt ovat fiksuja, osin eivät, mutta työttömät työllistetään. Valtio rahoittaa ja säästää samalla. Kunnanjohtaja väittää, että kustannusvaikutuksiltaan malli on neutraali. Haastattelut osoittavat, erityisesti nuorten osalta, että elämää saadaan järjestykseen, tehdään jotakin järkevää, avautuu mahdollisuuksia vaikkapa opiskeluun, johon ei aiemmin ollut mitään motivaatiota. Nuorilla on vahva pyrkimys avoimille työmarkkinoille. Olennaista on, millaista henkilökunta talossa on. Osaavatko he kannustaa, ohjata eteenpäin ja löytävätkö he taloon palkattujen työttömien vahvuudet? Se on kova vaatimus ja vaatii silmää.

ARJA: Hyvinvointivaltion rakentamisen, hyytymisen ja purkamisen vuosikymmeniltä löytyy monenlaisia irrallisia säikeitä, jotka yhteen punottuina ovat vaikuttaneet kilpailuvaltion vahvistumiseen. Kun sanoit, että hyvällä työllistäjällä pitää olla silmää, niin voisiko hyvinvointivaltion kohtalonkysymys olla sen kyky koskettaa ihmistä? Onko hallinnoiminen tehnyt hyvinvointivaltiosta koneen, joka kieltää, valvoo, holhoaa eikä kykene koskettamaan ja tuntemaan ihmisen ihoa? Muodollistettuna ja hallinnollistettuna se on ulkoistanut välittämisen.

JOUKO: Vääränlainen holhoamisen mentaliteetti pitää saada pois ehdottomasti. Vaikeasti työllistettävien ihmisten onnistuneissa hankkeissa eivät sanat auta. Työnohjaajien on tehtävä samaa työtä, tulokset syntyvät yhdessä olemisesta. Hyvinvointivaltio on myös nähtävä kriittisessä valossa. Se on osa modernisaation projektia, jonka tehtävänä on ollut uudistaa työvoimaa, ja pitää se käyttökunnossa. Talouden tai turvallisuuden yksinomaiset näkökulmat hyvinvointivaltioon voivat vääristää. Luin erään poliisikoulussa tehdyn tutkimuksen, jossa pohdittiin poliisin muuttuvaa työnkuvaa. Johtopäätökseksi tuli, että turvallisuuden edistämiseksi poliisin resurssien lisäämisen sijaan tarvitaan lisää sosiaalityötä. YD

Arja Alho

HUIPPUTARJOUS Ytimen lukijoille!

into

Novaja Gazetan vuositilaus Ytimen lukijoille 25 €
(sis. postikulut, ovh 32 €)

Tilaa Novaja Gazeta

Suomeksi taskukirjoina neljä kertaa vuodessa

Diplon vuositilaus Ytimen lukijoille 25 €
(sis. postikulut, ovh 30€)

Le Monde diplomatique

Kosmopoliittista laatujournalismia taskukirjoina 4 kertaa vuodessa.

Tilaa osoitteesta myynti@intokustannus.fi • Kirjoita tilaukseen “Ydin”.

WWW.INTOKUSTANNUS.FI

Suomi voi onnistua maahanmuuttopolitiikassa

Tie kohti monikulttuurista Suomea on kivinen, eikä kulttuurien rinnakkaiselo ole ollut helppoa muuallakaan. **Enrique Tessieri** uskoo, että suomalaiset hyväksyvät vähitellen monimuotoisemman kansallisidentiteetin.

Nuorena minulla oli etuoikeus ja mahdollisuus vierailla joka kesä Etelä-Savossa isovanhempieni luona Etelä-Kaliforniasta käsin. 1960-luvun Suomessa maahanmuuttajia oli niin vähän, että olin monelle kiinnostava kummajainen.

Suomi oli 1960–1970-luvuilla hyvin erilainen maa kuin se on nykypäivänä. Suomea, Yhdysvaltoja ja synnyinmaatani Argentiinaa yhdisti yksi asia: maahanmuutto.

Yhdysvallat, ja pienemmässä mittakaavassa Argentiina, olivat avautuneet maahanmuuttajille jo 1800-luvulla. Vaikka maahanmuuttajien määrä onkin kasvanut myös Suomessa erityisesti 1990-luvulta lähtien, oli Suomi ennen perinteisesti maa, josta ihmiset muuttivat muualle.

Argentiinaan tuli myös paljon siirtolaisia: maahan muutti vuosien 1881–1914 aikana 4,2 miljoona ihmistä. Kyseisessä joukossa ihmiset olivat pääasiallisesti Italiasta ja Espanjasta. Kourallinen suomalaisia perusti 1906 Colonia Finlandesa -siirtokunnan subtrooppiseen Koillis-Argentiinaan.

Suomalaisten luvut ovat hurjaa katsottavaa: pelkästään Pohjois-Amerikkaan ja Ruotsiin muutti 1860–1999 arvioilta 905 000 suomalaista. Sodan jälkeen Suomesta lähti 535 000 ihmistä Ruotsiin asumaan. Jotkut väestötieteilijät uskovat, että ilman muuttoaaltoja Suomen väkiluku olisi tänään seitsemän miljoonaa.

Monen sortin siirtolaisia

Siirtolaiset ovat olleet tärkeitä muun muassa talouskasvun luomisessa, mutta asia ei kuitenkaan ole yksiselitteinen. Rasismi ja syrjintä ovat olleet osa monen maan siirtolaispolitiikkaa. Esimerkiksi kiinalaiset ja japanilaiset olivat pitkään ei-toivottuja siirtolaisia Yhdysvalloissa. Heidän muuttoliikkeensä maahan alkoi vuoden 1965 jälkeen.

Sama koski myös mustaa väestöä. He saivat vasta 1960-luvulla valkoisten kanssa yhdenvertaiset kansalaisoikeudet lain edessä. Osa alkuperäiskansasta asuu yhä reservaateissa, ja noin seitsemän miljoona meksikolaista asuu laittomasti maassa ilman oikeuksia.

Noin vuosi sen jälkeen, kun mustien amerikkalaisten kansalaisoikeusliikkeen taistelija **Martin Luther King** piti 1963 Washingtonissa tunnetuimman puheensa, ”Minulla on unelma,” kouluuni Kaliforniassa tuli ensimmäinen musta oppilas. Suurin osa koulun opiskelijoista oli valkoisia tai eurooppalaistaustaisia.

Lopputulos oli kuitenkin karu: uutta mustaa opiskelijaa kiusattiin jatkuvasti. Hän ei kestänyt olla koulussamme kuin kaksi viikkoa.

Argentiinan siirtolaispolitiikkaa 1850-luvulta leimaa yksi mies: **Juan Bautista Alberdi.** Hän uskoi, että Argentiina ei voisi koskaan kehittyä, jos sillä on vain miljoona asukasta alueellaan. Hänestä Argentiinaan saattoi helposti asuttaa 50 miljoonia ihmistä. Alkuperäiskansoilla ei ollut paikkaa Alberdin uudessa Argentiinassa. Heitä vainottiin ja metsästettiin 1920-luvulla.

Alberdilla oli naiiveja näkemyksiä siirtolaisuudesta. Hän halusi koulutettuja valkoisia eurooppalaisia Pohjois-Euroopasta kuten Iso-Britanniasta, espanjalaisten ja italialaisten sijaan. Tapahtui päinvastoin: Suurin osa Argentiinaan tulleista siirtolaisista oli kouluttamattomia italialaisia ja espanjalaisia.

> Rasismi ja syrjintä ovat olleet osa monen maan siirtolaispolitiikkaa

Pitkän tien päässä valoa

Kun katsotaan Yhdysvaltojen ja Argentiinan kokemuksia siirtolaisista, herää tärkeä kysymys: pitääkö valtaväestön hyväksynnän olla niin pitkän tien päässä? Tarvitseeko maan odottaa yli 230 vuotta ennen kuin sille valitaan ensimmäinen musta presidentti kuten Yhdysvalloissa tapahtui?

Suomella on myös suuria haasteita edessään, kun maahan saapuu yhä enemmän maahanmuuttajia. Mielestäni kotouttaminen on avainasemassa: kuinka tehokkaasti pystymme kotoutumaan maahanmuuttajat ja ottamaan heidät yhteiskunnan täysvaltaisiksi jäseniksi riippumatta heidän kulttuurisistaan ja uskonnollisista tai etnisistä taustoistaan? Onnistuminen edellyttää molemminpuolista hyväksyntää ja tasavertaisia mahdollisuuksia.

Tämä ei tule olemaan helppoa, muttei se mahdotontakaan ole. Kansallisidentiteettimme ehdot ovat yhä tiukkoja. Viime vuosisadoilla oli pyrkimyksiä hävittää kaikki vierasperäinen jopa sukunimiämme myöten muuttuaksemme enemmän suomalaisiksi.

Uskon, että tällä vuosisadalla tulemme hyväksymään monimuotoisemman kansallisidentiteettiin. Me tulemme eri taustoista, mutta olemme silti kaikki suomalaisia. YD

Enrique Tessieri on Suomessa asuva toimittaja ja antropologi, joka on tutkinut suomalaista siirtolaisuutta Argentiinassa.

EI RIITÄ!

Vapaus valita toisin -verkostosta lähteneen Ei riitä -kampanjan tarkoituksena on saada 120 euroa lisää perusturvaan. Kampanja on edennyt niin, että joulukuun alussa julkistettiin vaihtoehtoinen Sata-komitean mietintö. Tämän jälkeen alkoi lausuntokierros. Kevään kuluessa järjestetään perusturvan jälkeenjääneisyydestä myös useita keskustelutilaisuuksia.

Sata-komitean tarkoituksena oli pian päättyvällä vaalikaudella uudistaa ja selkeyttää perusturvaa. Komitean ehdotuksista on toteutettu jo voimaantullut takuueläke, joka merkitsee pienimpien eläkkeensaajien turvan parantumista.

Nuorten toimeentulotuen leikkaus nuoren kieltäytyessä tarjotusta koulutuksesta on myös toteutettu. Asiantuntijoiden vastustaman lain käsittely on päässyt teatteriinkin Ryhmäteatterin näytelmässä *Eduskunta*. Perusturvan jälkeenjääneisyyden korjaamiseksi komitea ei esittänyt mitään.

Monissa viimeaikaisissa tutkimuksissa on osoitettu, että suomalaisessa perusturvassa on aukkoja, ja että on tilanteita, joissa ihmisiä putoaa myös viimesijaisen toimeentulotuen ulkopuolelle. Perusturvaetuuksien taso jää selvästi riittävän toimeentulotason alapuolelle. Kohtuullisen kulutuksen tutkimukset osoittavat, että yksinelävä ihminen tarvitsee noin 600 euroa elämiseen asumiskustannusten vähentämisen jälkeen.

120 euroa lisää perusturvaan korjaa jälkeenjääneisyyttä, mutta ei ratkaise monia verotukseen, asumisen tukemiseen tai sosiaaliturvan mutkikkuuteen liittyviä ongelmia. Lausuntoja 120 euron korotuksesta ovat antaneet muun muassa SAK, Akava, eri puolueet ja sosiaali- ja terveysministeriö.

Esimerkiksi Mielenterveyden Keskusliiton keskeinen eduskuntavaaleihin liittyvä vaatimus on sama: 120 euroa ensiapuna perusturvaan. Korotuksen vaikutukset ovat nettona 137 miljoonaa euroa. Puolet korotuksen kustannuksista tulee takaisin muun muassa verotuloina. Meillä on siis varaa. YD

Perusturvakysymys

Miksi perusturvan tasoa tulisi nostaa? Koska sen taso on tänään liian matala sille asetettujen tavoitteiden valossa. Hyvinvointivaltion keskeisenä tehtävänä on torjua köyhyyttä, ja perusturvan varassa elävät jäävät tämän tavoitteen osalta nykyisin liian heikkoon asemaan.

Toimeentulotuen tarkoituksena on olla viimesijainen tukimuoto, mutta perusturvan heikkous ajaa monet sen saajista myös tarveharkintaisen toimeentulotuen hakijoiksi. Tästä syystä tuensaajien rajaveroaste on käytännössä usein kovin korkea, jopa sata prosenttia. Tilapäisten ja osa-aikaisten töiden vastaanottaminen ja paluu työelämään vaikeutuvat korkean veroprosentin vuoksi. Perusturvan rapautuminen ja toimeentulotuen yleistyminen ruokkivat byrokratiaa ja kannustinloukkuja.

On ymmärrettävää, että 1990-luvun laman oloissa leikattiin myös perusturvaa. Sitä tehtiin julkisen talouden alijäämän pienentämiseksi ja etenkin työn kannustavuuden vahvistamiseksi. Tämä ei kuitenkaan selitä, miksi perusturva on parin vuosikymmenen aikana jäänyt lähes jatkuvasti ja kumulatiivisesti merkittävästi jälkeen yleisestä tulokehityksestä.

Kyse on osittain siitä, että poliittiset puolueet eivät ole olleet kovin kiinnostuneita perusturvan varassa elävistä; he äänestävät heikosti eivätkä ole merkittävä painostusryhmä. Poikkeuksen muodostavat eläkeläiset, jotka ovatkin saaneet itselleen tasokorotuksen takuueläkkeen muodossa. Työmarkkinajärjestöt ovat puolestaan kantaneet huolta lähinnä ansioperusteisen turvan tasosta, kuten viimeksi niin kutsutusta sosiaalituposta päätettäessä nähtiin.

Tätä taustaa vasten ja hyvinvointivaltion yleisistä lähtökohdista käsin voi vain yhtyä siihen vaatimukseen, että perusturvan tasoa tulisi nostaa tuntuvasti. Ei kuitenkaan pidä olla niin, että nostetaan turvan tasoa ja sitten jätetään tukea nostavat oman onnensa nojaan. Perusturvan tason nostamisen tarvetta kiistämättä on korostettava, että osallistuminen työelämään on paras suoja köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan. Se, miten tehokas aktivointipolitiikka parhaiten muotoillaan, on varsin laaja ja vaikea kysymys. Tarvitaan koko joukko eri politiikka-alueiden toimenpiteitä, jotka on räätälöitävä eri tavoin sen mukaan, ovatko kohderyhmänä esimerkiksi nuoret, pitkäaikaistyöttömät tai yksinhuoltajat. YD

Sixten Korkman on Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA:n toimitusjohtaja.

Seppo Ahti

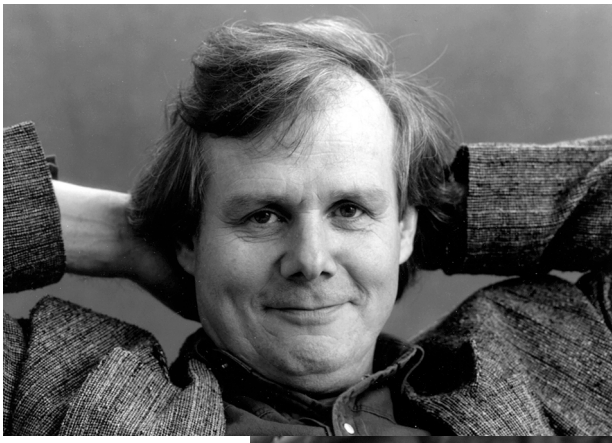

JUSSI AALTO

HEINI LEHVÄSLAIHO

Rosa Meriläinen

SANASODAN *sananselitykset*

Ydin pyysi poliittisen kielenkäytön asiantuntijoilta määritelmiä tulevien vaalien ydinkäsitteistä. Tuloksena on käyttöopas poliittisen keskustelun ymmärtämiseen: vaalisanakirja.

Kevään vaalikeskusteluissa väitellään varmasti kestävyysvajeesta, vastustetaan tasaveroa ja etsitään uutta Nokiaa kasvun veturiksi. Ehdotukset ovat joko uskottavia tai eivät ollenkaan tästä maailmasta. Toivottavasti toimittajat haastavat keskustelijat avaamaan käsitteitä. Politiikan kestosanoista voi nimittäin koota hienolta kuulostavia lauseita, mutta mitä sanat oikeastaan tarkoittavat? Sanoilla on mahtinsa, ja sanojen haltuunotto merkitsee valtaa.

Ydin-lehti veikkaa, että sanauutuuksia perinteisten *rakennemuutoksen, innovaation* ja *jakovaran* ohella ovat erityisesti *kestävyysvaje* ja *kilpailukyky*.

Valtiovarainministeriön raportin (2010) mukaan kestävyysvajeella tarkoitetaan sitä, paljonko rahaa tarvittaisiin lisää, jotta menot pystytään varmasti kattamaan pitkällä aikavälillä ilman, että otetaan lisää lainaa. Pitkä aikaväli on eri tutkimuksissa 2030 tai 2050. Kestävyysvaje on herkkä oletuksille. Niinpä esimerkiksi Elinkeinoelämän tutkimuslaitos päätyi puolta pienempään kestävyysvajeeseen kuin valtiovarainministeriö. Ikääntymisen aiheuttama hoivamenojen kasvu voidaan laskea myös niin, että se tulee merkittäviksi vasta muutamaa vuotta ennen kuolemaa. Ikäihmiset siis elävät terveempinä kauemmin, eikä raihnaisuus alakaan 65 vuoden iässä.

Kestävyysvajeesta on esitetty hyvin erilaisia lukuja ja erilaisia prosenttiosuuksia bruttokansantuotteesta. Osassa laskelmissa on otettu huomioon julkisen talouden varallisuus, osassa ei. Yhtä mieltä ollaan yleensä siitä, että finanssikriisi on pahentanut julkisen talouden kestävyysvajetta. Veronkevennykset julkisen talouden tasapainon heikentäjänä aiheuttaa väittelyä. Kestävyysvajeesta poikii keskustelu kasvun edistämisestä, tuottavuudesta, työllisyydestä ja työurien pidentämisestä kuten myös eläkejärjestelmien iskukyky.

Kysyimme Ydin-raadilta vakavasti ja vähemmän vakavasti sananselityksiä. Raadin muodostavat pakinoitsija **Seppo Ahti**, *Valtio-oppi* -teoksen kirjoittaja ja kolumnisti **Rosa Meriläinen**, STTK:n ekonomisti **Ralf Sund** ja taloustoimittaja ja poliitikko (emeritus) **Esko Seppänen**.

Esko Seppänen

Ralf Sund

Vaalisanakirja

Kestävyysvaje *[Ralf]* Kestävyysvaje on yhteen lukuun survottu ennuste. Jostain syystä käsitteen myönteinen pari – kestävyysylijäämä – on täysin tuntematon, vaikka ilmiönä se ei Suomen lähihistoriassa ole suinkaan vieras. Ennusteilla on taipumus olla melko epävarmoja. Keskustelussa kuitenkin epävarma ennuste ja siitä johdettu yksi luku esitetään faktana. Tällöin harhaudutaan sivupoluille. Itse asia (julkisen sektorin rahoitustasapaino tulevaisuudessa) on relevantti. Kestävyysvaje on hyvin kyseenalainen termi politiikassa. Pyrkimys tiivistää ja yksinkertaistaa kääntyy irvikuvakseen.
[Seppo] Alun perin palkkaverotuksen nousun puutteellinen kyky kompensoida pääomaverotuksen lasku.
[Esko] Kestävyysvaje liittyy valtion ja kuntien verotulojen vaihteluun, kun suhdannekehityksen seurauksena verotulot vähenevät. Tästä aiheutuu julkisten palvelujen tuotannon rahoitusvaje. Kestävyysvaje on sitä, että palvelujen tuotanto jatkuu, mutta niiden rahoitus entisellään ei jatku.
[Rosa] Kun ihminen ei enää kestä hänelle tuputettavia vaalimainoksia.

KILPAILUKYKY

Kilpailukyvyn mittarit puolestaan kertovat tietoyhteiskunnan ja rahoituspalvelujen tehokkuudesta sekä panostuksista innovaatioihin ja tutkimustoimintaan. Viisi vuotta sitten Suomi oli yksi kilpailukykyisimmistä maista. Suomen hyvä kokonaismenestys kilpailukykyvertailussa perustui useaan eri tekijään, joista tärkeimpiä olivat koulutus, teknologia, hyvin toimivat julkiset instituutiot ja talouden avoimmuus sekä integroituminen kansainväliseen talouteen. Lisäksi joustava ja nopea sopeutumiskyky luettiin Suomen eduksi.

Viime vuonna Suomi oli maailman seitsemänneksi kilpailukykyisin maa, kun vertailussa oli kaikkiaan 139 maata. Erot kymmenen kärkimaan välillä ovat kuitenkin kovin vähäiset. Suomen edellä olivat Sveitsi, Ruotsi, Singapore, Yhdysvallat, Saksa ja Japani.

Todellisessa maailmassa maan vetovoimaan ja kilpailukykyyn vaikuttavat myös sellaiset asiat kuin koko, sijainti ja ilmasto. Niihin Suomi ei voi vaikuttaa. Ehkäpä siksi on tehty maabrändityötä. Mutta kilpailukykyisenäkään ja EU-vertailussa iskukykyisenä maana teollisuuden työpaikat eivät ole Suomessa säilyneet.

Kilpailukyky *[Seppo]* ”Teette parhaanne, mutta katsokaas, eihän se mihinkään riitä.”
[Esko] Kilpailukyky perustuu tavaroiden tuotantokustannuksiin suhteessa muiden valmistajien ja maiden tuotantokustannuksiin palkkojen, verojen, raaka-aineiden ja energian hintojen sekä valuuttakurssin yhteisvaikutuksesta. Aina löytyy jostakin alempi omakustannushinta ja parempi kilpailukyky työläisten etujen murentamisen perusteeksi.
[Ralf] Yleisesti käytettynä kilpailukyky käsitteenä pitäisi kieltää. Yleensä tarkoitetaan työvoimakustannuksilla tehtyjä vertailuja teollisuuden kilpailukyvystä. Käsite on kovin kapea. Todellinen kilpailukyky pitää sisällään esimerkiksi yhteiskunnan infrastruktuurin toimintakyvyn ja koulutuksen tason. Termiä käytetään lisäksi perusteena ”maltillisille” palkkaratkaisuille ja nykyään myös julkisten menojen leikkauksille. Usein tasapainoa ei ole: yleinen tauti ja hyvin spesifit ”lääkkeet”.

POLIITTISEN KESKUSTELUN VAKIOT

Eläkepommi *[Ralf]* Eläkepommista on puhuttu ainakin 20 vuotta. Toistaiseksi se on suutariksi jäänyt ja mitä suurimmalla todennäköisyydellä myös näin on jatkossa. Pommin taustalla on epätasainen väestön ikärakenne. Suurten sodanjälkeisten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle rahat eivät riittäisikään eläkkeiden maksamiseen. Ilmiö on todellinen, mutta eläkejärjestelmä on monin tavoin purkanut pommia paljon ennen sen oletettua laukeamisajankohtaa. Käsite sinällään (”pommi”) ker- ▶

>> *Vaalisanakirja*

too kaiken käyttötarkoituksesta. Termi pitää sisällään väitteen.
[Seppo] Nitrovetoinen väestöräjähdys.
[Esko] Eläkepommi on rahastoivan ja eläkekatottoman työeläkejärjestelmän riittämätön rahoitus tulevien eläkkeiden maksatukseen. Liittyy aktiiviväestön määrän vähenemiseen suhteessa eläkeläisiin. Työnantajat haluavat suunnata eläkerahastojen varojen käytön eläkkeiden maksatuksen sijasta eläkemaksujensa alentamiseen.

Ideologia *[Ralf]* Ideologialla pitäisi tarkoittaa laajaa maailmankatsomuksellista näkemystä, jossa on arvovalintoja hyvästä ja pahasta. Termin sisältö on kuihtunut poliittisessa käytössä. Puhujasta riippuen termi voi sisältää melkein mitä vain.

Ilmastomuutos *[Esko]* Etenee nopeammin kuin tietoisuus sen todellisista vaikutuksista ja sen torjuntaan tarvittavasta välttämättömästä kertakäyttöelämänmuodon hylkäämistarpeesta.
[Ralf] Ilmastomuutos on tieteellinen fakta. Maapallon keskilämpötila nousee ja aiheuttaa ihmisen elämän kannalta pulmia. Ilmaston muutospolitiikassa menee usein kaksi asiaa sekaisin. Tarvitaan sopeutumista muutoksiin ja tarvitaan ilmastonmuutoksen torjuntaa eli toimenpiteitä, joilla ilmakehän CO_2 -pitoisuus vähenee.

Innovaatio *[Seppo]* Stiignafuulia 2.0.

Jakovara *[Esko]* Se osuus hyvän suhdannekehityksen vuosina valtion tuloista, jolle ei ole lakisääteistä käyttöä ja joka voidaan uusien menojen luomisen sijasta käyttää poliittisiin tarkoituksiin kuten Suomessa suurituloisten veronalennuksiin.
[Seppo] Mitä sinulle ja minulle jää jaettavaksi otettuani itse ensin omani pois.
[Rosa] Jakovara: salarakas, varalla pidettävä antelias ihailija.

Rakennemuutos *[Ralf]* Rakennemuutosta on monenmoista. Yleisimmin kaiketi tarkoitetaan tuotantorakenteen koostumuksen muutosta. Maatalouden osuus kansantalouden arvonmuodostuksesta oli 60 vuotta sitten noin 30–40 prosenttia ja nyt alle kymmenen prosenttia. Rakennemuutokselle on annettu muitakin sisältöjä. Joskus sillä on tarkoitettu ihmisten maalta kaupunkiin muuttoa. Sillä on voitu tarkoittaa myös teknisen kehityksen aikaan saamaa ammattirakenteen muutosta. Esiintyy paljon huolimatonta käyttöä, jossa kuulijan tehtäväksi jää arvata, mitä rakennemuutosta puhuja tarkoittaa, vai tarkoittaako mitään.
[Esko] Merkittävin rakennemuutos on yhteiskuntien läpikotaisin rahataloudellistaminen finanssikapitalismiksi. On myös peitenimi poliittiselle vaatimukselle alentaa työn hintaa ja ottaa käyttöön EMU:n joustoväline: sisäinen devalvaatio. Siinä joustatetaan palkoilla, eläkkeillä, sosiaalietuuksilla, työllisyydellä ja finanssipolitiikkaan kuuluvalla valtion budjetilla mutta ei pääomatuloilla.
[Seppo] Kun Gregor Samsa heräsi eräänä aamuna rauhattomasta unesta, hän huomasi muuttuneensa pieneksi pätkätyöläiseksi.

Tasavero *[Seppo]* Kaikki ihmiset ovat tasaveroisia, mutta toiset ovat tasaveroisempia kuin toiset.

Tuottavuus *[Seppo]* Selkänahan venymisen ja vyön kiristämisen summafunktio.
[Esko] On työntekijän työhön käyttämän ajan suhde tuotoksen määrään. Jos yksityinen keikkalääkäri ottaa tunnissa vastaan kuusi potilasta mutta terveyskeskuslääkäri vain neljä, privatisoidulla palvelulla on parempi tuottavuus. Tuotoksen laatua ei aina arvioida tuottavuutta mitattaessa.
[Ralf] Perusmääritelmä on perin yksinkertainen: tuotos jaettuna panoksella. Työn tuottavuudesta puhuttaessa panoksena ajatellaan työn määrää esimerkiksi työtunneilla mitattuna. Pääoman tuottavuudesta puhuttaessa panoksena on pääoman määrä. Mutta yleiskäsitteenä se on epäselvä. Varsinkin palvelutuotannon laadun mittaaminen numeroilla tarkasti on erittäin hankalaa. Erityisen pulmallisena käsite esiintyy, kun puhutaan julkisen sektorin tuottavuudesta. Se on usein palvelutuotantoa, joka ei saa markkinoilla hintaa.

Uskottavuus *[Esko]* Kansantalouden alistumisaste kapitaalin määrittämiin ulkoisiin pakkoihin, joita perustellaan finanssikapitalismin sisäänajoon käytettävällä globalisaatiolla.
[Ralf] Uskottavaa politiikkaa tai talouspolitiikkaa edellyttävällä on yleensä vahva subjektiivinen käsitys oikeasta. Uskottavuutta peilataan tätä uskomusta vastaan. Termi esitetään yleensä objektiivisena ikään kuin jossain olisi olemassa jokin ”todistettu” tai vakiintunut käsitys oikeasta tai hyvästä. Kantasana ”usko” paljastaa tämän termin olennaisen sisällön: kyse on metafysiikasta tai sadusta.

Verokanta *[Ralf]* Verotuksen taso, käytännössä prosenttiosuus, jolla tuloja verotetaan. Verokanta voi määräytyä myös vaihtelevan verokannan mukaan esimerkiksi progressiivisessa verotuksessa. Arvonlisäverotuksessa on useita eri verokantoja, yleinen ja alennettuja verokantoja esimerkiksi ruualla, kotiin tilatuilla sanomalehdillä ja lääkkeillä. Julkisen talouden toiminnan kannalta kokonaisverokertymä on olennainen asia, joka määräytyy karkeasti ottaen kaavasta verokanta x veropohja. Jos veropohjaa ohennetaan, joudutaan verokantoja eli veroprosentteja nostamaan. Ja päinvastoin.

Veropohja *[Seppo]* Keskiluokan finanssinimitys.
[Esko] Kysymys on siitä, mitä ja mistä verotetaan eikä siitä, kuinka paljon verotetaan. Veropohjan laajennus merkitsee uusien kohteiden verollepanoa.
[Ralf] Tulot, joita verotetaan. Ansioista osa voidaan esimerkiksi vähennyksillä jättää verotuksen ulkopuolelle eli veropohjaa kavennetaan. Yhtiöverotuksessa erilaisia veropohjan kaventamiskeinoja on paljon. Esimerkiksi kiinteästä omaisuudesta tehtävät poistot kaventavat verotuksen kohteena olevaa tuloa, ja ne näin ollen kaventavat veropohjaa. Yhteensä julkinen valtio menettää vuodessa noin 18 miljardia euroa (noin 10 prosenttia bkt:sta) veropohjaan tehtyjen poikkeuksien (helpotusten) vuoksi. Mitä enemmän reikiä veropohjassa, sen pienemmät kokonaisverotulot.

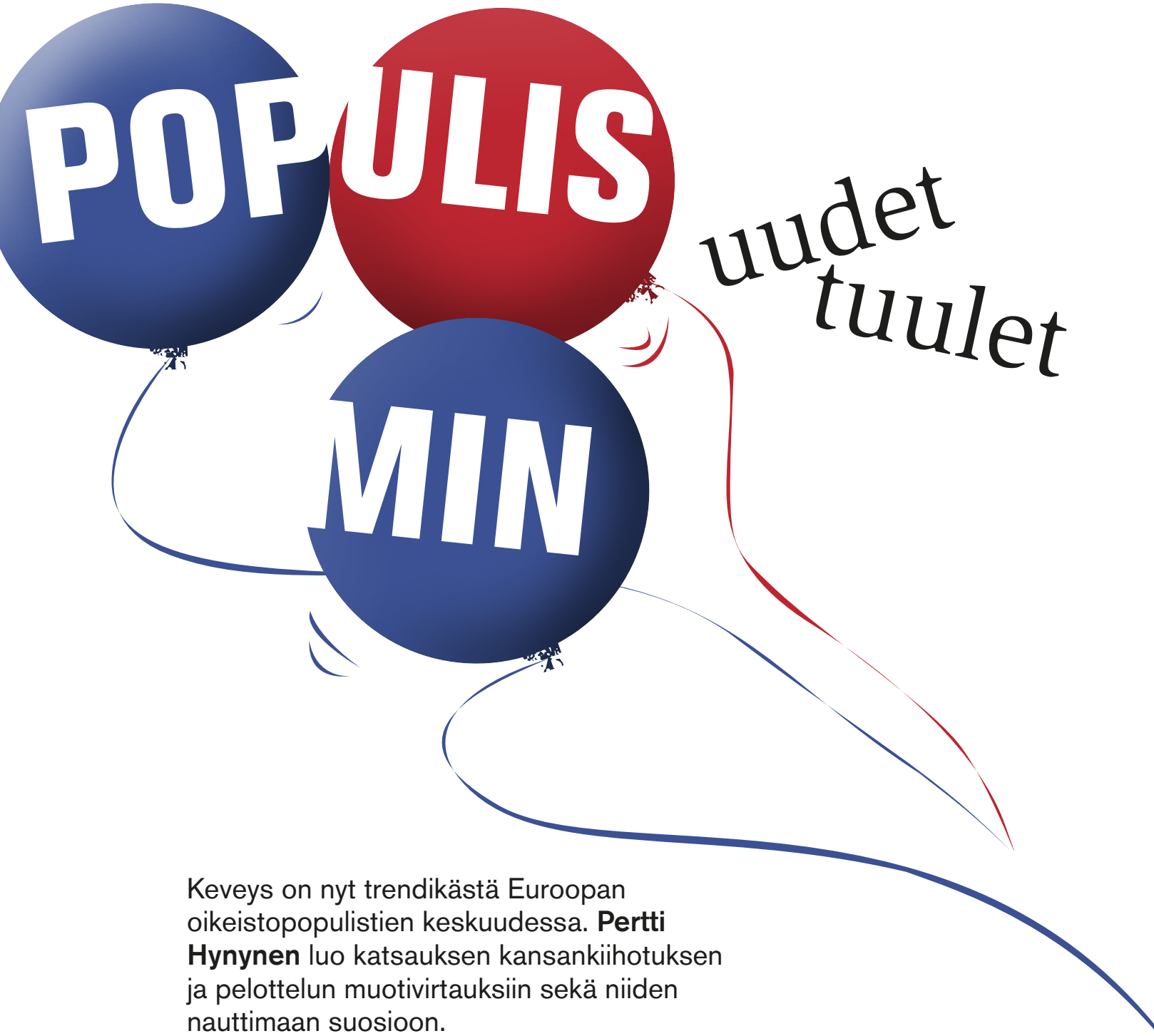

Keveys on nyt trendikästä Euroopan oikeistopopulistien keskuudessa. **Pertti Hynynen** luo katsauksen kansankiihotuksen ja pelottelun muotivirtauksiin sekä niiden nauttimaan suosioon.

Tammikuussa Ranskan Front Nationalin johdossa vaihtuivat niin sukupolvi kuin -puolikin. **Marine Le Pen** nousi isänsä **Jean-Marien** jälkeen oikeistopopulistisen puolueen johtoon. Imagollisesti hän on selkeä kevennys isäänsä nähden.

Naisia on putkahdellut oikeistopopulististen liikkeiden johtoon myös muualla. Tanskassa **Pia Kjaersgaard** ja Norjassa **Siv Jensen** ovat tästä esimerkkejä. Eurooppalaisia muotivirtauksia mukaillen he korostavat islamilaisen fundamentalismin vaaroja eivätkä maahanmuuttoa sinänsä.

Oikeistopopulismi on kymmenessä vuodessa lähestynyt vallan keskuksia. Vuonna 2000 Itävalta oli ainoa maa, jota hallittiin oikeistopopulistien tuella. Nyt maita on useita. Italiaa, Hollantia ja Tanskaa hallitaan koalitioilla, jotka ovat riippuvaisia populistien tuesta. Hollannissa ja Tanskassa populisteilla ei tosin ole ministerinpaikkoja.

Politiikan oikean laidan liikkeitä on tapana lähestyä äärioikeiston käsitteellä. Äärioikeistolla tarkoitetaan liikkeitä, joilla on yhteistä sukutaustaa natsismiin, fasismiin ja muihin 1930-luvun virtauksiin. Hollantilainen tutkija **Rene Cuperus** käytti niistä marraskuun alussa Helsingissä termiä ”nasty” eli likaiset.

Cuperuksen luokittelussa oikeistopopulismin toiseen pääluokkaan kuuluvat kategorian ”clean” eli puhtoiset liikkeet. Ne voivat olla hyvinkin oikeistolaisia ilman yhteistä historiaa 1930-luvun äärioikeiston kanssa. Liikkeitä erottavat myös viholliskuvat. Likaisista populistiliikkeistä löytyy tarkasti kaivamalla perinteistä juutalaisvastaisuutta, kun taas puhtoiset pyrkivät torjumaan islamin tuloa. ▸

Vanhanajan populismia: Italia, Saksa ja Ranska

Yleensä italialaisista oikeistopopulistisista liikkeistä mainitaan ainoastaan **Umberto Bossin** johtama Lega Nord. Se edustaa alueellista itsekorostusta ja rikkaan pohjoisen ylemmyyttä suhteessa köyhään etelään. Puolue haluaa pohjoiselle suuremman itsemääräämisoikeuden suhteessa etelään. Jyrkkä muukalaisvastaisuus ja jopa suoranaiset rasistiset tempaukset kuuluvat Lega Nordin linjaan.

Italiassa on useampia pieniä fasistiryhmiä, joiden yhteenlaskettu kannatus on muutaman prosentin luokka. Ryhmät tukevat Italian nykyhallitusta. Pienten fasistiryhmien tuki pääministeri **Silvio Berlusconille** ei kuitenkaan ole pääongelma Italian demokratian kannalta. Ongelma on Berlusconi itse. Mediaimperiuminsa ja julkisten kanavien avulla hän hallitsee merkittävää osaa Italian julkisuudesta.

Saksassa poliittista merkitystä on vain kansallisdemokraattisella NPD:llä, jonka ensimmäinen tuleminen 1960-luvun puolivälissä säikäytti Eurooppaa. NPD alkoi uuden nousun vuosituhannen vaihteen jälkeen ja ylitti viiden prosentin äänikynnyksen kahdessa itäisessä osavaltiossa, Sachsenissa ja Mecklenburg-Vorpommernissa. Niissä puolue on menestynyt kaikkein taantuneimmilla alueilla. Valtakunnallisesti sen kannatus on kuitenkin vain yhden tai kahden prosenttiyksikön tasolla. Puolue pyrkii torjumaan Saksan menneisyyttä halventavaa sanomaa eli natsi-Saksan perintöä.

Ranskassa ehdittiin jo ajatella, että äärioikeistolaisen Front Nationalin vuoden 1984 eurovaaleista alkanut kukoistuskausi olisi viimein lopussa. Maltillisemman UMP-oikeistopuolueen johtajaksi noussut **Nicolas Sarkozy** näytti kaapanneen äärioikeiston äänestäjät. Hänen kurin ja järjestyksen linjansa kantoi presidentiksi asti vuoden 2007 vaaleissa.

Front Nationalissa oli tuolloin sisäisiä ristiriitoja. Monet puolueen vanhasta kaartista katsoivat, että Jean-Marie Le Pen ajoi liian näkyvästi vuonna 1968 syntynyttä Marine-tytärtään seuraajakseen. Tytär halusi selkeyttää puolueen linjaa ”maalliseen” suuntaan, ja siksi äärikatoliset tahot tukivat holokaustin kieltämisestä tuomittua **Bruno Gollnischia**. Katolisia kismitti, ettei kaksi kertaa eronnut yksinhuoltajaäiti Marine vaatinut abortin kieltämistä.

Sarkozyn politiikka epäonnistui. Front National nousi kevään 2010 aluevaaleissa jo yhdeksän prosentin kannatukseen ja eteni vahvoilla alueillaan kohti entisiä lukemia. Marine Le Pen valittiin tammikuussa puolueen johtoon selvällä enemmistöllä. Hänen täsmennetty islamofobiansa yhdistettynä vahvoihin julkisiin esiintymisiin tuottaa parempia kannatuslukuja kuin perinteinen ulkomaalaisviha. Muslimien rukousten näkyvyys kaduilla on Marinelle ja hänen myötään monille ranskalaisille merkki miehityksestä.

Hajaannuksia ja kriisejä

Itävallassa **Hans-Georg Strachen** johtaman ”vapauspuolue” FPÖ:n kannatus on ollut noususuhdanteessa. 17,7 prosentin kannatus vuoden 2008 parlamenttivaaleissa on paras tulos sitten 1990-luvun lopun huippuvuosien. Puolue sai tuolloin huikeat 26,9 prosenttia äänistä.

Keväällä 2005 puolueen entinen puheenjohtaja, karismaattinen **Jörg Haider** lähti ja perusti maltillisemmalla ilmeellä puolueen, ”Itävallan tulevaisuuden liiton” BZÖ:n, jonka tukialueeksi jäi Kärnten, Haiderin kotiosavaltio. Muualla emopuolue FPÖ säilyi selvästi vahvempana. Haider kuoli lokakuussa 2008 liikenneonnettomuudessa pian voittoisien parlamenttivaalien jälkeen. Hänen puolueensa sai 10,8 prosenttia äänistä. Kahden oikeistopopulistisen puolueen yhteenlaskettu kannatus oli näin 29,5 prosenttia vuonna 2008.

Sveitsissä ”likaisemmat” pikkuryhmät menettivät kannatuksensa perinteiselle Sveitsin kansanpuolueelle SVP:lle. Puolueen johtaja **Christoph Blocher** nosti sen 1990-luvulla maan suurimmaksi hyödyntämällä maahanmuuton ongelmia ja ihmisten pelkoja. Vuoden 2007 vaaleissa plakaateissa torjuttiin ”mustaa lammasta”. Tuloksena oli 62 paikkaa kaksisataapaikkaisessa parlamentissa ja suurimman puolueen asema.

Kaikilla puolueilla on edustuksensa hallituksessa eli liittoneuvostossa. 2007 muut puolueet valitsivat SVP:n sisältä maltillisemman **Eveline Widmer-Schlumpfin** hallitukseen ohi muukalaisvastaisen kampanjan keulilla häärineen Blocherin. ”Musta lammas” uhkasi tärvellä maan maineen. Monikulttuurisuuden vastustaminen huipentui kansanäänestyksessä vuoden 2009 lopussa, kun 57,5 prosentti sveitsiläisistä äänesti minareettien rakennuskiellon puolesta.

Belgialaista populismia leimaa maan kahtiajakautuminen flaameihin ja ranskankielisiin valloneihin. Flaamien nationalismin ympärille nousi jo 1980-luvulla Vlaams Blok, joka tunnetaan nykyisin nimellä Vlaams Belang. Viime vuosina tämä **Filip Dewinterin** puolue on menettänyt jalansijaansa alun perin maltillisemmalle flaamipuolueelle, Uudelle flaamiallianssille.

Vaaleissa 2010 Uusi flaamiallianssi oli parlamentin suurin ryhmä 27 paikallaan, kun Vlaams Belang sai 150-paikkaiseen parlamenttiin vain 12. Uuden flaamiallianssin johtajalle **Bart De Weverille** maltillisuus tarkoittaa, että tärkeintä on Belgian hajottaminen kahtia.

> Muslimien rukousten näkyvyys kaduilla on Marinelle ja hänen myötään monille ranskalaisille merkki miehityksestä.

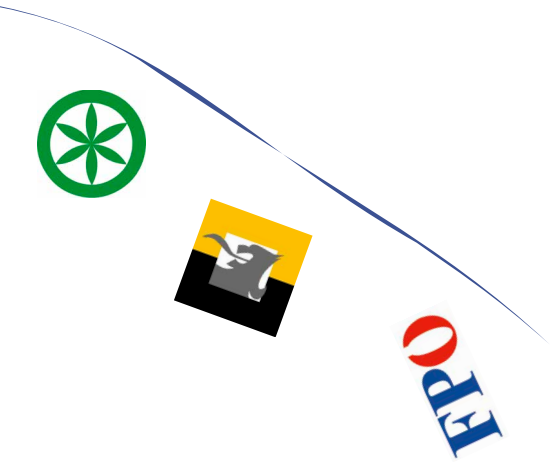

Nykyisessä oikeistopopulismissa asetutaan tietoisesti tai alitajuisesti häviävien heimojen ja kulttuurien asemaan.

Nationalismista nativismiin

Saksalainen äärioikeiston tutkija **Michael Minkenberg** on käyttänyt uusien oikeistopopulististen liikkeiden kuvaamiseen nativismin käsitettä. Se on peräisin intiaaniheimojen reaktioista, kun ne joutuivat alistumaan valkoisten tulolle. Nykyisessä oikeistopopulismissa asetutaan tietoisesti tai alitajuisesti häviävien heimojen ja kulttuurien asemaan.

Nativismi on takertumista omiin perinteisiin ja uusien vaikutteiden torjumista. Nyky-Suomessa nativismia edustaisi esimerkiksi Perussuomalaisten kannatus taantuneilla maaseutualueilla Pohjoisessa Savossa ja teollisuuspaikkakunnilla sekä eräissä lähiöissä pääkaupunkiseudulla ja Turussa.

Voimakkaaseen kansallistuntoon nojaavaa nationalismia on Suomessa puolestaan edustanut esimerkiksi Isänmaallinen kansanliike IKL. Se on ratsastellut Karjalan menetykseen liittyvillä traumoilla. Perussuomalaisilla ei vastaavia painotuksia ole näkynyt. Nationalistiset liikkeet ovat tämän päivän Suomessa marginaalinen ilmiö, joskin nationalistisia poliitikkoja löytyy useista puolueista.

Englanti on hyvä esimerkki nationalismin ja nativismin jännitteestä. Yhdistyneen kuningaskunnan itsenäisyyspuolue UKIP edustaa EU-kielteistä nationalismia myös Euroopan parlamentissa. Sen sijaan Britannian kansallispuolue BNP:n menestyksessä Lontoossa ja monilla muilla urbaaneilla ongelma-alueilla on kysymys nativismista.

BNP-puoluetta vuodesta 1999 johtaneen **Nick Griffinin** mielipiteet ovat muuttuneet vuosien varrella. Griffin ei enää kuulu holokaustin kieltäjiin ja rasismiakin hän on siivonnut puheistaan. BNP sai eurovaaleissa 2009 6,2 prosentin kannatuksen ja kaksi paikkaa europarlamenttiin. Pääsy Englannin parlamenttiin oli kuitenkin kaukana keväällä 2010.

Myös Ruotsissa on vastaavia jännitteitä. Nuorten äärioikeistolaisten vuosittaiset juhlat Kaarle XII kunniaksi edustavat entisille natseille perinteistä nationalismia. **Jimmie Åkessonin** luotsaamien Ruotsi-demokraattien eli SD:n nousussa alkaa sen sijaan painottua nativismi, kun puolue markkinoi saarrettuna olemisen tunnetta. SD korosti eläkeläisten ahdinkoa maahanmuuttajien etuillessa ja keräsi kampanjallaan 5,7 prosentin kannatuksen syyskuussa 2010.

Takavuosina toimittajilla oli tapana rakentaa oikeistopopulistisista voimista ylikansallista liikettä, mutta merkkejä ylikansallisesta yhteistyöstä on hyvin vähän. Yritykset yhteistyöstä Euroopan parlamentissa ovat kariutuneet, koska puolueiden välillä on liian suuria eroja. Yhtenäistä rintamaa islamia vastaan ei ole näköpiirissä. YD

Pertti Hynynen on politiikan tutkija.

Hollannin kummajainen

Hollannissa on vuosikymmenten vieriessä noussut ja kaatunut useita oikeistopopulistisia yrittäjiä. Tuorein esimerkki on **Geert Wildersin** perustama vapauspuolue PVV, jonka menestyksessä ei ole kyse nationalismista vaan provosoivasta nativismista.

Wildersin temppuihin lukeutuu muun muassa esitys Koraanin kieltämisestä, koska Hitlerin *Mein Kampfkin* on kielletty. Hän pyrkii nostattamaan islamistisia reaktioita, jotka luovat pelkoa kantaväestön keskuuteen. Islam ei Wildersin mielestä ole uskonto vaan totalitaarinen ideologia, jota voi verratta kommunismiin tai fasismiin. Vierailullaan Israelissa joulukuussa 2010 hän julisti Israelin ”taistelevan meidän sotaamme”.

PVV sai viime vuoden vaaleissa 15,5 prosenttia äänistä. Se on tiukasti ylhäältä johdettu puolue ja toimii nykyisin oikeistohallituksen liittolaisena. Wilders sanoo, ettei hänellä ole mitään muslimeja vastaan. Hän vihaa vain islamia. Muiden ihmisten ihonväri ei ole hänelle ongelma ja hänen omassa ulkonäössään havaitsee kaikuja siirtomaavallan ajalta Indonesiasta.

Wilders on saavuttanut suosiota myös Yhdysvalloissa, jossa hän saa yleisönsä uskomaan kauhutarinoita muslimien valtaamasta Euroopasta. Heinäkuussa 2010 Wilders perusti ”kansainvälisen vapausallianssin”, jolla on kaksi keskeistä johtoajatusta: ”vapauden puolustaminen” ja ”islamin pysäyttäminen”.

Toisinaan Wildersin ylilyönnit koettelevat ymmärryksen rajoja. Viime vuonna hän esitti huiviveroa vaihtoehtona yleiselle huivikiellolle. Sopiva summa voisi hänestä olla tuhat euroa vuodessa.

Wilders on puolueensa ainoa jäsen, puheenjohtaja, parlamenttiryhmän puheenjohtaja ja jopa taloudenhoitaja. Parlamenttiryhmässä käydään keskustelua siitä, tarvitaanko puolueeseen muita jäseniä. Tärkeintä on estää, että ”väärät ihmiset ottaisivat puolueen panttivangiksi”. Tällainen tulokkaiden pelko ilmentää Wildersin poliittista vainoharhaisuutta. YD

TIMO SOINI – mukava mies pahamaineisessa ryhmässä

Kaikkien mielestä **Timo Soini** on mukava mies. Euroopan parlamentissa hän kuuluu kuitenkin kaikkea muuta kuin ”mukavaan” oikeistopopulistiseen ryhmään, jossa jäseniä yhdistävinä tekijöinä ovat maahanmuuttovastaisuus, vihamielisyys Euroopan unionia kohtaan ja työväenluokkaan vetoava retoriikka.

Perussuomalaisten puheenjohtaja, europarlamentaarikko **Timo Soini** kuuluu Euroopan Parlamentin EFD-ryhmään. Lyhenne tarkoittaa Europe of Freedom and Democracy eli Vapauden ja demokratian Eurooppa. Kyseessä on parlamentin mittakaavassa marginaalinen ja pirstaleinen porukka, joka ei aktiivisesti osallistu parlamentin työhön. Parlamentin 732 paikasta ryhmällä on hallussaan kolmekymmentä. Sitä yhdistävät oikeistopopulismi, euroskeptisyys ja muutaman jäsenpuolueen osalta äärioikeistolaisuus ja fasistisuus.

Ryhmä koostuu pääosin yhdentoista parlamentaarikon eli mepin Ison Britannian itsenäisyyspuolueesta UKIP ja Italian yhdeksänmeppisestä Lega Nord eli Pohjoinen Liiga -puolueesta. Lega Nord sijoittuu lähelle Italian fasistisen liikkeen juuria, ja puolueen päämääränä on perustaa Pohjois-Italiaan itsenäinen Padanian valtio. Perussuomalaisen Soinin lisäksi ryhmässä vaikuttaa muun muassa muukalaisvihamielinen ja islamofobinen Tanskan kansanpuolue.

Aloittaessaan meppinä Soini onnistui kalastamaan itselleen EFD-ryhmän varapuheenjohtajan sekä kulttuurivaliokunnan varapuheenjohtajan paikan. Kyse ei ollut siitä, että Soini olisi ansioituntut kotimaan politiikassa, vaan syy oli yksinkertainen ja raaka: parlamentin sääntöjen mukaan poliittisen ryhmän voi muodostaa 25 meppiä vähintään seitsemästä maasta. EFD-ryhmässä on 30 jäsentä 9 jäsenmaasta. Soinille oli tilaus ryhmän muodostamisessa.

Kyse on maineesta ja mammonasta, sillä vain viralliset poliittiset ryhmät saavat budjetin, jolla palkata henkilökuntaa, järjestää seminaareja ja julkaista kampanjatuotteita. Soini on toisin sanoen tärkeä pala EFD:n palapelissä, ja ryhmä toimii edelleen huteralla pohjalla.

Euroopan parlamentissa Soini on herättänyt närkästystä. Soini nimittäin räätälöi itse pätevyysvaatimukset avustajalleen, joka sijoitettiin ryhmän palvelukseen 8 000 euron kuukausipalkalla. Kun media, esimerkiksi TV2 kyseli asian perään, Soini vastasi: ”Kyllä merimiehen perseen pitää merivettä kestää”, ja asia oli loppuunkäsitelty.

Soini on ainoastaan yhden valiokunnan jäsen ja samalla varapuheenjohtaja. Kyseessä on koulutus- ja kulttuurivaliokunta. Vertailun vuoksi esimerkiksi **Liisa Jaakonsaari** (sd), **Sirpa Pietikäinen** (kok) ja **Carl Haglund** (rkp) ovat neljän valiokunnan jäseniä. Näin suppeaa valiokuntakokemusta ei ole kellään muulla suomalaismepillä. Parlamentin 20 valiokunnassa valmistellaan EU:n lainsäädäntötyö, ja ne ovat parlamentin toiminnan kannalta avainasemassa.

Soini on laatinut parlamenttiuransa aikana vain kaksi muutosesitystä. Vertailun vuoksi Jaakonsaaren vastaava luku on 12, Vihreiden **Satu Hassin** 15 ja Kokoomuksen **Eija-Riitta Korholan** 16. Mietintöjä ja lausuntoja hän ei ole tehnyt lainkaan. Hän on enimmäkseen keskittynyt pitämään puheita täysistunnossa, joita on kertynyt kohtuulliset 19. Jaakonsaarella täysistuntopuheita on 22, Hassilla 18 ja Pietikäisellä peräti 31.

Soinin ryhmä ei aktiivisesti osallistu parlamentin työhön eikä edes ole kovin ahkera siinä, mitä lupaa äänestäjilleen eli EU:n hajottamisessa. Näkyvimpiä ovat Ison Britannian UKIP:n mepit, jotka ovat kuuluisia räyhäämisestään täysistuntosalissa. Marraskuun 2010 täysistunnossa Soinin ryhmätoveri **Godfrey Bloom** jouduttiin poistamaan salista haukuttuaan demariryhmän puheenjohtaja **Martin Schulzia** fasistiksi.

Soinin ryhmän puheenjohtaja on vastikään Suomessakin piipahtanut UKIP:n **Nigel Farage**. Joulukuu 2010 täysistunnon EU:n talouskeskustelussa hän sanoi toivovansa, että ”markkinat murskaavat Euroopan Unionin”. YD

Sinisilmäinen vai viisas MONI-KULTTUURISUUS?

Eurooppa etsii yhteiskuntamallia, joka auttaisi maahanmuuttajia löytämään oman paikkansa uudessa kotimaassaan. Britannia ja Saksa kuvittelivat, että monikulttuurisuus olisi ratkaisu. Ranska puolestaan uskoi pystyvänsä sulauttamaan maahanmuuttajat yksilöinä tasa-arvoiseen yhteiskuntaan. Koska molemmat ratkaisumallit tuntuvat olevan kriisissä, uutta ratkaisua etsitään kaikkialla, kirjoittaa **Liisa Liimatainen.** ▸

Saksan liittokansleri **Angela Merkel** ilmoitti viime syksynä, että monikulttuurinen yhteiskunta ei toimi. Nyt Britannian pääministeri **David Cameron** on päätynyt samaan. Monikulttuurinen yhteiskunta tarkoittaa sitä, että samassa yhteiskunnassa voi elää erilaisia ryhmiä, joilla ei ole yhteistä kulttuuria, mutta valtaväestöstä eroaville vähemmistöille tunnustetaan oikeus erilaisuuteen.

Euroopassa monikulttuurisuus tuo mieleen ennen kaikkea Britannian. Sinne entisten alusmaiden asukkaat ovat muuttaneet 1800-luvulta lähtien aina tähän päivään saakka. Nyt pääministeri Cameron syyttää monikulttuurisuutta siitä, että Britanniassa asuvilla erilaisilla yhteisölle ei ole yhteisiä arvoja. Koska nuoret eivät tunne kuuluvansa Britannian yhteiskuntaan, heidän juurettomuutensa altistaa heidät radikalismille. Cameron etsii vankempaa kansallista identiteettiä ja ehdottaa tiukempaa linjaa omaa erilaisuuttaan ja omia normejaan korostavia islamilaisia ryhmiä kohtaan. Hänestä nyt on selvitettävä, uskovatko erilaisia kulttuureja edustavat ryhmät demokratiaan ja yleismaailmallisiin ihmisoikeuksiin.

Lontoossa pommeja räjäyttäneillä nuorilla oli pakistanilaiset juuret. Siksi juuri pakistanilaistaustaisia nuoria pidetään vaarallisimpina. Tutkimukset ovat osoittaneet, että muslimien valtaosa ei ole kiinnostunut islamin kirjaimellisiin tulkintoihin perustuvasta poliittisesta toiminnasta, ja monet muslimijohtajat ovat ottaneet kantaa äärinäkemyksiä vastaan. Silti britit pelkäävät muslimeja.

Myös Saksaa pidetään monikulttuurisena yhteiskuntana. Arvovaltaisen ranskalaissosiologi **Alain Tourainen** mielestä kulttuurisen erilaisuuden tiukka puolustus on johtanut siellä toisten oikeuksien kieltämiseen. Tourainen mielestä sekä Britanniassa että Saksassa vähemmistöjen suvaitsemattomasta yhteisöllisyydestä on tullut integraation este.

Ranska puolestaan esiintyy Ranskan vallankumouksen perinnön, tasavaltalaisen yksilöiden integroitumisen mallimaana. Myös siellä on runsaasti entisistä alusmaista jo kauan sitten muuttaneita ranskalaisia, mutta Algerian itsenäistymisen (1962) jälkeen Ranskaan muutti valtava määrä algerialaisia teollisuuden halpatyövoimaksi.

Ensimmäinen polvi keskittyi työntekoon, ja ongelmia syntyikin vasta silloin, kun toisen ja kolmannen polven edustajat havaitsivat olevansa toisen luokan kansalaisia. Pelkkä osoite ja nimi estivät heitä saamasta työtä. Samoihin kaupunginosiin ja kouluihin sijoitetut nuoret tunsivat olevansa gheton kasvatteja. 1990-luvun puolessa välissä nuoren polven kriisi ilmeni islamilaisen radikalismin muodossa. Myöhemmin sama pahoinvointi purkautui selvänä yhteiskunnallisena kapinana Pariisin laitakaupungeissa.

Kansallisidentiteetti murentuu

Alain Touraine kehottaa välttämään yksinkertaistuksia ja kahden yhteiskuntamallin vastakkainasettelua. Jyrkästi tulkittuna kumpikaan malli ei toimi siksi, että molemmat ovat epärealistisia. Touraine muistuttaa, että monikulttuurisuus on syntynyt taloudellisen kasvun ja kansallisten identiteettien vahvistumisen kautena.

Nykyiset ongelmat johtuvat myös kansainvälisestä talouskriisistä ja siitä, että monissa maissa on epäselvää, mitkä ovat kaikkien hyväksymät yhteiset arvot. Työttömän, pakistanilaiset tai algerialaiset juuret omaavan nuoren on vaikea tuntea kuuluvansa Britanniaan tai Ranskaan ja hyväksyä näiden maiden kansallisia identiteettejä omakseen, kun identiteetti on epäselvä alkuperäisväestöllekin.

Yhteinen kansallinen tietoisuus on heikentynyt kaikkialla globalisoitumisen myötä. Kansainvälinen talouskriisi taas on heikentänyt valtioiden mahdollisuuksia tukea yhteiskunnan erilaisten osien integroitumista ja jarruttaa yhteisöjen keskipakoisia suuntauksia. Erilaisten etnisten yhteisöjen sisällä lisääntyneet, yhteisöllisyyden vahvistamiseen tähtäävät radikaalit vaatimukset ovat vastauksia muukalaisvihaan ja

kaikkialla lännessä kasvavaan islamkauhuun, Touraine väittää.

Monikulttuurisuuden puutteet pitää tunnustaa, mutta se ei saa johtaa siihen, että yhteiskunnissa eläviä erilaisia kulttuureja ei kunnioiteta eikä niiden kanssa enää käydä keskustelua. Koska toisten kulttuurien kunnioittaminen on vaativaa, pelkkä suvaitsevaisuus ei riitä: se voi perustua myös ylemmyydentunteeseen.

Tourainen mielestä myönteinen suvaitsevaisuus tarkoittaa sitä, että puolustamme vähemmistöjen oikeuksia yleismaailmallisten oikeuksien nimissä. On vakava virhe kyseenalaistaa yleismaailmalliset ihmisoikeudet kulttuurirelativismin nimissä. Mekin olemme saaneet omat oikeutemme yleismaailmallisten ihmisoikeuksien perusteella.

Touraine uskoo, että erilaisten kulttuurien yhteiselämä saman valtion sisällä on mahdollista, jos enemmistö kunnioittaa vähemmistön oikeuksia, mutta myös vähemmistö kunnioittaa enemmistön oikeuksia. Enemmistön on osoitettava, että meidän yleismaailmalliset ihmisoikeutemme takaavat kunnioituksemme erilaisten yhteisöjen kulttuurisille oikeuksille. Vastavuoroisesti vähemmistöjen yhteisöiltä vaaditaan yleismaailmallisten ihmisoikeuksien arvon tunnustamista.

Kansalliset lait voittavat aina maahanmuuttajien lähtömaan perinteet. Jos jokin yhteisö kieltäytyy kunnioittamasta lakeja, silloin se pakotetaan kunnioittamaan kaikille valtiossa asuville yhteisiä lakeja.

Suomessa maahanmuuttajat ovat rikastuttaneet ravintoloillaan ja tuotteillaan elämäämme, mutta ”uussuomalaisten” integraatio jää kesken, eikä heidän erikoisidentiteettiään voi tunnustaa, jos he eivät pyri pääsemään maan sisälle. Silloin, kun uusissa tulokkaissa kypsyy näkemys, että he ovat osa uuden kotimaan kansallista identiteettiä, on mahdollista tunnustaa heidän kulttuurinsa erilaisuus. Kulttuurierot ovat hyväksyttävissä vain, jos vahvistamme tasa-arvoon tähtääviä toimia, tasa-arvopolitiikkaa. Tourainen mielestä tasa-arvo ja erilaisuus toimivat vain yhdessä.

Kun Tourainen ehdottaa, että kaikkia yhteisöjä pyydetään kunnioittamaan valtion lakeja, hänen tavoitteenaan on yhdistää monikulttuurisuus ja ranskalaistyyppinen assimilaatiopolitiikka eli tuoda eri yhteisöt osaksi kansakuntaa. Vain jos yhteiskunta laittaa yhteen tasa-arvon ja erilaisuuden, se onnistuu jarruttamaan yhteisöjen erkaantumista ja muukalaisvihan lisääntymistä valtaväestössä.

Kulttuurirelativismia ja kansalaisuustestejä

Britanniassakaan kaikki eivät ole hyväksyneet pääministeri Cameronin monikulttuurisuuden arvostelua. **Antony Giddens**, London School of Economics -yliopiston entinen rehtori ja **Tony Blairin** kolmannen tien kehittelijä väittää, että Britannian monikulttuurisuus ei ole epäonnistunut. Hänen mielestään se on auttanut miljoonia maahanmuuttajia elämään yhdessä valtaväestön kanssa. Muslimeja on kaksi miljoonaa, mutta äärinäkemyksiä heidän keskuudessaan esiintyy vähän.

Giddensin mielestä onkin oleellista osata erottaa sinisilmäinen käsitys monikulttuurisuudesta, hienosäikeisestä, viisaasta monikulttuurisuudesta.

Sinisilmäinen monikulttuurisuus rohkaisee kulttuurirelativismia. Se viestittää, että jokainen maahanmuuttaja voi elää niin kuin haluaa ja levittää minkälaisia ajatuksia tahansa, kunhan hän ei vain riko avoimesti lakeja. Sen mukaan valtio ei välitä, miten maahanmuuttajat elävät maassa eikä tarjoa heille uuden kotimaan historian tuloksena syntynyttä kansallista identiteettiä. Näin maahanmuuttajilla ei ole mitään, mihin tarttua, eikä identiteettiä, minkä he voivat hyväksyä, tai johon he kuitenkin joutuvat ottamaan kantaa. Juuri tämä monikulttuurisuuden muoto on versonut eri puolilla Eurooppaa paitsi Tony Blairin Britanniassa, Giddens väittää.

Viisas, hienosäikeinen monikulttuurisuus sen sijaan ei hyväksy arvojen suhteellisuutta eikä varsinkaan sharia-tuomioistuimia, islamilaisen lain soveltajia, jotka asettavat maahanmuuttajien uskontoon liittyvät käytännöt valtion lakien yläpuolelle. Viisaan monikulttuurisuuden edustajat vaativat, että maahanmuuttajat oppivat kielen ja käyvät läpi jonkinlaisen kansalaisuustestin. Kielivaatimuksia ja kansalaisuustestejä ei saa tehdä niin vaikeiksi, että ne estävät maahanmuuttajia saamasta kansalaisuutta.

Näin tulkittuna Britannian monikulttuurisuus voi tarjota vinkkejä muillekin maille. Juuri monikulttuurisuus mahdollistaa sen, että kansallinen identiteetti ei ole ristiriidassa globaalin aikakauden kosmopoliittisten elämänmuotojen kanssa. Globaali maailma voi olla vain monikulttuurinen, mutta erilaisuuden ja tasa-arvon on kuljettava vierekkäin, Giddens toteaa Tourainen tavoin.

Italiassa taistellaan oikeuksista

Maahanmuuttajien yhteiskunnallinen asema ei parane taistelutta, eivätkä heidän oikeutensa lisäänny itsestään. Tätä mieltä on Bolognan yliopiston professori **Sandro Mezzadra**. Italiassa lukuisat, huonoimmin palkatut alat ovat vahvasti maahanmuuttajien miehittämiä. Heille maksetaan kehnoa palkkaa, ja heidän asemansa on täysin laiton sekä maan asukkaina että työntekijöinä. Italiassa onkin nähty jo useita maahanmuuttajien yhteiskunnallisia taisteluja.

Marraskuussa 2010 Milanon metron uuden aseman työmaalla viisi, jo vuosia sitten saapunutta maahanmuuttajaa kiipesi 30 metriä korkean nostokurjen huipulle. He protestoivat omien oleskelulupiensa viivästymistä, kalleutta ja monimutkaisuutta vastaan. Afrikasta ja Aasiasta kotoisin olevat miehet jaksoivat viettää kaksi viikkoa nostokurjen lavalla marraskuisen Pohjois-Italian sateessa ja kylmässä. Muiden maahanmuuttajien lisäksi heitä tukivat paikalliset kansalaisjärjestöt, katolinen hiippakunta ja suurimman keskusliiton, CGIL:n paikallisosasto. Poliisi kävi pamputtamassa tukijoukkoja. Kun miehet tulivat alas, heille luvattiin, ettei heitä karkoteta heti. He saivat lisää aikaa omien lupiensa hoitamiseen.

Padovan yliopiston professorin **Renzo Guolon** mukaan Italialla ei ole minkäänlaista maahanmuuttajien kotouttamispolitiikkaa. Pääministeri **Silvio Berlusconin** hallituskumppanin, muukalaisvihaa puhkuvan Pohjoisen liiton sisäministeri **Roberto Maroni** soveltaa hyvin ristiriitaista politiikkaa: maahanmuuttajien pitää mukautua maan tapoihin ja perinteisiin ja kunnioittaa lakeja, mutta heille ei tarjota tasa-arvoisen kansalaisen asemaa eikä oikeutta erilaisuuteen. Muun muassa moskeijoiden rakentamista Italiassa jarrutetaan tiukasti. Eräillä paikkakunnilla Pohjoisen liiton kannattajat ovat myös järjestäneet pelotteluretkiä maahanmuuttajien asuinpaikoille.

Professori Guolon mukaan Italia tarjoaa assimilaatiota ilman todellista mahdollisuutta kotoutua ja monikulttuurisuutta ilman oikeutta erilaisuuteen. Näin Italia rakentaa tulevaisuuden ristiriitoja, eikä maahanmuuttajilta voi odottaa lojaalisuutta valtaväestöä kohtaan. Mitä muuta maahanmuuttajat voivat tehdä tällaisessa tilanteessa kuin ryhtyä taistelemaan oikeuksistaan?

Ay-liikkeen vasemmistosiipi, katolisen kirkon yhteiskunnallisin osa sekä usein osa paikallisväestöstä ovat tukeneet surkeissa olosuhteissa nälkäpalkalla eläviä maahanmuuttajia. Sen lisäksi Italiassa on myös onnistuneesti kotoutuneita maahanmuuttajia, joista osa on pienyrittäjiä. 4,5 miljoonan maahanmuuttajan joukosta löytyy paljon menestystarinoita.

Koska Italialla ei ole varsinaista maahanmuuttajien kotouttamispolitiikkaa, sillä on ollut ongelmia myös keskustavasemmiston hallintokausina. Mutta Italian oikeisto on ratsastanut järjestelmällisesti muukalaisvihalla ja islamkauhulla. Se on tehnyt maahanmuuttajien aseman viralliseksi mahdollisimman hankalaksi, vaikka ravintolat ja kaupat, vanhukset ja pikkulapset, maatalous ja teollisuus tarvitsevat ehdottomasti ulkomaista työvoimaa. YD

Liisa Liimatainen on vapaa toimittaja ja tietokirjailija.

NATO JA SUOMI
etsivät yhteistä säveltä

Kenellekään tuskin on yllätys, että Nato järjestää tänä vuonna sotaharjoituksen. Yllätys tuskin on sekään, että Suomi rauhankumppanimaana osallistuu harjoitukseen. Tämänkertaisen harjoituksen teemana on kriisinhallinta, ja hyvähän sitä on harjoitella yhdessä, kun suomalaiset ovat Afganistanissa osana ISAF-joukkoja Nato-merkit maastopukujen hihoissa.

Uutinen ei yllättänyt myöskään siksi, että Suomi on osallistunut harjoituksiin jo kolme kertaa aiemmin: vuosina 2005, 2008 ja 2010. Tänä vuonna muista rauhankumppanimaista harjoitukseen osallistuu vain Ruotsi.

Pieni yllätys on, että sotaharjoitukseen osallistuu tällä kertaa ulkoministeriön siviilihenkilökuntaa. Ulkoministeriö on kuitenkin se viranomainen, joka vastaa kriisinhallinnasta, joten osallistuminen on pohjimmiltaan ymmärrettävää.

Lähentyminen tapahtuu juuri tällaisina pieninä askeleina. Ensiksi uusitaan varusteet, koska meillä voi olla yhteisiä rauhanturvaoperaatioita, ja onhan se vain helpompaa, jos huolto ja täydennys voidaan hoitaa yhdessä. Varusteiden yhteensopivuus tulee myös ottaa huomioon tulevissa hankinnoissa.

Varusteilla pitää yhteensopivuuden vuoksi olla Naton laatustandardi, minkä vuoksi tarvitaan yhteistyötä tuotekehityksessä. Yhteistyön syventäminen on vailla poliittista tarkoituksenmukaisuutta ja johtuu byrokratiasta sekä teknisistä seikoista.

Se, mikä uutisessa varsinaisesti yllätti, oli tieto harjoituksen sisällöstä. Sotaharjoituksen nimi on *Crisis Management Exercise (CMX)*, mutta siellä ei harjoitella yhteistoimintaa kriisinhallintajoukoissa kentällä. Suomen tarkoituksena on maaliskuun lopussa harjoitella tilannetta, jossa ”Nato käy keskuudessaan Pohjois-Atlantin sopimuksen neljänteen artiklaan pohjautuvia konsultaatioita”.

Konsultaatioita eli dialogia on hyvä harjoitella. Neljännessä artiklassa konsultaatiot on kuitenkin rajattu tilanteeseen, jossa jokin jäsenvaltioista kokee alueellisen koskemattomuutensa, poliittisen itsenäisyytensä tai turvallisuutensa olevan uhattuna.

Tämä ei ole vielä sama asia kuin kuuluisa viides artikla yhteisestä puolustuksesta. Sekin on heti mukana sotaharjoituksen toisena harjoiteltavana asiana heti neljännen artiklan jälkeen.

Ei pidä pelästyä. Suomi ei ole liittymässä salaa Natoon. Valtioneuvoston tiedotteessa muistetaan alleviivata viimeisessä lauseessa, että harjoituksessa ainoastaan Naton jäsenmaat osallistuvat mahdollisen viidennen artiklan toimeenpanoon. YD

Jarmo Pykälä on maanpuolustuskriittinen, mutta ei pasifisti.

Joko riittää äijämeininki?
Tilaa kotiisi feministinen aikakauslehti
Tulva, joka pyyhkäisee
patriarkaatin pois!
Edes neljästi vuodessa.

tulva

Se oikea naistenlehti.

Vuositilaus 32 e, kestotilaus 28 e. Tilaa heti osoitteesta www.tulva.fi

Tytti Nahi

KOLUMNI

Kirjoittaja on Kepan kehityspoliittinen asiantuntija.

JÄMÄHTÄNYT verokeskustelu

KEPAN ARVIO PUOLUEIDEN VAALIOHJELMISTA LÖYTYY OSOITTEESTA: www.kepa.fi/vaalit2011

[VAALIKESKUSTELUITA seuratessani ihmettelen, etteivät poliitikot ja puolueet reagoi maailman tapahtumiin vahvemmin. Suomeakin ovat viime vuosina ravistelleet finanssikriisi, ilmastonmuutos, ruokakriisi, konfliktien aiheuttama pakolaisuus ja epidemiat, mutta viime viikkoina on kuultu hyvin vähän näiden ongelmien ehkäisemisestä.

Verokeskustelut ovat osuva esimerkki. Keskustelujen ruisleipää on ollut se, kuinka monta prosenttiyksikköä mikin puolue muuttaisi palkkojen, pääomien, yritysten ja kulutuksen verotusta – mikä onkin mielenkiintoista. Mutta harvoin kuulee edes sivulausetta siitä, kannattaako puolue kansainvälistä verotusta.

Kansainvälisillä verokysymyksillä on merkitystä. Verotus on jämähtänyt kansallisvaltioiden tasolle, vaikka monet ajankohtaiset ongelmat ovat rajat ylittäviä. Ikääntyvällä ja velkaantuneella Suomella on edessään sekä menoleikkauksia että veronkorotuksia. Leikkauslistojen tarvetta vähentäisi kansainvälisen veronkierron hillitseminen ja rahoitusmarkkinoiden verottaminen.

Kansainvälinen veronkierto ja veroparatiisit vääristävät yritysten välistä kilpailua, vähentävät rahoitusmarkkinoiden läpinäkyvyyttä ja heikentävät julkista taloutta. Kansainvälinen veronkierto aiheuttaa Suomelle miljardien eurojen ja kehitysmaille satojen miljardien eurojen veromenetykset joka vuosi.

Finanssitransaktiovero puolestaan ohjaisi valuutta-, osake- ja johdannaiskauppaa lyhytjänteisestä keinottelusta pidempijänteisempään suuntaan, mikä vakauttaisi rahoitusmarkkinoita. Vakaudesta hyötyisivät erityisesti kehitysmaat: viimeisin finanssikriisi pyyhki kymmenyksen pois 56 köyhimmän maan budjettituloista. Vero toisi myös roimat tulot julkiselle sektorille. Jo 0,05 prosentin finanssitransaktiovero voisi pelkästään Euroopan laajuisenakin tuoda 250 miljardin euron tuotot.

> Leikkauslistojen tarvetta vähentäisi kansainvälisen veronkierron hillitseminen ja rahoitusmarkkinoiden verottaminen.

[TARJOLLA on siis ratkaisuja, joista hyötyisivät sekä Suomi että kehitysmaat, mutta suomalaispuolueet eivät juuri puhua pukahda - saatikka toimi! Sen toki ymmärrän, että puolueet pyrkivät keskittymään äänestäjien arkipäivän kysymyksiin, mutta mikä olisi äänestäjille konkreettisempaa kuin julkisten palvelujen leikkaukset tai työttömyyttä ruokkiva epävakaus?

Katsaus nykyisten eduskuntapuolueiden vaaliohjelmiin osoittaa, että puolueissa on kuitenkin eroja: Enemmistö puolueista ottaa tuoreissa ohjelmissaan kantaa kansainvälisiin verokysymyksiin.

– Pörssikeinottelu on laitettava kuriin yleisellä rahoitusmarkkinaverolla, joka lisää myös markkinoiden vakautta, toteaa Vasemmistoliitto.

– Kansainväliset finanssimarkkinat tarvitsevat parempaa säätelyä ja lisää läpinäkyvyyttä. Veroparatiisit on suljettava ja koko maailma on verolle pantava, kirjoittaa Vihreät.

– Toimimme aktiivisesti kansainvälisen verokilpailun estämiseksi. Edistämme verotuksen kansainvälistä harmonisointia rajat ylittävässä toiminnassa, toteaa SDP.

– Esitämme pörssissä noteerattujen osakkeiden myyntiin kohdistettavan 0,1 prosentin suuruisen veron käyttöönottoa, kirjoittaa Kristillisdemokraatit.

[SOSIALIDEMOKRAATIT, Vasemmistoliitto, Vihreät ja Kristillisdemokraatit esittävät jopa konkreettisia työkaluja kansainvälisen verotuksen vahvistamiseksi, ja finanssitransaktiovero saa tuen kaikilta näiltä puolueilta. Vasemmistoliitto sekä Vihreät jopa täsmentävät, etteivät odota kaikkien maailman talouksien olevan heti alusta mukana verossa, vaan ensi vaiheessa vero voidaan toteuttaa EU:n laajuisena.

Myös Keskusta tunnistaa, että eurooppalaisten rahoitusmarkkinoiden vakauttaminen on Suomen taloudelle tärkeää ja kannattaa yleisesti ottaen rahoitusmarkkinoiden sääntelyn ja valvonnan tiukentamista. Perussuomalaisten vaaliohjelma on tällä kohtaa yllättävän vaisu – puolue ei ota ollenkaan kantaa kansainvälisen keinottelun tai veronkierron suitsimiseen – mutta kannattaa kuitenkin pörssiveron tutkimista valtion tulonhankintamuotona.

Oikeastaan vain Kokoomus ja Suomen ruotsalainen kansanpuolue jättävät kansainväliset verokysymykset kokonaan huomiotta. Heidän vaaliohjelmistaan ei löydy sanaakaan kansainvälisen harmaan talouden, finanssimarkkinoiden heilahtelun tai verokilpailun suitsimisesta.

Ehkä puolueet oikeastaan reagoivat maailman tapahtumiin ja uskovat kansainvälisen yhteistyön merkitykseen. Ehkä poliitikot vain eivät tuo sitä esiin vaalikeskusteluissa.

Loppuvuodesta 2009 järjestetty Kööpenhaminan epäonnistunut ilmastokokous sai jatkoa, kun maailman johtajat kokoontuivat joulukuussa Meksikon Cancúniin jatkamaan YK:n neuvotteluja. Climate justice now -verkostossa toimivan veteraaniaktivisti **Nicola Bullardin** mielestä koko YK-järjestelmän hyödyllisyys ilmastoasioista päätettäessä on kyseenalainen. Ydin kysyi Bullardilta, missä kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa mennään?

Ilmasto YK:N JÄLKEEN?

YDIN: Aloitetaan perusasioista. Mitä Cancúnin ilmastokokouksessa tapahtui?

NICOLA BULLARD: On tärkeää nähdä Cancún Kööpenhaminan kontekstissa. Kööpenhaminassa oli paljon protesteja ja tyytymättömyyttä kaikilla tasoilla. Prosessi siellä oli salaileva, eikä kaikki päässeet osallistumaan siihen. Suurin turhautuminen liittyi loppuasiakirjaan, josta sovittiin pienen maajoukkion kesken suljettujen ovien takana.

Ilmassa oli paljon suuttumusta ja turhautumista. Kööpenhaminan jälkeen alkoi propagandamyllytys, jossa odotuksia Cancúnin kokoukseen madallettiin. Ihmiset sanoivat, ettei Cancúnissa tapahtuisi mitään merkittävää ja tuloksia voisi odottaa aikaisintaan seuraavalta Etelä-Afrikassa järjestettävältä kokoukselta. Asioista piti kuulemma puhua yksi kerrallaan, eikä suuresta sopimuksesta kannattaisi edes haaveilla.

Meksikon hallitus kuitenkin asetti riman korkeammalle. Se lobbasi muita maita aktiivisesti ennen Cancúnia. Tuloksena saavutettiin vahvistus monenkeskisten ilmastoneuvottelujen jatkumiselle. Sovun hinta oli kuitenkin erittäin korkea.

Cancúnin lopputulos on paitsi epämääräinen myös ongelmallinen. Julkilausuman teksti on väljää ja epämääräistä. Siinä ei ole selkeitä sitoumuksia päästövähennyksiin eikä ilmastokysymyksien rahoittamiseen. Vielä suurempi ongelma on sopimuksen sitoutuminen markkinamekanismeihin. Cancúnin sopimus on laajentaa markkinamekanismia ilmastokysymyksissä ilman sitovia päämääriä rahoituksen tai päästövähennyksien suhteen.

Herää kysymys, mitä järkeä on hiilimarkkinoissa ilman ilmastopoliittisia päämääriä? Voihan hiilipörssejä perustaa vaikka kuinka monta, mutta ilman päämääriä syntyy ainoastaan uusia spekulaatiokaupankäyntipaikkoja ja rahoitustuotteita.

Kansainvälisesti on kiinnostavaa, että neuvotteluissa on joka tapauksessa kyse Yhdysvaltojen ja Kiinan välisestä kahden kaupasta. Olemme umpikujassa, sillä kumpikaan näistä maista ei halua tehdä mitään, mikä olisi ristiriidassa maan etujen kanssa. Tulokseksi saadaan laimeimpia mahdollisia kompromisseja.

Lyhyesti olen sitä mieltä, että Cancúnin neuvottelutulos oli täydellinen katastrofi. Ihmiset olivat onnellisia monenkeskisen järjestelmän pelastamisesta, mutta lopputulos ei vastaa sen paremmin tieteen kuin oikeudenmukaisuudenkaan vaatimuksia. En näe, kuinka näkemys-

Herää kysymys, mitä järkeä on hiilimarkkinoissa ilman ilmastopoliittisia päämääriä?

IAN MACKENZIE

Poliittisten visioiden ja vaikutusvallan suhteen Eurooppa on merkityksetön tämän hetken ilmastoneuvotteluissa.

Ilmastokokouksen aikana Cancúnin rannoilla riitti tilaa.

eroista päästäisiin yli monenkeskisessä järjestelmässä enkä usko kansalaisyhteiskunnan tavoitteiden toteutumiseen YK-neuvottelujen kautta.

Monenkeskinen järjestelmä pelastettiin suljettujen ovien takana uhkailulla ja lahjonnalla Maat hyväksyivät sopimuksen ainoastaan välttyäkseen syytteiltä sopimuksen kaatamisesta.

YDIN: Millaisena näet Euroopan roolin monenkeskisissä ilmastoneuvotteluissa?

NICOLA BULLARD: Suoraan sanoen olen sitä mieltä, että Euroopalla ei ole merkitystä neuvotteluissa. Sillä ei ole minkäänlaista johtajan roolia, vaikka luonnollisesti eurooppalaiset korostavat menneensä ilmastokysymyksissä pisimmälle.

Kioton ilmastosopimukseen sitoutuminen saa puheissa paljon tilaa, mutta käytännössä Eurooppa tekee samaa kuin aina eli tukee monenkeskistä prosessia. Poliittisten visioiden ja vaikutusvallan suhteen Eurooppa on merkityksetön tämän hetken ilmastoneuvotteluissa.

YDIN: Jos monenkeskinen järjestelmä ei toimi, mikä olisi sen vaihtoehto?

NICOLA BULLARD: YK-järjestelmän isoin ongelma on, että se on liian laaja. Prosessiin tulee kokoajan lisää asioita, mikä tekee etenemisen vaikeaksi. Pitäisi selkeyttää prioriteetteja ja pohtia, mitä asioita milläkin tasolla käsitellään.

Paikallisella, kansallisella ja alueellisella tasolla voidaan tehdä paljonkin riippumatta monenkeskisen järjestelmän saavutuksista. Emme tarvitse YK:n neuvotteluja vähentääksemme päästöjä. Kun sanon YK-prosessia haitalliseksi, tarkoitan, että kaikki odottavat nyt YK-järjestelmältä tuloksia, joiden saavuttamisen jälkeen päästöjen vähentäminen alkaisi. Näin ei kuitenkaan tule tapahtumaan.

Paljon tapahtuu koko ajan YK-järjestelmän ulkopuolella. Esimerkiksi Kiina on alkanut panostaa merkittävästi uusiutuvaan energiaan. Nyt eteläisen pallonpuoliskon maat odottavat YK-prosessin tuloksia, koska ne odottavat saavansa prosessista rahaa. Jos rahoitusta olisi mahdollista saada myös YK-kehyksestä riippumatta, toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä muilla tasoilla jo ennen YK-prosessin saamista päätökseen.

Tällä hetkellä kaikki ilmastoon liittyvät aiheet, päästövähennykset, hiilimarkkinat ja muut ovat yhtenä sekamelskana YK:ssa. Aiheet pitäisi perata ja katsoa, missä kysymyksissä eteneminen on mahdollista. Esimerkiksi maatalous on vaikea kysymys, josta keskusteleminen pitäisi jättää sivuun, jos neuvotteluista halutaan tuloksia.

YDIN: Boliviasta tehtiin Cancúnin kokouksen paha poika. Miten suhtaudut Bolivian rooliin ilmastoneuvotteluissa?

NICOLA BULLARD: Bolivia oli ainoa maa, joka puhui rehellisesti siitä, mitä Cancúnissa oli tapahtumassa. Se esimerkiksi muistutti, että Cancúnin sopimus tarkoittaa yli neljän asteen lämpenemistä Afrikassa. Se oli ainoa maa, joka puhui yhteiskunnallisten liikkeiden vaatimuksista.

Bolivialla on ollut oma Cochabamban kokouksena tunnettu kansainvälinen ilmastoprosessinsa. Siinä Bolivia on pyrkinyt rakentamaan yhteisiä tavoitteita globaalin kansalaisyhteiskunnan kanssa. Bolivian käytöksessä näkyy sen Cochabambassa saama palaute, ja se heijastelee hyvin erityisesti etelän järjestöjen ja liikkeiden tuntoja. En usko, että Bolivia olisi käyttäytynyt niin, kuin käyttäytyi ilman Cochabamban kokousta.

Bolivian leimaaminen neuvottelujen pahaksi pojaksi kuvastaa ennen kaikkea näkemyksien hajanaisuutta. Cochabamban prosessi voisi tarjota mallin laajemmalle tavoitteenasettelulle ilmastoneuvotteluissa. En ollut itse kokouksessa, ▶

Bolivia oli ainoa maa, joka puhui rehellisesti siitä, mitä Cancúnissa oli tapahtumassa. Se esimerkiksi muistutti, että Cancúnin sopimus tarkoittaa yli neljän asteen lämpenemistä Afrikassa.

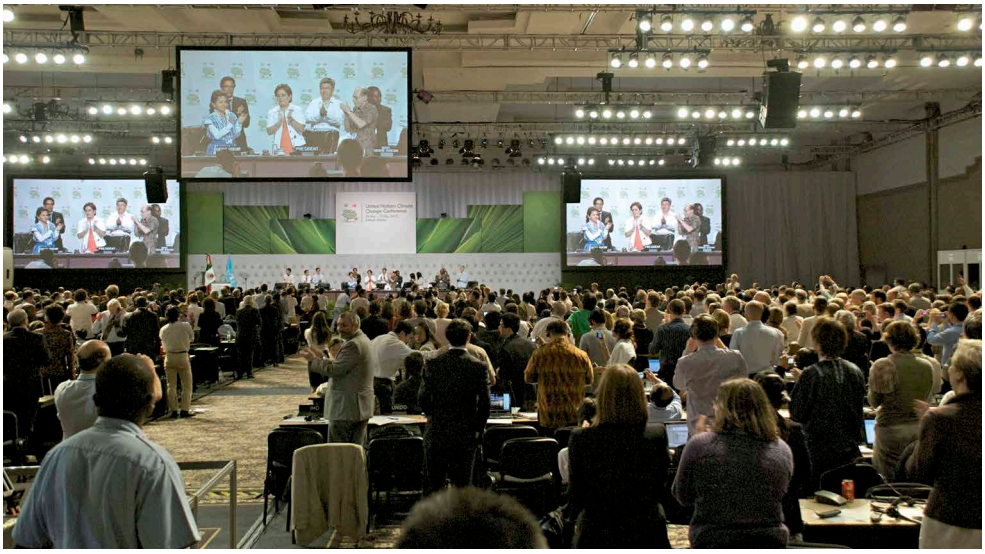

MICHAEL OKO / WORLD RESOURCES INSTITUTE

Kokoussalissa juhlittiin neuvottelujen päättymistä, mutta kaikkia tulos ei vakuuttanut. YK:n ilmastoneuvottelujen päätös ja ilmaston pelastaminen ovat yhä kaukana.

VINCENT NGUYEN / RIVA PRESS

NICOLA BULLARD
Nicola Bullard on pitkän linjan globalisaatiokriitikko. 52-vuotias australialainen on työkennellyt Focus on the Global South -järjestön palveluksessa Thaimaassa vuodesta 1997 asti. Focus on yksi globalisaatiokriittisen liikkeen merkittävimmistä radikaaleista ajatushautomoista, ja sen julkaisemilla tutkimuksilla on valtaisa vaikutus liikkeen asialistaan. Vuosien varrella Bullard on kirjoittanut kattavasti muun muassa vapaakaupasta. Ilmastokysymyksiin hän on paneutunut Climate Justice Now -verkostossa, johon kuuluu useita satoja liikkeitä ja järjestöjä kaikkialta maailmasta.

mutta kuulin, että se oli hyvin järjestetty ja tavoitteisiin keskittyvä.

YDIN: Olet Suomessa Helsingin yliopistolla järjestetyn kasvihuonepäästöveroa käsitelleen seminaarin takia. Millaisia ajatuksia tällainen vero herättää?

NICOLA BULLARD: Ajatus on minusta erittäin kiinnostava. Sillä on kaksi tehtävää: ensinnäkin se voi toimia jämeränä työkaluna kasvihuonepäästöjen vähentämisessä. Toisekseen siitä saatavilla varoilla voidaan saada aikaan paljon. Monenkeskisten neuvottelujen ulkopuolelta tuleva rahoitus avaisi mahdollisuuksia tavoitteiden saavuttamiseen ilman, että neuvottelut olisi pakko käydä loppuun. Näin olisi mahdollista päästä ulos nykyisestä pattitilanteesta.

Detaljitasolla vero on vasta kehittelyvaiheessa. Sen yhteyteen olisi kuitenkin mahdollista luoda demokraattisia rakenteita, joilla saataisiin kaikkein haavoittuvimpien ryhmien näkemykset mukaan kansainvälisiin neuvotteluihin. Nykyisessä tilanteessa ne, jotka ovat vastuussa ongelmasta, istuvat myös rahakirstujen päällä.

Minusta veron suhteen on tärkeää, että ei lähdetä epämääräisesti verottamaan kasvihuonekaasuja yleensä. Parasta olisi keskittyä fossiilisiin polttoaineisiin. Hiilidioksidipäästöjen verottaminen olisi askel juuri tähän suuntaan, sillä hiilidioksidia syntyy ennen kaikkea fossiilisten polttoaineiden käytön tuloksena.

Nähtäväksi jää, kuinka laajaa tukea ajatus saa. En näe syytä, miksi globaali ilmasto-oikeudenmukaisuus liike ei voisi kannattaa sitä. Tarvitsemme erilaisia ehdotuksia nyt, kun YK-järjestelmä on niin jumissa, kuin on. Päästövero on yksi kiinnostava aloite, jota kannattaa tarkastella lisää. YD

Teksti: Mikko Sauli

Talous meni ilmaston edelle

Maailman johtajien keskusteluihin tuntuu mahtuvan vain yksi asia kerrallaan. Kööpenhaminan kokoukseen saakka ilmasto sai paistatella kansainvälisen politiikan teatterin parrasvaloissa. Erityisesti Euroopassa oli hurja poliittinen paine saada kansainvälisistä neuvotteluista tuloksia. Kööpenhaminassa EU:n johtajat olivat valmiita sitoutumaan myös päästövähennyksiin. Heidän oli pakko pyrkiä osoittamaan ilmastosta huolestuneille äänestäjille, että toimenpiteitä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi on tulossa.

Kansainvälinen talouskriisi iski päälle koko laajuudessaan Kööpenhaminan kokouksen alla, ja ilmasto siirrettiin teatterin pukuhuonekäytävälle odottamaan vakaampia aikoja. Maailmanjohtajat keskittyivät ratkomaan talousongelmia ja estämään koko maailmantalouden ajautumista syvään lamaan. Vaikka Kööpenhamina ei talouskriisiin kaatunutkaan, ilmaston kannalta talouskriisi ei olisi voinut sattua huonompaan aikaan.

Cancúnin kokoukselta kukaan ei odottanut suuria eikä sieltä suuria saatukaan. Neuvottelut jatkuvat, ja toimenpiteiden rahoitus on auki. Maat eivät epävarmassa taloustilanteessa uskalla luvata rahaa ilmastolle, ja päästövähennyksien seuraukset kituuttavalle talouskasvulle pelottavat. Talousahdistus lisää varmasti itsekkyyttä ilmastoneuvotteluissa. Seuraava kokous pidetään loppuvuodesta Etelä-Afrikassa ja siitä odotetaan edelleen riitaisaa.

Kansainvälinen tiedeyhteisö on suhteellisen yksimielisesti sitä mieltä, että nykymenon jatkuminen johtaa ilmaston merkittävään lämpenemiseen. Tästä kärsivät eniten muutenkin heikossa asemassa olevat ihmiset kehitysmaissa. Vastuullisten päättäjien olisi kiireen vilkkaa keksittävä, kuinka kansainväliselle areenalle saataisiin mahtumaan kaksi akuuttia kysymystä samaan aikaan. Lämpenemistä estäviä toimenpiteitä tarvitaan nyt eikä yleisen taloustilanteen salliessa. YD

Anneli Jäätteenmäki

KOLUMNI

Kirjoittaja on Euroopan parlamentin jäsen.

Euroopan Unioni & 27 ULKOPOLITIIKKAA

[EU:N yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on nimellistä. Ulkoministeri ja uusi ulkosuhdehallinto luovat hienot puitteet, mutta ilman sisältöä ne ovat kuin teatterin kulissit ilman näyttelijöitä.

Ja vaikka näyttelijät sattuisivatkin olemaan paikalla, EU:n ulkopolitiikassa vähintään käsikirjoitus on kateissa.

Korkea edustaja **Cathy Ashton** ilmoitti vuoden 2011 ulkopoliittisiksi prioriteeteiksi naapuruuspolitiikan ja strategiset kumppanit. Tätä on vaikea uskoa todeksi, kun seuraa EU:n ulkopoliittista heikkoutta Pohjois-Afrikan tapahtumien keskellä.

EU:n reaktio Tunisian, Egyptin ja Libyan tilanteisiin oli hidas ja riittämätön. Tunisiassa kuohui pitkään ennen kuin EU ymmärsi sanoa sanaakaan. Egyptin tilanteeseen EU ja Ashton reagoivat vasta, kun Yhdysvallat ilmoitti, että Mubarakin oli aika lähteä.

Libyan mielenosoitukset olivat jatkuneet yli viikon, kun EU:n ulkoministerit kokoontuivat keskustelemaan maan tilanteesta ulkoasiainneuvostoon. Kokouksen jälkeen ulkopoliittiset johtajamme vaativat ”Libya-vetoista dialogia” maan vakauttamiseksi. Seuraavana päivänä **Gaddafi** yllytti kannattajiaan kansanmurhaan ja kutsui mielenosoittajia rotiksi ja torakoiksi.

Onko EU ollut kunnolla kärryillä asioiden kulusta? Tunnemmeko omat naapurimme? Samaan aikaan, kun kansainvälinen media uutisoi Libyan väkivaltaisuuksista, komissio neuvotteli puitesopimuksesta, maahanmuutosta ja 50 miljoonan euron apupaketin täytäntöönpanosta Libyan edustajien kanssa Brysselissä.

[EUROOPPALAISEN ulkopolitiikan pöytätapoihin kuuluu Itä-Euroopan ja itäisten kumppanimaiden rankkakin kritisointi. Kritiikki on ollut perusteltua ja oikeutettua, mutta samanaikaisesti eteläisten kumppanimaiden diktaattorit ja autoritääriset valtiot, eurooppalaisen kolonialismin perilliset ovat saaneet nauttia eurooppalaisesta vieraanvaraisuudesta.

> Idea yhteisestä ulkopolitiikasta elää vahvana, mutta ideoiden sekamelskeessä EU ei pääse yhteisymmärrykseen prioriteeteistaan.

Terrorismin ja joukkotuhoaseiden pelossa yksittäiset EU-maat ovat suosineet vakautta ilman vaatimusta todellisesta demokratiasta ja ihmisoikeuksista. Tukea annettiin niin **Mubarakille, Ben Alille** kuin Gaddafillekin. Asekauppa oli tuottoisaa ja öljy virtasi.

EU:n vaatimukset ihmisoikeuksien ja demokratian kunnioittamisesta näyttävätkin harhaisen ja ruosteiseen haarniskaan pukeutuneen Don Quijoten taistelulta tuulimyllyjä vastaan, kun sitä vertaa asekauppaan Libyan kanssa, Gaddafin valtiomiestason vastaanottoon Pariisissa tai hymyileviin yhteiskuviin herra **Berlusconin** seurassa Gaddafin Rooman matkan yhteydessä. Vuonna 2004 pääministeri **Tony Blair** kiitteli Gaddafia ”vahvaksi lännen kumppaniksi” Libyan matkansa yhteydessä.

EU:n ulkopolitiikassa reaalipolitiikka ja idealismi ovat törmäyskurssilla. Idea yhteisestä ulkopolitiikasta elää vahvana, mutta ideoiden sekamelskeessä EU ei pääse yhteisymmärrykseen prioriteeteistaan. Yksittäisten jäsenvaltioiden ulkopolitiikat ja taloudellis-poliittiset intressit ovat vauhdissa, kun unioni vasta heräilee.

EU:lla on käytettävissään laaja ulko- ja turvallisuuspoliittinen keinovalikoima, johon kuuluu muun muassa demokratia- ja ihmisoikeusinstrumentti, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka, naapuruuspolitiikka, jopa Välimeren unioni. Keinoja on, mutta niiden painoarvo ja tulokset eivät ole vastanneet yhteistyöhön upotettuja euroja. Myös suunnittelu ja toteutus ovat ontuneet, erityisesti Välimeren unionin kohdalla.

[CATHY Ashtonin haukkuminen on brysseliläisten ulkopolitiikan harrastajien lempilaji. Ashtonin ensimmäinen vuosi korkeana edustajana onkin kulunut ilman visioita ja näkyvyyttä. EU valitsi ulkopoliittiseksi kipparikseen näköisensä johtajan.

Myönnettäköön, että 27:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhteensovittaminen ei ole tehtävistä helpoin. Haaksirikosta ei voi syyttää yksin kapteenia, jos laivan miehistö hyppää kriittisellä hetkellä kannelta valtamereen. Toisaalta jokaisella jäsenmaalla on oikeus omaan ulkopolitiikkaan.

Voimme kuitenkin vaatia EU:n ulkopoliittiselta johdolta yhtä tai ehkä kahtakin asiaa, nimittäin aloitteita ja pitkän aikavälin näkemystä. Teatterilla on kulissit. Nyt tarvitaan enää pääosan esittäjä ja viisaudella laadittu käsikirjoitus.

Frankfurtissa sijaitsevan Euroopan keskuspankin edessä komeilee surrealistisen näköinen euromonumentti. Yhteisvaluutan hohto on himmennyt nopeasti.

ALPHATANGOBRAVA / ADAM BAKER

Yhteisvaluutan kriisi on viemässä euromaita vauhdilla kohti Euroopan Yhdysvaltoja, kirjoittaa **Jyri Raivio.** Inflaatio uhkaa kuitenkin euron tulevaisuutta.

RO kriisin syövereissä

Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden hulvaton riskinotto ja keskuspankkien liian löysän rahapolitiikan maailmantalouteen 2000-luvun alkuvuosina tuoma valtava ”ylimääräinen” rahamäärä ovat synnyttäneet kaksi dramaattista kriisiä.

Ensimmäinen koettiin Yhdysvalloissa. Se huipentui alkusyksyyn 2008, jolloin investointipankki Lehman Brothers meni konkurssiin. Valtaosa maailman tunnetuimman rahakadun Wall Streetin maineikkaista rahataloista otettiin osittain valtion haltuun eli sosialisoitiin väliaikaisesti.

Toista kriisiä eletään parhaillaan Euroopan unionin kovassa ytimessä 17 maan euroalueella. Kreikka ja Irlanti on jo pelastettu muiden EU-maiden ja maailmantalouden akuuttien sairaustapausten perinteisen tehohoitolan, Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n yhteistoimin.

> Jos veikata täytyy, minä panisin vaatimattomat roposeni likoon euron hajoamisen puolesta

Jatkossa vaihtoehtoja on kaksi. Euro joko hajoaa tai säilyy. Rahayksikön pelastaminen edellyttää euroalueelta kuitenkin jättimäisiä harppauksia kohti liittovaltiota.

Molemmat vaihtoehdot ovat poliittisesti ja taloudellisestikin erittäin hankalia ja sisältävät suuren määrän verta, hikeä ja kyyneleitä. Euron kriisi on oikeastaan kaksi rinnakkaista kriisiä: erittäin hankala pankkikriisi ja useiden euromaiden julkisten talouksien velkakriisi. Jo tämä tekee eurooppalaisesta kriisistä paljon vaikeamman kuin finanssikriisin yhdysvaltalaisversio oli.

Jos veikata täytyy, minä panisin vaatimattomat roposeni likoon ykkösvaihtoehdon eli euron hajoamisen puolesta. Euro voitaisiin ehkä suurin ponnistuksin pitää pystyssä, ellei horisontista nousisi uusi uhka: inflaatio. Se edellyttää rajuja rahapoliittisia kiristystoimia, joita velkaantuneimmat euromaat eivät kestä. ▸

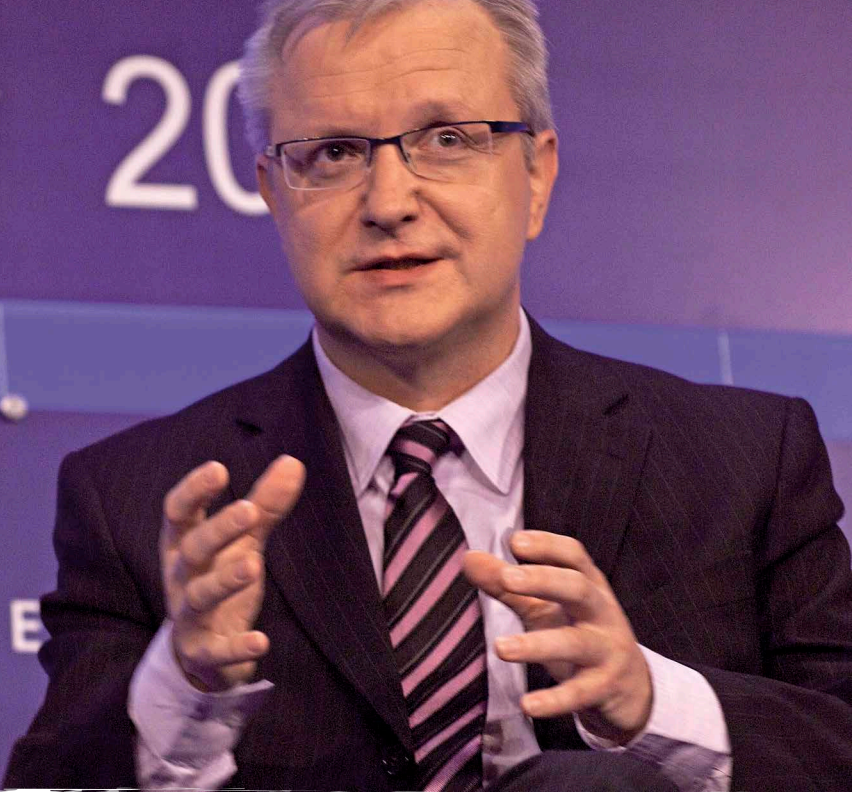

YOUSSEF MEFTAH /WORLD ECONOMIC FORUM

Syvällä sydämissään kaikki finanssipelurit tiesivät, että veronmaksaja kyllä tulee avuksi, jos kaikki menee pieleen.

Rahaa rupusakille ja pankeille

Yhdysvaltain ja euroalueen finanssikriiseillä on paljon yhteistä taustaa. Ehkä selkein yhteinen nimittäjä on vikkelien finanssipelureiden into hakea nopeita voittoja lainaamalla rahaa sellaiselle rupusakille, joka oli jo ennen kriisiä pahasti velkaantunutta, ja jonka kyky hoitaa isot velkansa omilla tienesteillään tiedettiin huonoksi. Riskiä ei todellisuudessa juuri ollut. Syvällä sydämissään kaikki pelurit tiesivät, että veronmaksaja kyllä tulee avuksi, jos kaikki menee pieleen.

Yhdysvalloissa nämä suuret luottoriskit muhivat asuntomarkkinoilla ja maksukyvyttömille köyhille annetuissa niin kutsutuissa subprime-luotoissa. Euroopassa luotonantajien subprime-asiakkaita olivat myös raskaasti velkaantuneet tai muuten asiansa sössineet maat.

Atlantin länsirannalla tilanne räjähti käsiin syksyllä 2008. Syyskuussa oli kaatunut suuri investointipankki Lehman Brothers. Finanssimarkkinat olivat kaoottisessa tilanteessa, ja kaikki luottohanat oli käännetty kiinni. Valtiovarainministeri **Henry ”Hank” Paulson** oli saanut kongressilta 700 miljardia dollaria pelastusrahaa pattitilanteen avaamiseksi.

Rahalla yritettiin ensin lunastaa valtiolle ongelmaluottoja ja pelastaa näin alan toimijoita. Urakka osoittautui toivottomaksi ja tarvittiin uusi suunnitelma. Lokakuun 13. päivänä 2008 Paulson kutsui Yhdysvaltain ja sen rahakadun Wall Streetin mahtavimmat yritysjohtajat salaiseen kokoukseen New Yorkiin.

Kokous oli epäilemättä yksi merkillisimmistä – ja merkittävimmistä – maailman taloushistoriassa. Asialista oli lyhyt. Kokouksen tarkoituksena oli osittain kansallistaa eli ottaa valtion haltuun kaikki mukaan kutsutut yritykset.

Paulsonin avustajat jakoivat osanottajille listat. Liittovaltio satsaisi Bank of Americaan, Citigroupiin, JP Morgan Chaseen ja Wells Fargoon 25 miljardia dollaria kuhunkin. Goldman Sachs, Morgan Stanley ja State Street Bank saisivat kymmenen miljardia. Mistään hyväntekeväisyydestä ei kuitenkaan ollut kyse. Yritykset joutuivat ottamaan rahat ja antamaan valtiolle vastikkeeksi omia osakkeitaan.

Kaikki suostuivat, koska muuta vaihtoehtoa ei ollut. Yhdysvaltain liittovaltio käytti kaikkiaan 245 miljardia dollaria finanssialan yritysten osittaiseen sosialisoimiseen. Toimenpide vahvisti yritysten taseita. Rahojen turvin ne saattoivat jälleen käynnistää luotonantoaan.

Luottamus järjestelmään alkoi hiljalleen palata. Pankit saivat ja saavat yhä ilmaista rahaa keskuspankista niin paljon kuin jaksavat ottaa ja niiden tulokset nousivat nopeasti aallonpohjasta. Valtiolle myydyt osakkeet ostettiin pikavauhtia takaisin. Liittovaltiolle oli kevääseen 2010 mennessä palautunut noin kaksi kolmasosaa tukimiljardeista. Samalla menetelmällä Yhdysvaltain republikaanihallitus ”sosialisoi” myös yhden jättimäisen vakuutusyhtiön (AIG) ja kaksi suurta autonvalmistajaa (GM ja Chrysler).

Euroopan tie ei toiminut Yhdysvalloissa

Paulson yritti ensin auttaa finanssifirmoja yksi kerrallaan tukemalla niiden velallisia. Se ei onnistunut. Ministeri ja entinen investointipankki Goldman Sachsin pääjohtaja huomasi, ettei ongelma ratkea sammuttamalla yhtä paloa kerrallaan. Tarvittiin laajempi ratkaisu ja sellaiseksi oli pakko valita luotonantajien eli pankkien pelastaminen lisäämällä niiden omaa pääomaa valtion rahalla.

Euroopassa yritetään yhä ratkaista pankkien ahdinkoa auttamalla niiden velallisia eli keinolla, josta Paulson joutui luopumaan. Asialla on ollut euroalueen yhteinen keskuspankki EKP, joka on ostanut markkinoilta noin 76 miljardilla eurolla joukkovelkakirjoja. Kun EKP:n rahkeet ja ostohalutkin alkoivat ehtyä, euromaat perustivat keväällä yhteisen vakausrahaston eli Euroopan rahoitusvakausvälineen ERVV:n.

ERVV on Luxemburgiin rekisteröity osakeyhtiö, joka ottaa markkinoilta rahaa euromaiden takauksia vastaan. Sen kautta voidaan rahoittaa oikeiksi katsottuja velkaisten euromaiden pelastusoperaatioita. Helmikuun puolivälissä ERVV päätettiin kasvattaa alkuperäisestä 440 miljardista 500 miljardiin euroon. Suomen osuus alkuperäisestä määrästä olisi ollut 760 miljoonaa. Nyt

MONIKA FLUECKIGER / WORLD ECONOMIC FORUM

Talouskomissaari Olli Rehnillä ja Euroopan keskuspankin pääjohtaja Jean-Claude Trichet'llä on takanaan rankka vuosi, eikä tästä vuodesta ole tulossa juuri sen helpompaa. Pähkinöitä riittää purtavaksi ja yhteisvaluutan tulevaisuus on kaikkea muuta kuin selvä.

Paulsonin kumma kokous

Lokakuun 13. päivänä 2008 **Paulson** kutsui Yhdysvaltain ja sen rahakadun Wall Streetin mahtavimmat yritysjohtajat salaiseen kokoukseen New Yorkiin.

"Mihin pistän nimeni?" kysyi JP Morganin pääjohtaja **Jamie Dimon** heti saatuaan paperin käteensä.

"Hei, enhän minä ole yksi teistä New Yorkin pojista, eikä meillä ole teidän hienoja tuotteitanne. Miksi minä olen tässä huoneessa, puhumassa teidän pelastamisestanne?" ihmetteli kalifornialaisen Wells Fargon pääjohtaja **Dick Kovacevich.**

Paulson tuijotti häneen: "Sinun pankkivalvojasi istuu tuolla. Jollet allekirjoita, sinulle kerrotaan huomenna, että pankkisi omat pääomat ovat liian alhaisia. Etkä sinä pysty hankkimaan lisää pääomaa yksityisiltä markkinoilta."

Kovacevich allekirjoitti, ja niin tekivät kaikki muutkin. Amerikkalaiset veronmaksajat olivat pelastaneet siniverisimmät Wall Streetin rahatalot alle kuukausi sen jälkeen, kun yksi niistä, Lehman Brothers, oli kaatunut konkurssiin ja sysännyt koko maailman rahoitusmarkkinat kaaokseen. Se puolestaan synnytti reaalitalouden raskaan taantuman, josta vasta nyt ollaan nousemassa lähes kaikissa perinteisissä teollisuusmaissa.

Dramaattisesta kokouksesta ja Wall Streetin kohtalonhetkistä kertoo *The New York Timesin* taloustoimittaja **Andrew Ross Sorkin** huikeaksi jännitysnäytelmäksi kehittyvässä draamadokumenttikirjassaan *Too Big to Fail.* Sen pitäisi olla pakollista iltalukemista EU-maiden ja erityisesti euroalueen päättäjille.

Yhdysvaltain ja euroalueen finanssikriisit ovat nimittäin kuin kaksi marjaa. YD

takausvastuu kasvaa.

Jo ennen ERVV:tä EU-maat ja Kansainvälinen valuuttarahasto IMF pelastivat Kreikan 110 miljardin dollarin hätälainalla, josta Suomen osuus oli 1,5 miljardia. Markkinoilta Kreikka ei olisi enää saanut rahaa. Samassa hyljeksittyjen kerhossa on oman apupakettinsa saanut, omaan pankkikriisiinsä kompastunut Irlanti. Portugali saa vielä rahaa, mutta rahan korko on hyvin korkea.

Seuraavalle ongelmamaalle eli Espanjalle rahaa ei enää riitä. Monet asiantuntijat esittävätkin, että velkaisimmat hallitukset jättäisivät velkansa maksamatta. Iso osa veloista pyyhittäisiin yli ja elämää jatkettaisiin ainakin vähän vähemmän likaiselta pöydältä kuin nyt.

"Ei käy", on pelastuspaketteja otsa hiessä käärinyt EU:n talouskomissaari **Olli Rehn** sanonut useaan otteeseen. Ei hevin käykään, koska velkasaneeraus vain kärjistäisi pankkikriisiä. Ehkä kannattaisi kysyä neuvoa Hank Paulsonilta.

Loikkia kohti liittovaltiota

Euroopan integraation pitkäaikaisimpia kiistanaiheita on ollut se, kuinka pitkälle yhdentymistä on syytä viedä. Mennäänkö kohti liittovaltiota, vai pysyykö EU kansallisvaltioiden liittoutumana?

Suuntaus on käynyt kohti liittovaltiota, mutta vastustus on ollut vankkaa ja kehitys hyvin hidasta. Sitten iski finanssialan kaksoiskriisi eli pankkien ja ylivelkaantuneiden euromaiden vakavat vaikeudet. Markkinavoimien pelko on tekemässä sen, mihin federalistiset poliitikot eivät pystyneet: EU etenee suurin harppauksin kohti federalismia.

Kreikan auttaminen oli ensimmäinen harppaus liittovaltion suuntaan. ERVV:n perustaminen jatkoi samaa kehitystä. Kansallisvaltioihin perustuvassa unionissa jokainen hoitaa itse omat velkansa. Tästä periaatteesta ollaan asteittain luopumassa.

> **Markkinavoimien pelko on tekemässä sen, mihin federalistiset poliitikot eivät pystyneet.**

Uusia harppauksia seurasi alkuvuonna 2011. Saksa ja Ranska viittasivat kintaalla EU:n perinteiselle päätöksenteolle ja komission aloiteoikeudelle tuomalla hurjan federalistisen toimenpidelistan suoraan jäsenmaiden käsittelyyn. Listalla esitetään muun muassa verotuksen yhtenäistämistä, julkisen talouden velkajarrua, yhtenäistä eläkeikää ja kieltoa sitoa palkkoja indeksiin.

Kiire on kova. Päätöksiä halutaan jo maaliskuun lopun huippukokouksessa. Sitä ennen pidetään euromaiden oma huippukokous, joka on ensimmäinen laatuaan yhteisvaluutan historiassa. Demokraattiset päätöksentekojärjestelmät natisevat liitoksissaan röykytyksessä, mutta kuhniminen ei tule kysymykseen. Markkinavoimat hengittävät niskaan.

Helmikuun puolenvälin valtiovarainministerikokous suhtautui Saksan ja Ranskan esityksiin nuivasti. Silti tämä EU:n perinteinen voimakaksikko voi saada tahtonsa ainakin osittain läpi. Euromaat pelkäävät markkinavoimien lisäksi, että Saksa kieltäytyy maksamasta muiden laskuja.

Euro jatkaa liitokset natisten tarpomistaan kohti epävarmaa tulevaisuutta. Siellä on hyvin pian vastassa ylikäymätön este: nopeasti kaikkialla maailmassa kiihtyvä inflaatio.

Inflaation ikeessä

Finanssikriisiä seurannut inflaatio on nostanut ruuan hinnan ennätyskorkealle ja aiheuttanut levottomuuksia eri puolilla maailmaa. Polttoaineet kallistuvat kaikkialla ja monet epäilevät, ettei korkea työttömyyskään pelasta Yhdysvaltoja kiihtyvältä inflaatiolta.

Kiina halpoine vientitavaroineen oli ennen inflaatiota hidastava tekijä. Nyt hinnat nousevat Kiinassa nopeasti, ja maasta on tulossa inflaation viejä.

Inflaatio kiihtyy, koska keskuspankit ovat syytäneet maailmantalouteen käsittämättömät määrät rahaa jo ennen finanssikriisiä, sen aikana ja sen jälkeenkin. Saksalle inflaation torjunta on kaikkein pyhin talouspolitiikan tavoite. 1920-luvun hyperinflaation traumat istuvat syvässä saksalaisten mielissä.

Keskuspankkien koronnostot torjuvat inflaatiota. Niitä eivät eurojunan subprime-matkustajat enää kestä. Finanssikriisi ei hajottanut euroa. Sen sijaan inflaatio uhkaa tehdä lopun jo valmiiksi heikkouden tilassa kituvasta yhteisvaluutasta. YD

Jyri Raivio on vapaa toimittaja, joka on erikoistunut talouteen.

Osuuskauppa Tuusulan Oma Maa on Tuusulanjärven lähialueella toimivien luomuviljelijöiden perustama osuuskunta, jonka tarkoituksena on tarjota terveellistä, tuoretta, ekologista ja lähellä tuotettua ruokaa suoraan pääkaupunkiseudun kuluttajille.

KOTIINKULJETUS:
Toimitamme lähi- ja luomutuotteita kotiin Helsingin, Espoon, Kauniaisten, Vantaan, Sipoon, Keravan, Porvoon, Tuusulan, Järvenpään, Nurmijärven ja Hyvinkään alueella. Tilaus tulee olla tehtynä maanantaisin klo 10.00 mennessä, jolloin se toimitetaan seuraavana torstaina klo 10-15 välisenä aikana ilmoittamaasi osoitteeseen. Tuotteet ja kuljetus maksetaan tilauksen teon yhteydessä verkkopankkiin.

TUUSULANJÄRVEN TUNTUMASSA:
Tuusulan myymälän käyntiosoite on Rannankoukku 18 (Anttilan koetilan vieressä). Kauppa on avoinna tiistaista perjantaihin klo 14-18 ja lauantaisin klo 11-15

VALIKOIMIIMME KUULUVAT MM:
Viljatuotteet; jyvät, jauhot, rouheet, ryynit, rypsi- ja hamppuöljy, herne, härkäpapu...
Vihannekset; peruna, porkkana, sipuli, valkosipuli, versot...
Mehut, kahvit, teet, kaakaot ja yrttiteet
Hygieniatuotteet; saippuat, shampoot, pesuaineet, siteet...

OSUUSKAUPPA Oma Maa

Tutustu nettikauppaamme ja tee tilaus kotiovellesi osoitteessa: www.omamaa.fi puhelin: 045 325 6625 klo 10-18

Näkyviä näkemyksiä – viistoja visioita

Tilaukset ja tiedustelut:
Kulttuurintutkimus-lehti
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto
Puhelin (014) 260 1317
Faksi (014) 260 1311
Sähköposti minna.m.nerg@jyu.fi
www.jyu.fi/kulttuurintutkimus

Hinnat:

Vuositilaus	45 €
Kestotilaus	40 €
Opiskelijatilaus	30 €
Irtonumero	12 €

KULTTUURINTUTKIMUS

Onnistunut VASTARINTA

Nahuaintiaanien taistelu San Juan Tetelcingon patoa vastaan Guerreron Alto Balsasissa on harvoja alkuperäiskansojen voittoon päätyneitä taisteluita keskushallinnon patokaavailuja vastaan. **Sixto Cabañas Andrés** oli liikkeen johtohahmo. **Rita Dahl** kävi haastattelemassa voittoisan vastarinnan moottoria.

Oli vain ajan kysymys, koska päätyisin tukikohdastani San Juan Tetelcingon kylästä San Agustiniin, jossa voittoisaa patovastarintaa johtanut **Sixto Cabañas Andrés** asui. Niinpä vaelsin eräänä viikonloppuna San Agustinin kylän autioituneita kujia siat ja jokunen aasi seuranani etsimässä Cabañasia.

Vihdoin löysimme Cabañasin San Agustinin kyläkaupasta, jonka omistaja hän edelleen on. Pikkukylän kaupaksi sen tavaravalikoima oli poikkeuksellisen laaja ulottuen monien pikkukaramellien valikoimasta maatyöläisten tarvitsemiin työkaluihin ja välineisiin. Välillä puhelin pirisi kuuluvasti, Cabañas nosti vanhanaikaisen luurin ja vastasi soittajalle. Sitten hän kuulutti mikrofoniin, kenelle puhelu oli osoitettu ja etsitty henkilö saapui kauppaan vastaamaan puheluunsa.

Cabañas oli keskeinen henkilö 1990-luvun alussa alkaneessa taistelussa suurta patoprojektia vastaan. Seitsemän eri kunnan alueiden nahuankieliset yhteisöt järjestyivät Alto Balsasissa vastarintaliikkeeksi torjuakseen Kansallisen sähkökomission kaavaileman San Juan Tetelcingon patoprojektin. ▶

Puente Mezcala –silta halkoo maisemaa Alto Balsasissa.

Osoitimme mieltämme eri tavoin nälkälakosta naivistiseen amate-taiteeseen.

– Suljimme pääkaupungista Acapulcoon kulkevan moottoritien useaan otteeseen, kävelimme Méxicoon, tapasimme presidentin, voitimme medioiden huomion ja kansainvälisen tuen puolellemme sekä osoitimme mieltämme eri tavoin nälkälakosta naivistiseen amate-taiteeseen, vakavan oloinen Cabañas pohtii menneisyyttä.

Alto Balsasin alueen intiaaniyhteisöt vaativat kuntia, osavaltiota tai liittovaltiota järjestämään terveysklinikoita ja viemärijärjestelmiä. Silti heidän riippumattomuutensa säilyi, eivätkä he maksa vastineeksi esimerkiksi veroja. Hallituksen sosiaalinen tukiohjelma Oportunidades on kuitenkin viimeaikoina lisännyt yhteisöjen riippuvuutta hallituksesta. Alto Balsasin alue on monen muun alkuperäisyhteisön tavoin paljolti riippuvainen Yhdysvaltoihin lähteneiden siirtolaisten lähettämistä tulovirroista. Nahuat elävät omavarataloudessa, eikä omista vesivaroista ole puutetta, joten heidän elämänsä on suhteellisen turvattua.

Tuntuu siltä, että Cabañas on jatkuvasti hieman varuillaan. Tämä ei ole erikoista; ei ollut taistelun alkaessa 1990-luvulla, eikä ole nytkään. Alkuperäiskansan edustaja, joka on rikkonut hiljaisuuden kehän ja toiminut aktiivisesti kansansa oikeuksien puolesta on aina vaarassa Meksikon kaltaisessa entisessä sotilasvaltiossa. Cabañas on saanut kokea järjestelmän yritykset hiljentää toimijat. Tuskin hän haluaa käydä läpi samaa painostusta ja mielivaltaa.

Cabañasin kaltaisia omantuntonsa toteuttajia ei voi kuitenkaan kuin ihailla. Olisi niin paljon helpompaa tarttua halpaan mezcal-pulloon ja juoda päänsä täyteen, kuten monet tekevät.

Ainutlaatuinen saavutus

Akateeminen yhteisö tuki vastarintaliikettä alusta asti. Eräs amerikkalainen antropologi paljasti alun perin patosuunnitelmat kylien asukkaille. Toteutuessaan pato olisi haudannut alleen noin 50 kyläyhteisöä, jotka olisivat menettäneet vähintään esi-isiensä maat, kotinsa ja ehkä jopa kielensä ja kulttuurinsa. Heidän olisi täytynyt siirtyä ylemmäs vuoristoon, jossa ei olisi ollut mahdollisuutta rakentaa kaivoja vedensaannin turvaamiseksi.

Vuosina 1991 – 1993 nahuat onnistuivat perumaan Maailmanpankin rahoituksen ja saamaan

osavaltion kuvernöörin lupaamaan patoprojektin peruuntumisen toistaiseksi. Kyseessä oli alkuperäiskansojen ensimmäinen suuri voitto liittovaltion hallituksesta. Voitolla oli huomattava merkitys nahua-kansan itsetunnolle ja -tiedostukselle Alto Balsasin alueella.

ILO:n alkuperäiskansojen oikeuksia koskeva sopimus ei ollut enää pelkkä merkityksetön paperi muiden joukossa; se pantiin myös ensimmäistä kertaa oikeasti käytäntöön.

– Vastarintamme raportoitiin laajasti kansallisissa medioissa. Marcellinon keksimästä ”Para sacarnos tienen que matarnos” eli ”Heittääkseen meidät ulos heidän täytyy tappaa meidät” -lauseesta tuli tunnuksemme, jota käytimme mielenosoituksissa maantietä sulkiessamme. Järjestimme tiedotuskampanjoita, joissa jakelimme lentolehtisiä. Esimerkiksi **Marta García** kirjoitti liikkeestämme *La Jornada* -lehteen. Zapatistit tulivat hakemaan oppia meiltä omaan mediastrategiaansa, Cabañas muistelee.

Aseelliseen vastarintaan ryhtyneitä zapatisteja on kehuttu hyvin suunnitellusta mediayhteistyöstään, joka lähenee ammattimaista strategiaa. Zapatistit ovat hiljaa, kun on on hiljaisuuden aika ja äänessä, kun huomiota tarvitaan. Myös San Juan Tetelcingon patoliikkeen aktivistit hallitsivat hyvin tiedottamisen. Alto Balsasissa vastarintaan kuului vaatimus alkuperäiskansojen elinolojen parantamisesta ja tasavertaisesta kansalaisuudesta: oikeus terveydenhuoltoon, lääkkeisiin ja koulutukseen ovat olleet autonomian lisäksi patoliikkeen vaatimuslistalla.

Lopulta Presidentti **Vicente Foxin** kauden liittovaltion poliisi Agencia Federal de Investigación (AFI) saapui Cabañasin kotioven taakse. He tekivät kotietsinnän ja veivät hänet Igualaan yöksi syytettynä liikennerikkomuksesta. Cabañas sai vuoden ehdonalaisen vankeustuomion. Hän kuitenkin voitti lopulta oikeusjuttunsa Carreosissa viimeisessä oikeusistunnossa poliisien tunnustaessa vihdoin, etteivät he tunteneet koko Cabañasia. San Juan Tetelcingon patoliike kuivui kuitenkin kasaan, eikä se ole enää aktiivinen.

Alto Balsasin patoliikkeen merkitys alkuperäiskansojen itsetiedostukselle oli suuri Guerreron osavaltiossa. Nahua-kansan jäsenet muistavat onnistuneen vastustuksen tuloksellisuuden edelleen, ja se auttaa heitä uskomaan siihen, että heidän oikeuksillaan on merkitystä, ja että niiden puolesta pitää taistella. Alto Balsasiin ei rakennettu patoa, mutta supermoottoritie ja massiivinen silta halkovat maiseman silti.

La Parota uutena uhkana

Uusi uhka Guerreron osavaltiossa on La Parotan pato, jota uusi kuvernööri **Angel Aguirre** on ilmoittanut vastustavansa. La Parotan vuoksi joutuu suoraan muuttamaan pois alueiltaan noin 3 000 alkuperäiskansojen edustajaa. Hanketta on vastustuksen vuoksi lykätty vuoteen 2018.

Kyläkauppias Sixto Cabañas Andrés onnistui muiden paikallisten kanssa kaatamaan maailmanpankin rahoittaman patohankkeen 1990-luvulla.

La Parotan patoa on kaavailtu Papagayo-joen varrelle 350 kilometriä etelään México Citystä ja alle 50 kilometrin päähän Acapulcon satamasta. La Parotaa vastustava paikallisten CECOP-järjestö loi oman manifestinsa, jossa puolustetaan ennen muuta alkuperäiskansojen ihmis- ja kansalaisoikeuksia. CECOP puolustaa alkuperäiskansojen oikeuksia omaan maahansa ja luonnonvaroihinsa kuten Papagayo-joen veteen. Järjestö vaikuttaa kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Toukokuussa 2009 CECOP järjesti mielenosoituksen, jossa se vaati La Parotan ja useiden muiden patoprojektien peruuttamista sekä El Cajón -padon vuoksi mailtaan karkotetuille kompensaatiota menetetyistä maista.

Aguirren odotetaan ratkaisevan 2011 – 2015 kestävällä kuvernöörikaudellaan myös Guerreron alkuperäiskansojen ekologista kestävyyttä ja tasa-arvoa koskevia ongelmia. Hän lupasi oppositiojohtaja ja ex-presidenttiehdokas **Andrés Manuel López Obradorille** joulukuussa 2010 järjestetyssä tapaamisessa edistää Obradorin kymmenen kohdan sosiaalista ohjelmaa, jos tämä vastineeksi vastustaisi La Parotan patohanketta. Aguirren patokannat kuitenkin tuntuvat muuttuvan kuin tuuliviiri; tammikuun lopulla hän oli toisen lähteen mukaan La Parotan rakentamisen kannalla. YD

Rita Dahl on kirjailija ja vapaa toimittaja, VTM ja FM, joka on julkaissut viisi runokokoelmaa ja kolme tietokirjaa. Brasilia- ja Etelä-Meksiko-kirjat ovat tulossa julkaisuun vuosina 2011 ja 2012.

Kuvat: Rita Dahl

Pahat padot

Suuret patoprojektit El Cajó Nayaritissa, Benito Juárez Oaxacassa ja useat patoprojektit Chiapasissa käynnistettiin presidentti **Vicente Foxin** kaudella. Pelkästään Guerreron osavaltiossa on kuusi sähköenergiaa tuottavaa generaattoria, joista neljä toimii vesivoimalla.

Padot aiheuttavat ongelmia myös muualla. Esimerkiksi Brasiliaan on rakennettu 2 000 patoa, joiden vuoksi 300 000 ihmistä on joutunut lähtemään pois entisestä asuinpaikastaan. Padot ovat aiheuttaneet väestönsiirtoja ja muita sosiaalisia ongelmia muualla Meksikossa. Useimmiten patoprojektit koskevat nimenomaan alkuperäiskansoja, jotka ne käytännössä katsoen ajavat pois omilta mailtaan.

Padot eivät ole sataprosenttisen turvallisia. Syksyllä 2002 Zacatecasissa San Luis Potosissa veden paineesta aiheutunut padon rikkoutuminen sai aikaan 3 000 loukkaantunutta, 13 kuolonuhria ja 15 kadonnutta. Syyskuussa 2003 Nayaritin osavaltiossa evakuoitiin yli 5 000 ihmistä Aguamilpan padon rikkoutumisuhan vuoksi. Nuevo Leónissa avattu El Cuchillon pato vaikutti yli kymmenen yhteisön elämään. Acámbarossa Michoacánissa Salis-padon porttien avaamisesta valloilleen päässyt vesi saavutti yli kaksisataa maatilaa.

Padoilla on paitsi sosiaalisia seurauksia, myös ekologisia vaikutuksia. Padot aiheuttavat merkittäviä haittoja ympäristölle ja luonnolle maailmanlaajuisesti. Patojen rakentaminen on tehnyt maailmanlaajuisesti 50 prosentista kosteikkoja ja 20 prosentista kalakantoja uhanalaisia. Kansainvälisen jokiverkoston (International River Network) mukaan maailmassa on rakennettu vuoteen 2003 mennessä 47 000 suurta ja 800 000 pientä patoa. Maatalous käyttää 67 prosenttia maailman vesivaroista ja 19 prosenttia menee teollisuuden käyttöön. YD

Julmaa ihmiskauppaa PHNOM PENHISSÄ

Kaukoidän turisti-keskuksiin virtaa miehiä länsimaista ostamaan seksiä. Kambodžassa lähes puolet seksityöntekijöistä on lapsia, kirjoittaa **Maria Palo.**

Phnom Penhissä turistikausi näkyy etenkin kaupungin tyttöbaareissa. Baareissa istuu keski-iän ylittäneitä miehiä ympärillään tyttöjä, joista jokainen ikänsä puolesta voisi olla heidän lapsenlapsensa. Kambodža kuuluu niihin Aasian maihin, mihin länsimaalaiset miehet matkustavat ostamaan seksiä. Kyseessä on usein lapsiseksi.

Vaikka Kambodža on viime aikoina kehittynyt, maa on edelleen köyhä, eikä ihmishenki ole korkeassa arvossa. Lapset ovat kauppatavaraa, jonka myynnistä vastaavat lähes aina vanhemmat. Maan seksityöntekijöistä noin 40 prosenttia on alle 16-vuotiaita.

Tytöt maksavat hintojen nousun

Paikalliset tiedotusvälineet kertovat säännöllisin väliajoin ulkomaalaisten miesten lapsiin kohdistuneesta seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Todellisuus on kuitenkin karumpaa.

Bangkokissa pääpaikkaansa pitävä, lapsiseksityöläisten aseman puolesta työskentelevä ECPAT-järjestö uskoo Kambodžan ihmiskaupan kasvavan. Kasvun taustalla ovat kohoavat ruuan ja polttoaineen hinnat.

Peruselintarvikkeiden hintojen nousun joutuvat kehollaan maksamaan maaseudulla asuvat tytöt ja nuoret naiset. Heitä myydään kolmeen suurimpaan turistikeskukseen: Phnom Penhiin, Siem Riepiin ja Sihanoukvilleen.

- Havaitsimme reilusti yli vuosi sitten, että tilanne Kambodžan ihmiskaupassa on pahentunut. Läheinen yhteistyömme vapaaehtoisorganisaatioiden kanssa on osoittanut, että maaseudulta on värvätty joukoittain nuoria tyttöjä seksityöntekijöiksi. Tyttöjen iät vaihtelevat 12 – 16 -vuoteen, sanoo järjestön Ruotsin osaston varajohtaja **Catarina Andersson.**

Hänen mukaansa iso osa aikaisemmin Thaimaahan matkanneista seksituristeista on vaihtanut matkakohteekseen Kambodžan.

- Syynä on yksinkertaisesti se, että Kambodžassa on pienempi kiinnijäämisen riski. Kiinnijääminenkään ei vielä takaa sitä, että lapsiseksiä ostanut turisti joutuisi vastaamaan teoistaan tuomioistuimelle. Kaikkea saa tehdä, jos on rahaa maksaa tekemisistään, Andersson kuvaa.

- Valitettavasti maan poliisiviranomaiset ovat niin huonosti palkattuja, että lahjominen on helppoa ja jopa halpaa. Lisäksi maan lainsäädännöstä puuttuu asiaa koskevia lakeja.

Bordellista barrikadeille

Kambodžassa ihmiskauppaa vastaan taistelee **Somaly Manin** perustama AFESIP-järjestö, jolla on maassa kaikkiaan seitsemän keskusta, joissa suojellaan seksityöstä karanneita tyttöjä.

Manin valinta oli uhkarohkea, sillä poliisit suojelevat ostajia ja myyjiä, mutta eivät uhreja.

Tästä huolimatta Somaly Manin taistelu on estänyt tuhansien tyttöjen ja nuorten naisten joutumista myydyksi, raiskatuksi ja väkivallan kohteeksi. Hän on maksanut taistelusta kovan henkilökohtaisen hinnan. Hänen oma tyttärensä ryöstettiin ja raiskattiin. Hän elää jokainen päivä murhauhan alaisena.

Hän on saanut kasamäärin kansainvälistä tunnustusta ja rahaa järjestölleen, mutta hänen parhain palkkansa on jokainen tyttö, joka saa

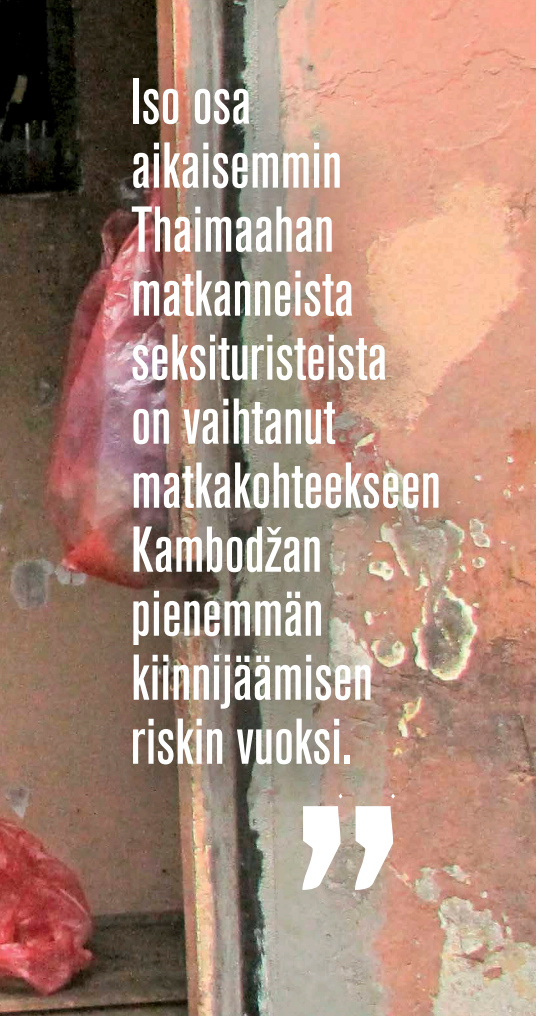

ANDERS BRAF

itse päättää omasta kehostaan.

- Etsimme, ostamme tyttöjä vapaaksi ja otamme vastaan tyttöjä ja nuoria naisia, jotka ovat joutuneet seksiorjiksi, järjestön pääkoordinaattorina toimiva **Chhoeurth Sao** sanoo.

AFESIP järjestää tytöille perusteellisen lääkärintarkastuksen, jonka jälkeen heidät ohjataan psykologin puheille.

- Monet ovat niin huonossa kunnossa, että he eivät jaksa puhua. Monet eivät alussa uskalla edes nukkua, sillä he pelkäävät joutuvansa takaisin samaan paikkaan, mistä tulivat. Monesti avautumisprosessi on pitkä, mutta se kannattaa. Me emme pidä kiirettä, hän kertoo.

Matka eheytymiseen kestääkin keskimäärin kolme ja puoli vuotta, minkä ajan tytöt asuvat ASEFIP:in keskuksessa – niin kauan, kunnes he itse tuntevat olevansa valmiita aloittamaan paluun takaisin yhteiskuntaan. YD

Maria Palo on Ruotsissa asuva vapaa toimittaja.

Punakhmerien muisto haalistuu

Kambodža toipuu yhä vuosien 1975 – 1979 punakhmerien hirmuhallinnosta. Vasta viime vuosina vastuullisia on saatu oikeuden eteen vastaamaan rikoksista, jotka muodostavat yhden historian verisimmistä kansamurhista. Nuoren polven tiedot menneisyydestä ovat kuitenkin rajallisia.

Pol Potin johtamat punakhmerit hallitsivat Kambodžaa rautaisella otteella vuosina 1975 – 1979. Heidän hallintokaudellaan arviolta 1,7 miljoonaa ihmistä kuoli tauteihin, pakkotyöhön ja aliravitsemukseen sekä teloituksissa. Kambodžan väkiluku oli kauden alussa kahdeksan miljoonaa.

Nykyisen Kambodžan 14-miljoonaisesta väestöstä valtaosa ei ole elänyt punakhmerien hallinnon aikaa. Alle kolmikymppisiä on 70 prosenttia väestöstä, ja heistä neljä viidestä tietää mielestään vain vähän punakhmereistä, selviää Kalifornian yliopiston Ihmisoikeuskeskuksen vuonna 2008 tekemästä kyselystä. Vastaajien tiedot perustuvat edellisten sukupolvien puheisiin, sillä punakhmereistä ei kerrota peruskoulutasolla.

Myös tietoisuus käynnissä olevista oikeudenkäynneistä, joissa punakhmerien johtajia yritetään saada vastuuseen teoistaan, on varsin rajallista. 39 prosenttia kyselyn vastaajista ei tiennyt niistä mitään. Tähän mennessä vain yksi henkilö on tuomittu punakhmerien rikoksista. Hän on vankileiriä johtanut **Kang Kek Iew.**

Oikeus totesi Kang Kek Iewin syylliseksi 14 000 ihmisen kuolemaan ja tuomitsi tämän 35 vuoden vankeuteen. Tuomio kuitenkin lyheni 19 vuoteen, koska vankileirin johtaja on jo istunut yksitoista vuotta vankilassa. Monet pitivät tuomiota riittämättömänä.

Lisää oikeudenkäyntejä odotetaan vielä tämän vuoden aikana, kun YK:n tukeman kansanmurhatuomioistuimen on määrä käsitellä neljän korkea-arvoisen punakhmerin toimintaa. Oikeudenkäyntejä hankaloittaa muun muassa hallituksen haluttomuus toimia asiassa. Monet nykyisen hallituksen avainhenkilöistä ovat entisiä punakhmerejä YD

Kansanmurhan anatomia

Punakhmerien toteuttamaa kansanmurhaa tutkinut australialainen **Ben Kiernan** tietää kertoa kansanmurhista yhtä ja toista. Kansanmurhien taustalla kautta aikain ovat vaikuttaneet rotuviha, uskonnollinen viha, kansakunnan laajentumishalut ja agrarianismi, tai ainakin osa näistä ideologioista. Näin on myös Kambodžassa.

Kiernanin käsite agrarianismi sopii hyvin kuvaamaan punakhmerien toimintaa. Hän tarkoittaa sillä kansanmurhaajia innoittavaa luonto- ja maalaisromantiikkaa. Punakhmerien ideologian keskiössä oli ideaalinen käsitys maaseudusta.

Kambodžan vallankumoukselliset kokivat uskontojen, taiteen, koulutuksen ja muun kulttuurin vääristäneen maan alkuperäisestä khmeriläisyydestä, jota edustivat vain maaseudun ihmiset. Etnisen puhdistuksen lisäksi toteutettiin myös kulttuurinen puhdistus. He hylkäsivät länsimaiset käsitykset esimerkiksi lääketieteestä, mikä johti osaltaan tautien leviämiseen ja kuolemiin.

Agrarianisteja Kiernan löytää myös useimmista muista kansanmurhakonflikteista. Vastaansanomatonta todistusaineistoa ovat kuvat natsijohtaja **Heinrich Himmleristä** niityllä perinteisissä nahkahousuissa.

Kiernan näkee kansanmurhien taustalla myös perinteen merkityksen. Spartalaisten ja roomalaisten teot ovat muinaisina esimerkkeinä innoittaneet myös myöhempiin hirmutekoihin. YD

Maailman KUOHUNTAA sosiaalifoorumissa

Maailman sosiaalifoorumi -tapahtuma palasi Afrikkaan. Kymmenes foorumitapahtuma järjestettiin Helmikuun alussa Senegalin pääkaupungissa Dakarissa. Maailmanpoliittinen kuohunta tuntui foorumissa, logistiikka ontui kuten tavallista, ja lähialueen kysymykset saivat osallistujien tunteet pintaan. Vastoinkäymisistä huolimatta arviot tapahtumasta ovat pääosin positiivisia.

Maailman sosiaalifoorumi (WSF) on viimeiset kymmenen vuotta ollut yksi globaalin kansalaisyhteiskunnan ja yhteiskunnallisten liikkeiden tärkeimmistä kohtaamispaikoista. Kuten usein aiemminkin ajankohtaiset maailman tapahtumat nousivat foorumin keskiöön. Foorumiin kokoontui arviosta riippuen 70 000 – 100 000 ihmistä, mikä on huomattavasti ennakko-oletuksia enemmän.

Arabimaita ravistellut kansannousuaalto oli foorumin aikaan juuri lähtenyt liikkeelle ja näkyi foorumissa voimakkaasti. Osallistujat pitivät Egyptin ja Tunisian tapahtumia rohkaisevana esimerkkinä sorretuille ja epädemokraattisesti hallituille kansoille kaikkialle. Kansannousut näkyivät mielenosoitusten kylteissä ja kuuluivat osallistujien välisissä keskusteluissa.

Käytännön järjestelyt takkuilivat alkuun pahemman kerran. Foorumin pitopaikkana toimineen yliopiston rehtori vaihtui vähän ennen tapahtumaa. Uusi rehtori ei katsonut edeltäjänsä tekemien sitoumuksien täysin koskevan häntä, eikä foorumi saanut tiloja käyttöönsä sovitusti, mistä seurasi logistinen kaaos.

Monet paikalla olleet suomalaiset raportoivat spekulaatioista, joiden mukaan Senegalin hallituksella olisi ollut näppinsä pelissä. Yhden teorian mukaan se olisi pelästynyt Tunisian ja Egyptin kuohuntaa, huomannut isännöivänsä samanhenkistä tapahtumaa ja pyrkinyt siksi laittamaan uuden rehtorin kautta kapuloita foorumin rattaisiin. Väitteitä on kuitenkin mahdotonta näyttää toteen.

Maailman sosiaalifoorumia tutkineen maailmanpolitiikan professori **Teivo Teivaisen** mukaan Dakarissa onnistuttiin paremmin kuin kukaan uskalsi odottaa.

– Mobilisaatio oli vaikuttavaa ja tapahtumaan osallistui paljon enemmän ihmisiä kuin odotettiin, vaikka rahaa oli käytössä tavallista vähemmän. Avajaismarssi vakuutti todella hienosti energiallaan ja massiivisuudellaan. Hienon lisän toivat naapurimaista saapuneet karavaanit. Tilaongelmien luoma pettymys ei lopulta jäänyt vallitsevaksi tunteeksi, Teivainen kuvailee.

Marokko vs. Länsi-Sahara

Osallistujat kehuivat Dakaria foorumin tapahtumakaupunkina, ja tapahtuma sujui rauhallisesti yhtä poikkeusta lukuun ottamatta. Länsisaharalaisten osallistujien mukaan Marokon turvallisuuspalvelu oli lähettänyt paikalle henkilökuntaansa häiritsemään länsisaharalaisia osallistujia. Marokko ei halua kuullakaan Länsi-Saharan itsenäistymispyrkimyksistä vaan pitää miehittämäänsä aluetta osana Marokkoa. Länsisaharalaisten ja marokkolaisten välille syntyi foorumissa jopa käsirysyjä, ja marokkolaiset tunkeutuivat Länsi-Saharan itsenäisyyttä käsitelleeseen seminaariin.

Teivo Teivainen muistuttaa, että asiassa on toinenkin puoli:

– On ilmeistä, että paikalla oli Marokon turvallisuuspalvelun edustajia. Asiasta liikkui foorumissa paljon huhuja. Osa marokkolaisista kuitenkin uskoo aidosti, että Länsi-Saharassa on kyse kolonialistisesta lännen juonesta, ja että esimerkiksi eurooppalaisilla tai algerialaisilla ei

Cheikh Anta Diop -yliopiston kieltäytydyttyä luovuttamasta valtaosaa sovituista luokkahuoneista sosiaalifoorumin käyttöön foorumin järjestäjät pystyttivät yliopiston pihalle telttoja. Alkuhämmennyksen jälkeen järjestely toimi hyvin.

pitäisi olla alueen asioihin mitään sanottavaa.

– Jo pitkään monet marokkolaiset järjestöt ovat herättäneet foorumissa huomiota kuningasmielisyydellään. Esimerkiksi heidän lentolehtisissään suhtaudutaan usein myönteisesti kuninkaaseen. Voi olla, että Marokolla on halua tukea kuninkaalle myötämielisten järjestöjen osallistumista tämänkaltaisiin kansainvälisiin verkostoihin, Teivainen pohtii.

Poliitikot nostivat polemiikkia

Poliitikkojen osallistuminen on ollut sosiaalifoorumeissa ikuisuusaihe, joka nostaa aina tunteet pintaan. Niin myös Dakarissa. Avajaisissa puhunut Bolivian presidentti **Evo Morales** sai osan kuulijoistaan vallankumousliekkeihin. Toiset taas olivat näreissään siitä, että valtion johtajalle oli annettu rooli foorumin virallisessa ohjelmassa.

Foorumin peruskirjan säännöt eivät varsinaisesti kiellä valtioiden ja puolueiden osallistumista foorumeihin. Ainoastaan puolueiden ja valtioiden suora osallistuminen on kielletty. Valtionpäämiesten osallistumisongelmaa on ratkottu erilaisilla oheistapahtumilla koko foorumin olemassaolon ajan, ja Sosiaalifoorumin kansainvälinen neuvosto on jopa pyrkinyt laatimaan aiheesta ohjeistusta.

Kaksi vuotta sitten edellisessä Maailman sosiaalifoorumissa Brasilian sademetsien suulla Belémissa Bolivian, Paraguayn, Ecuadorin ja Venezuelan presidentit puhuivat erillistapahtumassa varsinaisen foorumialueen ulkopuolella. Dakarin kriitikoiden mielestä valtiopäämiesten osallistuminen on parempi hoitaa juuri näin.

Brasilian presidenttillä **Luiz Inácio Lula da Silvalla** oli Belémin kotikentällään oma oheistapahtumansa. Vallasta luopunut Lula osallistui myös Dakarin foorumiin. Hän teki pikavisiitin Dakariin ja piti yhteisen tiedotustilaisuuden Senegalin presidentin **Abdoulaye Waden** kanssa.

Teksti: Mikko Sauli ja Henri Purje

Kuvat: Arona Ndiaye ja Henri Purje

Senegalilaiset toivat näkyvästi esille oman maansa ongelmia. Afrikkalaisen kansalaisyhteiskunnan vahva osallistuminen ja uusien etelä–etelä-verkostojen syntyminen antoivat WSF:lle uutta puhtia.

Kymmenes Suomen sosiaalifoorumi kolkuttaa

Pöly on töin tuskin ehtinyt laskeutua Dakarin kaduille, kun on Suomen sosiaalifoorumin vuoro. Valtamedian katveessa pysyneen tapahtuman kävijämäärät ovat kasvaneet viime vuosina. Huhtikuussa nähdään, jatkuuko trendi tänä vuonna.

Sarjassaan kymmenes foorumi järjestetään kuten aiemminkin Helsingin ruotsinkielisellä työväen opistolla Arbiksella 2.–3.4.2011. Tapahtuman järjestelyt ovat olleet käynnissä pitkään.

Tämän vuoden teemana on oikeus ja kohtuus. Foorumin pitkäaikainen puuha-nainen, Helsingin seurakuntayhtymässä työskentelevä **Raija Korhonen** on luottavainen tapahtuman onnistumisen suhteen.

– Tällä hetkellä järjestelyt ovat todella hyvällä mallilla. Seminaareja on lauantaina 40 ja sunnuntaina parikymmentä lisää. Mukana olevat järjestöt ovat tuottaneet onnistuneen ja monipuolisen ohjelman, Korhonen kertoo.

– Viime vuonna osallistujia oli 2 300, ja vähintään samaa tavoitellemme tänä vuonna. Jopa 90 prosenttia osallistujista oli viimeksi pari-kolmekymppisiä nuoria aikuisia. Toivotaan, että sama suuntaus jatkuu. Käynnissä näyttää olevan sukupolvenvaihdos, jossa muutkin järjestötoimijat löytävät sosiaalifoorumin. Nuoret ovat kiinnostuneita yhteiskunnasta ja globaaleista kysymyksistä, Korhonen valottaa aiempia kokemuksia.

Vieraita maailmalta

Sosiaalifoorumi ei itse kutsu vieraita ulkomailta, mutta tukee järjestöjen ehdottamien ulkomaisten vieraiden matkakustannuksia. Tänä vuonna järjestöt ovat kutsuneet vieraita Pakistanista, Israelista, Hondurasista ja Egyptistä.

Vieraista kenties ajankohtaisin on egyptiläinen bloginpitäjä **Amr Gharbeia**. Vuonna 2005 *Deutche Welle* palkitsi hänen bloginsa parhaan arabiankielisen blogin palkinnolla. Gharbeia yritettiin pidättää Egyptin vallankumouksen aluksi, mutta bloggaaja onnistui pakenemaan juosten poliisin käsistä.

Gharbeia on osallistunut useiden vuosien ajan demokratia- ja ihmisoikeusliikkeen toimintaan. Sosiaalifoorumiin hän tulee kertomaan tuoreita uutisia Egyptistä ja näkökulmiaan uuden median käyttöön yhteiskunnallisen muutoksen aikaansaamisessa.

Korhonen sanoo, että foorumi on alkanut vedota myös uusiin verkostoihin:

– Sellaiset verkostot, jotka muuten tapaavat harvakseltaan ovat löytäneet foorumin ja järjestävät kokoontumisiaan sen yhteydessä. Tänä vuonna mukana on esimerkiksi valtionhallinnossa työskentelevien verkkoyhteisö.

– Sosiaalifoorumi on näille verkostoille alusta, jonka pohjalta laajentua. Samalla verkostot rikastuttavat foorumia. Kansalaisyhteiskunta näyttää toimivan, ja Sosiaalifoorumi palvelee sitä, hän päättää. YD

OIKEUS JA KOHTUUS

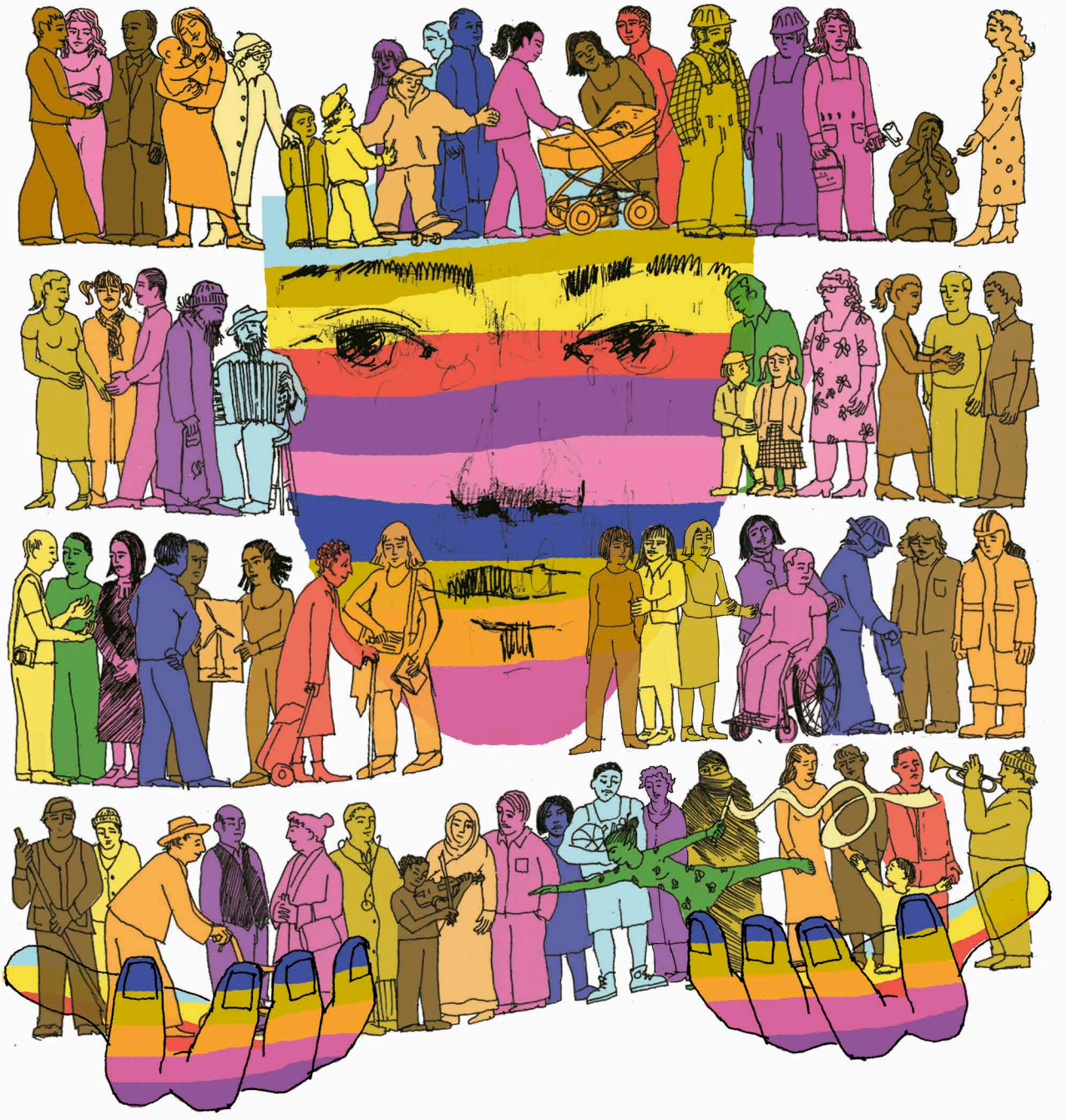

10. SUOMEN SOSIAALIFOORUMI

2.-3.4.2011 ARBIS, Dagmarinkatu 3, Helsinki

www.sosiaalifoorumi.fi

Jos GUGGENHEIM on vastaus, *mikä on kysymys?*

Guggenheim-huuma on vallannut Helsingin virkamiehet. Ajatusta kaupungin taidemuseon liittämisestä newyorkilaisen Guggenheim-museon franchising-ketjuun täytyy arvioida myös kaupunkipolitiikan näkökulmasta, kirjoittaa **Kaarin Taipale.**

Mitä museohanke merkitsisi helsinkiläiselle taiteilijalle tai asukkaalle? Jos Tennispalatsi ja Lasipalatsi myytäisiin uuden museon rahoittamiseksi, kuten on suunniteltu, menetettäisiinkö jotakin korvaamatonta?

Viime vuosikymmenten ajan on kaupunkien tehtävänä uusliberalismin hengessä pidetty suotuisan toimintaympäristön luomista yritystoiminnalle. Yksi kaupunkipolitiikan tavoitteista on ollut kansainvälisen kilpailukyvyn lisääminen. Kilpailukyvylle ei kuitenkaan ole yhteisesti sovittuja sääntöjä eikä tulosmittareita. On oletettu, että mitä enemmän suuryrityksiä tai vientiteollisuutta ja niiden henkilöstöä on veronmaksajina, sitä parempi.

Kaupunkien elinkeinotoimistot ovat houkutelleet firmoja ”kaupunkibrändäyksellä” ja tonttitarjouksilla. Yrityksiä kiinnostavat kuitenkin suurelta osin samat asiat kuin ketä hyvänsä asukasta. Ne kysyvät, onko kaupungissa muita kansainvälisiä yhteisöjä, montako suoraa lentoyhteyttä on päivittäin eri puolille maailmaa, millaiset koulut, millaista työvoimaa, toimivatko vesi-, sähkö- ja tietoverkko, ja uskaltaako sairaalassa leikkauttaa umpisuolen. – Tuskin ne kysyvät, onko siellä Guggenheim.

Olisiko taidemuseon ”saaminen” voitto kaupunkipolitiikalle, jos sillä tarkoitetaan asuin- ja elinympäristön kehittämistä? Tuoreessa elämänlaatua mittaavassa kansainvälisessä vertailussa *(Economist Intelligence Unit)* Helsinki on kuudennella sijalla, edellä ovat Vancouver, Melbourne, Wien, Toronto, Calgary, heti perässä Sydney, Perth, Adelaide ja Auckland. Arvioinnin kohteena on ollut viisi osa-aluetta: turvallisuus, terveydenhoito, kulttuuri ja ympäristö, koulutus sekä infrastruktuuri.

Toisen listan *(Mercer's Quality of Living Report)* mukaan kymmmenen kärjessä ovat Wien, Zürich, Geneve, Vancouver, Auckland, Düsseldorf, Frankfurt, München, Bern ja Sydney. Monikansalliset yritykset käyttävät Mercerin arvioita sijoittumispäätöstensä tueksi. Kriteereihin sisältyvät myös asuminen, kulutusmahdollisuudet ja yhteiskunnallinen ilmapiiri, esimerkiksi sananvapaus. Listoja johtavissa suhteellisen pienissä kaupungeissa myös rikollisuus ja ruuhkat ovat hallinnassa – yhdessäkään ei ole Guggenheimia.

Turismi on yksi maailman suurimmista vientiteollisuuden aloista. Siksi kaupungit investoivat yhä enemmän matkailun tuotantolaitoksiin. Hotellit saavat hyviä tontteja, risteilymatkustajien toivotaan viipyvän pidempään, lentokenttiä laajennetaan. Kongressit ja kulttuurifestivaalit tuovat asiakkaita takseille, ravintoloille ja kaupoille. Isot museot ja niiden kahvilat kuuluvat nähtävyyksiin.

Kuinka moni matkustaa New Yorkiin, Venetsiaan tai Berliiniin vain, koska siellä on Guggenheim? Suunnitteleeko joku käyvänsä vihdoin Abu Dhabissa, koska sinne tulee Guggenheim? Jättääkö joku käymättä Pariisissa tai Rio de Janeirossa, koska siellä ei ole Guggenheimia?

Kaupunkipolitiikasta riippuu, kasvaako metropolialue kauppahallivetoisesti kehäteiden pysäköintikenttien ympärille, vai viedäänkö tiiviin eurooppalaisen kaupungin traditiota eteenpäin. Hyväksytäänkö jako hyviin ja huonoihin asuinalueisiin, ja sallitaanko asuntorakentaminen kaikkialle, missä joku sattuu maata omistamaan? Rakennettu elinympäristö asettaa raamit, joiden puitteissa kaupunkikulttuuri joko kehittyy tai ei – sitä ei yksittäinen museokärkihanke tee.

Tarvitaan kaupunkipoliittista tahtoa ja kulttuurista itsetuntoa, että osataan tukea helsinkiläistä kaupunkikulttuuria, tarkoitti se sitten rantapromenadeja, silakkamarkkinoita, hiihtolatuja, lämmitettyjä bussipysäkkejä, upeita metroasemia, kirjastoja tai 2100-luvun puistotaidetta. Omaa profiilia tarvitaan enemmän kuin tuontitavaraa.

> **Suunnitteleeko joku käyvänsä vihdoin Abu Dhabissa, koska sinne tulee Guggenheim?**

Kaupunkipolitiikan todellinen koetinkivi on julkisen tilan säilyminen julkisena. Sen ratkaisevat arkiliikkumisen muodot. On mahdotonta kuvitella kaupunkikulttuuria, jossa tuntemattomat ihmiset eivät kohtaisi toinen toisiaan jalankulkijoina julkisessa tilassa. Facebookista, Twitteristä, BBC:stä ja CNN:stä riippumatta Tahririn aukio oli välttämätön Egyptin vallankumoukselle. ”La rue” eli katu puhuu edelleen. Vallankumouksia ei tehdä jumboissa eikä niiden parkkipaikoilla. Eikä guggenheimeissa. YD

Kaarin Taipale on tekniikan tohtori ja vapaa kaupunkitutkija..

JORDAN SIM

Bilbaon Guggenheim-museolla on onnistuttu elvyttämään aluetta.

Guggenheim-henkselit paukkuu

Onhan meillä jo Ikea, McDonald's ja Lidl, mutta eiköhän tänne aina yksi "vahva brändi" vielä mahdu.

Helsingin Sanomien toimittaja **Perttu Häkkinen** kolumnissaan

Yleisesti hyväksytty käsitys on, että kulttuurikohteilla on suuri myönteinen vaikutus myös kansakuntien taloudelliselle kasvulle edellyttäen, että kohteet syntyvät osana kokonaisvaltaista kehityssuunnitelmaa. Meillä on sellainen suunnitelma, ja Guggenheim aidosti globaalina instituutiona on meille ihanteellinen yhteistyökumppani tutkittaessa keinoja tavoitteittemme saavuttamiseksi.

Helsingin kaupunginjohtaja **Jussi Pajunen**
Helsingin kaupungin tiedotteessa

Helsingin ja suomalaisten kannattaa vakuuttaa kansainvälinen taidesäätiö siitä, että tänne voi rakentaa jotain aivan uutta ja kansainvälisesti puhuttelevaa. Nyt on auki 12 kuukauden aikaikkuna.

Helsingin Sanomat pääkirjoituksessaan

Sanotaan, että Suomeen mahtuu yksi totuus kerrallaan. Toivottavasti se ei seuraavien kymmenen vuoden aikana ole nimeltään Guggenheim.

Kansan Uutiset pääkirjoituksessaan

Jos Helsingin Guggenheim-museo aikoo kilpailla taiteen Maailmancupissa, on satsattava myös seinien sisälle.

Iltalehti pääkirjoituksessaan

Suomi-brandy ryhmän suussa Guggenheim -sana varmaankin maistuu mansikalta. Me tavalliset jaloviina- ja keskiolutihmiset jäämme pelolla odottamaan mitä tuleman pitää.

Matti Mamia *Murros*-lehdessä

On aika jännittävää, että turvallisuus on niin vähäarvoinen asia, ettei se herätä keskustelua vaalien alla edes yhden Guggenheimin verran.

Suomen sotilaan päätoimittaja **Jaakko Puuperä** pääkirjoituksessaan

Guggenheimin museon saaminen Helsinkiin olisi upea juttu. Suomen haasteena on jo pitkään ollut miten saataisiin Suomeen investointeja, osaajia ja yrityksiä.

Jyväskylän yliopiston tutkimusprofessori **Antti Hautamäki** blogissaan

Koko Guggenheim-pöhinä pohjautuu ajatukseen, jonka mukaan nyt on mahdollisuus saada Helsinkiin jotakin, jota on jo jossain toisaalla. Tällainen ajattelumalli on vihoviimeisen kökköbanaanimaan kulttuurikateellisen eliitin lohduketutti.

Kielentutkimuksen professori **Janne Saarikivi** HS-raadissa

Yhdysvaltoihin, Eurooppaan ja Lähi-itään levittäytyneenä kulttuurisena verkostona Guggenheimilla on vertaansa vailla oleva asiantuntemus kulttuurijohtamisessa ja taidemuseoalan sisältötyössä.

Helsingin apulaiskaupunginjohtaja **Tuula Haatainen** MTV3:lle

Ja vaikka sirkus telttoineen olisi kuinka komea ja kiiltävä ja peittäisi alleen sen mitättömimmän klovnin koskettavimman kyyneleen, onko järkeä sanoa tuolle loistolle kiitos ei?

Vapaa toimittaja **Karri Kokko**
Suomen Kuvalehden blogissaan

Kirkko

KÖYHIEN ASIALLA

Kirkon piirissä puhutaan ihmisarvosta, tuloeroista ja populismista. Teemat ovat tuttuja myös vasemmiston retoriikasta. Punertaako kirkko?

Evankeliumi voi muuttaa ihmistä ja koko elämän suunnan, Ihminen ei kuitenkaan voi ottaa sanomaa vastaan, ellei hänen perustarpeitaan ole tyydytetty.

”

Suomen evankelis-luterilainen kirkko julkisti tammikuussa omat hallitusohjelmatavoitteensa tulevalle hallituskaudelle. Julkilausuma nostatti soraääniä herätysliikkeistä: kirkon pitäisi pysyä tontillaan ja keskittyä saarnaamaan evankeliumia poliittisen osallistumisen sijaan.

Reviirikiistat eivät rajoitu vain kirkon piiriin. Kun luterilainen piispainkokous vuonna 1999 laati sosiaalieettisen ”Kohti yhteistä hyvää” -paastokirjeen, talouselämän edustajat ja valtiovarainministeri **Sauli Niinistö** älähtivät ja epäilivät kirkon kallistuneen vasemmalle. Kritiikki herätti vilkkaan keskustelun kirkon paikasta yhteiskunnassa.

Julkilausuman jälkeen luterilainen kirkko on käyttänyt moraalisia puheenvuoroja milloin taloudesta, milloin globaalista vastuusta. Viime syksynä piispainkokous otti kantaa maailmanlaajuiseen ruokakriisiin. Tällä kertaa yritysmaailma vaikeni.

Omantunnon ääni

Luther loi teologiassaan uuden työnjaon, jossa taivaalliset ja maalliset sfäärit erotettiin toisistaan. Regimenttiopiksi kutsutussa ajattelussa kirkko vastaa hengellisestä puolesta ja miekkaa kantava esivalta kaitsee maanpäällisiä asioita.

Erottelusta huolimatta uskonnollinen julistus ja yhteiskunnallinen osallistuminen kulkevat kirkossa rinnan. Tampereen seurakuntayhtymän yhteiskunnallisen työn johtaja, pastori **Ilkka Hjerppe** ei näe asiassa ristiriitaa.

– Luterilaisessa ajattelussa kirkko ja valtio ovat hyvinkin lähellä toisiaan. Jumalan hallintavalta toteutuu yhteiskunnassa. Yhteiskunta hoitaa lähimmäisyyden, kun taas kirkko huolehtii evankeliumista ja sanasta. Toisaalta kirkko voi myös olla omantunnon ääni yhteiskunnassa, Hjerppe pohtii.

Vatsa täyteen ennen sielunhoitoa

Pelastusarmeijan perustaja **William Booth** tarttui hanakasti 1800-luvun Itä-Lontoon sosiaalisiin epäkohtiin. Majuri **Eija Kornilow** muistuttaa, että liike ei ole puoluepoliittisesti sitoutunut. Pelastusarmeijan lähtökohta muutokseen on yksilössä.

– Samaan aikaan meillä on kuitenkin voimakas yhteiskunnallinen viesti. Evankeliumi voi muuttaa ihmistä ja koko elämän suunnan. Ihminen ei kuitenkaan voi ottaa sanomaa vastaan, ellei hänen perustarpeitaan ole tyydytetty, Kornilow tiivistää.

Marssijärjestys näkyy liikkeen sloganissakin. Sielunhoito tulee vasta sopan ja saippuan jälkeen. Eija Kornilow painottaa, että Pelastusarmeijan yhteiskunnallisuus ilmenee ennen kaikkea teoissa. Todellista vaikuttamista tehdään joka hetki soppatykeillä ja asuntoloissa.

– Haluamme olla köyhien äänitorvena, puhumme heidän puolestaan toiminnan kautta, Kornilow linjaa.

Jos yksi kärsii, kaikki kärsivät

Pelastusarmeija ja luterilainen kirkko tarttuvat molemmat köyhyyteen ja syrjäytymiseen. Ilkka Hjerppen mukaan tuloerojen kasvu on ollut seurakuntien diakonian todellisuutta jo pitkään.

– Hyvinvointivaltiota rapautetaan johdonmukaisesti, Hjerppe toteaa.

Syrjäytyminen periytyy ja jättää monet pysyvästi marginaaliin. Kornilow kehottaa katsomaan juuri heitä:

– Kaikki vaikuttaa kaikkeen. Jos yksi ihminen kärsii, kaikki kärsivät.

Usko edellä populismia vastaan

– Kirkko ei ole valtionhallinnon jatke, piste, Suomen ortodoksisen kirkon tiedottaja **Jyrki Härkönen** linjaa.

– Jos kirkon ja valtion intressit yhtyvät, suunta on väärä.

Härkönen hakee termitukea musiikkimaailmasta:

– Ortodoksinen kirkko puhuu paljon sinfoniasta. Se tarkoittaa, että maallinen ja hengellinen valta lomittuvat. Viime kädessä kristitty noudattaa kuitenkin kristillistä vakaumustaan, ei maallista valtaa.

Jyrki Härkönen katsoo vaalikevääseen ja nousevaan populismiin. Tätä Härkönen pitää vaarallisena. Enemmistön mielipidettä tärkeämpää on turvata vähemmistöjen oikeudet.

– Suomi suomalaisille -ajattelu leviää, halutaan ajaa vain kansallista etua ja Suomen asioita. Yhteiskunta ei ole aidattu saareke, jossa hyvinvointia tuotetaan ihonvärin tai etnisen ryhmän mukaan, hän sanoo painokkaasti.

- Ortodoksinen kirkko haluaa puhua maahanmuuttajien, vähemmistöjen ja Suomeen kotoutumisen puolesta.

Se jos mikä on poliittista puhetta. YD

Teksti: Saila Keskiaho

Kuva: Mikko Sauli
Kuvankäsittely: Teppo Jäntti

Kolmas maailma on täällä

Lukutaito ja koulutus ovat tehokkain tie tasa-arvoon ja kehitykseen. Jos kuulut maailman onnekkaisiin lukutaitoisiin, pystyt myös ottamaan asioista selvää ja vaikuttamaan. Muutos syntyy tietoisuudesta – me kerromme asioista, joista valtamedia vaikenee.

www.maailmankuvalehti.fi

MAAILMAN KUVALEHTI

LUKUTAITOISILLE

Lehti on humoristinen aikakausjulkaisu, jonka toimituskollektiivi on kirjoittanut tämän kolumnin. Lehden löytää verkosta osoitteesta www.lehtilehti.fi.

Miksi julkinen keskustelu kaipaa komiikkaa?

Me tarvitsemme komiikkaa ajattelun, viestinnän ja politiikan tekemisen tapana. Syy tähän löytyy kolmesta ajallemme ominaisesta, sattumalta p:llä alkavasta ilmiöstä: populismista, paranoiasta ja pikkusieluisuudesta.

Populismi

Populismi on puoluepoliittista opportunismia, johon liittyy tietynlainen kielenkäyttö. Sen keskeinen piirre on yleisesti myönnetyn itsestäänselvyyden lausuminen uutena keksintönä. Toinen keskeinen piirre on väitteiden muotoileminen niin, että niiden olennaisin sisältö on ennakko-oletuksissa, joten niistä voidaan aina sanoutua irti.

Hyvä esimerkki on maassa maan tavalla -keskustelu:

- Kyllä minun mielestäni maahanmuuttajien täytyy noudattaa Suomessa Suomen lakeja.
- Eivätkö maahanmuuttajat noudata lakeja?
- En ole väittänyt niin.

Komiikalla voidaan tarttua nimenomaan rivien välissä sanottuun. Sävyt ja ennakko-oletukset ovat komiikan keskeistä ainesta. Parodia ja muu matkiminen ovat täydellisiä tapoja osoittaa populistisen reto-riikan onttous. Jos aiheesta puhuttaisiin vakavasti, se vaatisi pitkän analyysin, jota kukaan ei jaksa kuunnella. Sen aikana populisti on jo tuupannut tulemaan puolen tusinaa uutta tajunnanräjäyttävää totuutta. Komiikalla retoriikan ongelmat voidaan osoittaa tiiviissä muodossa.

Paranoia

Yhä uudestaan saamme lukea siitä, kuinka homot, muslimit, vihervasemmistolaiset, vapaa-ajattelijat tai avaruusolennot haluavat milloin mitäkin, yleensä syrjäyttää perinteisen suomalaisen kulttuurin. Perustana on tietenkin ajatus siitä, että puhuja itse edustaa jotain ”aitoa” ja ”luonnollista”, jota erilaiset ”vääristyneet” ideologiat uhkaavat.

Paranoidisen harhaluulohäiriön keskeinen piirre on valitettavasti se, että kaikki siitä kärsivälle esitetyt pakkomielteen vastaiset todisteet näyttäytyvät todisteena salaliiton yltämisestä kaikkialle. Väittely tällaisten sekopäiden kanssa järkisyin on siksi mahdotonta. Keskustelun ainoa seuraus on paranoidin maailmankatsomuksen vakiinnuttaminen osaksi julkista keskustelua. Komiikalla paranoiaa voidaan kommentoida antamatta sille legitiimiä asemaa.

> Parodia ja muu matkiminen ovat täydellisiä tapoja osoittaa populistisen retoriikan onttous. Jos aiheesta puhuttaisiin vakavasti, se vaatisi pitkän analyysin, jota kukaan ei jaksa kuunnella.

Pikkusieluisuus

Suomi ei kuulemma voi olla koko maailman sosiaalitoimisto, kehitysapu on lopetettava ja lisäksi vain suomalaisia taloudellisesti hyödyttävä maahanmuutto on hyväksyttävää. Itsekkyys ja pikkusieluisuus on muodikasta esittää isänmaallisuutena tai järkevyytenä.

Jos ulkomaille annettu apu ei heti synnytä massiivisia, koko maailman tilanteessa näkyviä vaikutuksia, se on lopetettava. Kymmenen, sadan, tuhannen tai kymmenen tuhannen ihmisen elämän tekeminen mahdolliseksi ei vielä ole tavoittelemisen arvoista. Paitsi jos voimme osoittaa siitä koituvan meille taloudellista hyötyä.

Komiikan tyypillinen toimintatapa on alhaisen osoittaminen ylhäisessä – itsensä korottanut pudotetaan jalustaltaan. Esimerkiksi juuri isänmaallisuuden itsekkäiden sävyjen osoittaminen on komiikan mahdollinen tärkeä tulevaisuuden ansio.

Komiikalla voidaan tehdä paljon. Juuri tällaiseen maailman muuttamiseen myös Lehti on pyrkinyt sellaisilla vallan rakenteita ravistelleilla otsikoilla kuin ”Hirveet perseet kesämökillä”, ”EU-Viro kesytti fellaatiopeikon” ja ”Suomi toivoo Victorian ja Danielin panevan Lahdessa”. YD

Lehti on Samizdat-konsernin päätuote ja itsekin suurperheen äiti.

MIKKO SAULI

Villu Tamme on kokenut niin reaalisosialismin kuin kapitalisminkin – punkkarina. Bändinsä JMKE:n 25-vuotisjuhlan kunniaksi alakulttuurilegenda kertoi Ytimelle, miltä järjestelmät näyttävät punkkarin silmin.

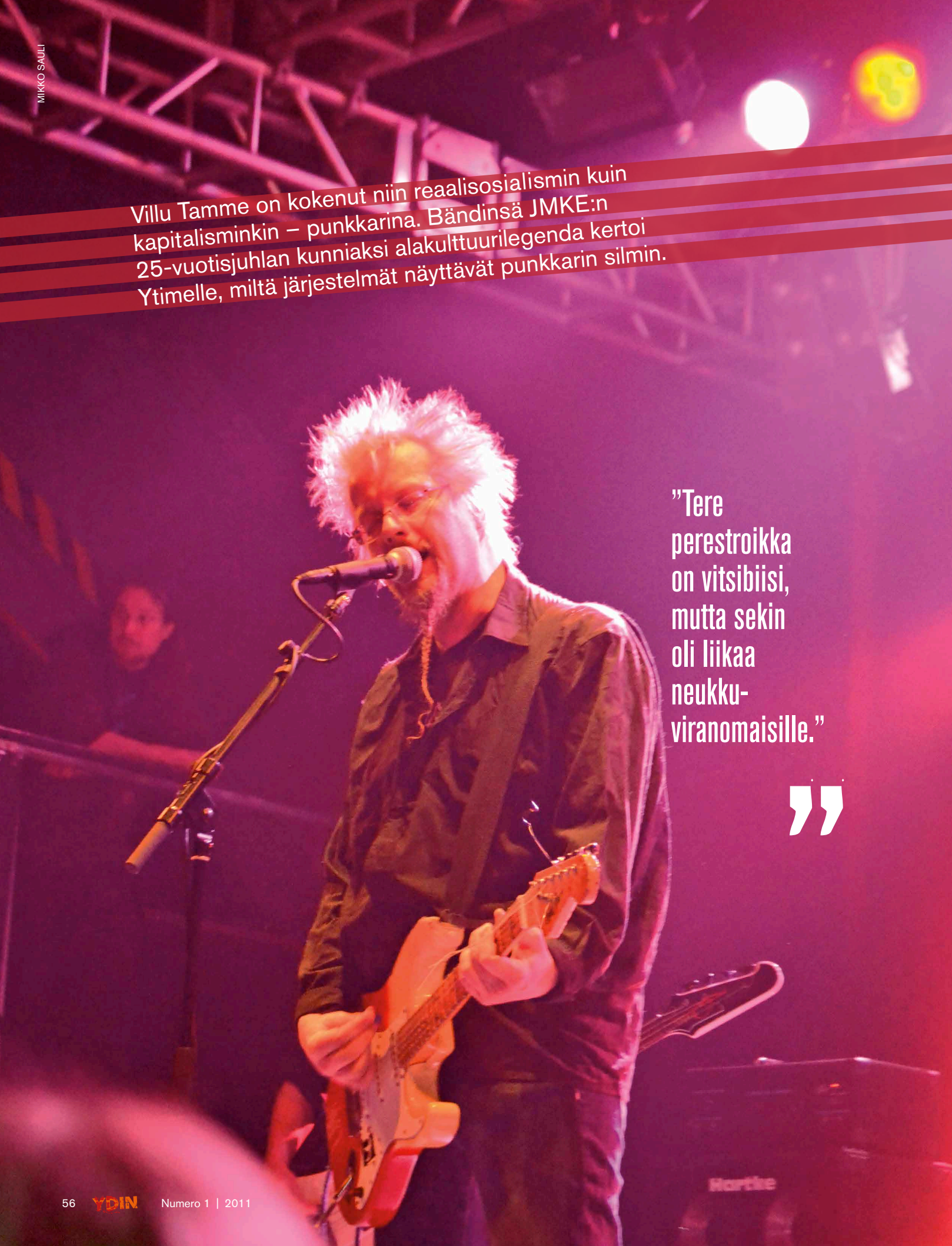

”Tere perestroikka on vitsibiisi, mutta sekin oli liikaa neukku-viranomaisille.”

Kahta järjestelmää VASTAAN

> ”Minut vietiin ulkonäön takia lähes joka päivä miliisiasemalle.”

Hyinen viima pureutuu luihin, kun kierrän rakennusta Helsingin Hietaniemessä. On perjantai-ilta 14.1.2011, ja rakennus on Nosturi, Helsingin elävän musiikin yhdistyksen pyörittämä rock-klubi. Avoin ovi löytyy vasta puhelinsoitolla Stupido Records -levy-yhtiön toimitusjohtaja **Joose Berglundille.** ”Kierrä sivusta Alakerta-baarin kautta,” kuulu hänen neuvonsa.

Illan juhlakalu on 25-vuotias virolaisyhtye JMKE. Neuvostoaikaan aloittaneen bändin tarina nivoutuu kiinteästi Viron lähihistoriaan. Kuten kunnon punkkareiden kuulukin, JMKE on aina kulkenut järjestelmää vastaan. Ensin kohteena oli reaalisosialismi sitten kapitalismi.

Viro on juuri siirtynyt käyttämään euroa. Asiasta viriää lyhyt keskustelu yhtyeen nokkamiehen **Villu Tammen** kanssa etsiessämme rauhallista paikkaa haastattelulle meluisasta Nosturista.

– En pidä eurosta, se on kuin jokin leikkiraha, hän tokaisee.

Neuvostoaikaan Tammella oli muitakin murheita kuin rahayksikkö. Punkkarit joutuivat yhtenään tekemisiin virkavallan kanssa.

– Laissa oli pykälä ihmisarvon alentamisesta julkisella paikalla. Sen katsottiin olevan mahdollista myös ulkonäöllä, joten punkkarit joutuivat yhtenään tekemisiin miliisin kanssa. Minut vietiin ulkonäön takia lähes joka päivä miliisiasemalle, hän kertoo.

– Kaikille punkkareille tapahtui samanlaista. 80-luvun alussa punkkareita oli vähän. Tunnelma vapautui joskus 1987. Silloin ilmestyi iso kasa kaikenlaisia ihmisiä, punkkareita ja hevareita, hippejä ja kaikkea. Aiemmin kyse oli ilmeisesti siitä, että ihmiset eivät halunneet tekemisiin miliisin kanssa.

Vitsibiisi neukkusensuurin hampaissa

Yhteiskunnallinen vapautuminen alkoi näkyä myös valtakulttuurissa. Vuonna 1988 JMKE voitti virolaisen TV-ohjelman laulukilpailun suurimmalla hitillään *Tere perestroikka*. Tie voittoon ei kuitenkaan ollut mutkaton, ja sensuuri koetteli Tammea.

– Äänitin *Tere perestroikka* -biisin loppuvuodesta 1987 Eestin radiolle yksin kitaralla. Kappale tulikin radiosta vielä samana vuonna, mutta siitä oli leikattu pois muutama kertosäe ja säkeistö. Biisistä oli jäljellä noin kuusikymmentä prosenttia ja sitä oli myös käsitelty leikkaa ja liimaa -periaatteella. *Tere perestroikka*on vitsibiisi, mutta sekin oli liikkaa neukkuviranomaisille.

Tamme tunnistaa neuvostohistorian nykyVirossa.

– Nykyinen Viron ihminen on kummallinen sekoitus neuvostoihmistä ja lännen ihmistä. Tuntuu siltä, että neuvostoaika ei mene näin nopeasti pois. Tilanteeseen liittyy hyviä ja huonoja puolia.

Elämä kapitalismissa on mennyt tasapaksuksi, ja Tamme valittelee teksti-ideoiden puutetta.

– Kun kapitalismi tuli, siitä riitti muutamaksi vuodeksi laulettavaa. Nyt ei enää huvita. Uudemmissa biiseissä lauletaan yleensä vain jostakin. Yhteiskunta on jäänyt taka-alalle. Sanat eivät ole suoraan järjestelmää vastaan.

JMKE on aina ollut kiinnostunut ympäristöasioista. Järjestelmät ovat vaihtuneet, mutta ympäristö on ollut mukana yhtyeen sanoituksissa alusta saakka. Varsinkin aikaisemmin oli harvinaista, että virolaiset yhtyeet käsittelivät ympäristöteemaa.

Punkkarin töitä

Myös punkkari voi tehdä töitä. Elantonsa Tamme tienaa sanaristikkojen laatimisella.

– Pääasiat elämässäni ovat sanaristikot ja bändi, hän linjaa. Hän kirjoittaa ajoittain freelancerina ja meriittilistalle mahtuu myös teatteria.

Menneisyyteen kuuluu TV-juontajan töitä, joita Tamme muistaa lämmöllä:

– Se oli hauska työ. Ei ollut paljon töitä, mutta rahaa tuli riittävästi. En kuitenkaan pidä TV-esiintymisestä.

25-vuotisjuhlan kunniaksi julkaistiin JMKE:n uudelleen äänitetyistä ja muiden artistien kappaleista koostuva *Jasonit ei huvita* -levy. Kappaleiden joukossa on muun muassa punk-tulkinta **Juice Leskisen** *Eesti on my mind* -kappaleesta.

Täysin uusi studiolevy on ollut JMKE:n suunnitelmissa pitkään.

– Joka kevät ajattelen, että pitäisi mennä studioon nyt heti. Kun kevät on mennyt ohi, ajattelen, että syksyllä mennään. Syksyllä taas että talvella. Noin se menee kokoajan. Nyt ajattelen, että pitäisi mennä kuukauden päästä, jos on aikaa. Kuka tietää, Tamme maalailee.

Vanhan miehen aika menee nopeasti. Ikää Villu Tammelle on kertynyt 47 vuotta. Lavalla vanhuudesta tai väsymyksestä ei kuitenkaan ole tietoa. JMKE lietsoi Nosturiin saapuneen nuoren ja vanhan yleisön pogoilemaan villisti. YD

Mikko Sauli on Ytimen toimitussihteeri.

JMKE ja Suomi

JMKE:n siteet Suomeen ovat aina olleet kiinteät. Yhtye on alusta asti levyttänyt suomalaiselle Stupido Records -levymerkille. Ensimmäisen keikkansa yhtye soitti Suomessa 1989.

Suomalaisbändeistä ja muusikoista JMKE on kiertänyt muun muussa Kotiteollisuuden, Viikatteen ja **Pelle Miljoonan** kanssa. Villu Tamme on esiintynyt myös suomalaisessa mediassa. Vuonna 2008 hän oli **Arto Nybergin** haastattelussa YLE:n TV1:ssä.

Työryhmä mietiskeli SIVARIA – mikä muuttuu?

Siviilipalvelukseen on jälleen luvassa muutoksia. Ministeriöiden edustajista ja muista asianosaisista koostunut työryhmä on julkaissut aiheesta mietinnön, jossa esitetään muutoksia siviilipalveluksen hallintoon ja siviilipalvelusmiesten kriisiajan tehtäviin. Ydin pyysi **Arto Kekkosta** selvittämään, mitä siviilipalvelusta pohtinut työryhmä tarkkaan ottaen esittää.

Siviilipalvelus koki muutoksia viimeksi vuonna 2008 uuden siviilipalveluslain tultua voimaan. Nyt järjestelmään on taas tarjolla uudistuksia, sillä siviilipalveluksen kehittämistyöryhmä julkaisi mietintönsä maaliskuun yhdeksäntenä. Se sisältää hyviä ehdotuksia, mutta jotkin epäkohdat kaipaavat edelleen enemmän huomiota.

Työryhmässä asiaankuuluvien ministeriöiden lisäksi edustettuina olivat Lapinjärven koulutuskeskus, Crisis Management Initiative, Sadankomitea, Kriisinhallintakeskus sekä Pääesikunta. Puheenjohtajana toimi ylijohtaja **Raimo Luoma** työ- ja elinkeinoministeriöstä.

Sivarien erityisvalmius poistuu

Viimeisimmän lainmuutoksen myötä korjattiin yksi aiemman siviilipalvelusjärjestelmän merkittävimmistä epäkohdista, kun siviilipalvelusvelvolliset vapautettiin aseellisesta palveluksesta myös poikkeusoloissa. Todelliset tehtävät jäivät kuitenkin hämäriksi. Lain mukaan siviilipalvelusvelvollisille tulee antaa väestönsuojeluun

Siviilipalvelusvelvollisten koulutuskeskus Lapinjärvellä on työryhmän mielestä juridinen kummajainen.

ja pelastustoimintaan liittyvää koulutusta, ja siviilipalvelusvelvollisia voidaan määrätä poikkeusoloissa koulutusta vastaaviin tehtäviin

Mietinnössä esitetään siviilipalvelusvelvollisten poikkeusolojen aikaisten tehtävien poistamista. 28 päivän koulutusjaksoa työryhmä pitää liian pinnallisena tarjoamaan siviilipalvelusvelvollisille tasokasta koulutusta pelastustehtävissä tai terveydenhuollon parissa toimimiseen. Puutteellisesti koulutettujen siviilipalvelusvelvollisten käytön tähän tarkoitukseen työryhmä arvelee tehottomaksi, pahimmillaan jopa haitalliseksi. Mietinnössä myös viitataan kokemuksiin Ruotsista, jossa pelastuslaitokset kokivat niiden käyttöön koulutetut siviilipalvelusvelvolliset tarpeettomiksi.

Koko väestöä koskeva valmiuslaki sisältää erityissäännöksen terveydenhuollon henkilöstöä varten. Työryhmän mukaan laki antaakin riittävät mahdollisuudet saada käyttöön asiantuntevaa henkilöstöä. Peruskoulutus olisi järkevämpää kohdistaa vastaamaan normaaliolojen aikaisiin riskeihin.

Siviilipalvelukselle oma hallintovirasto

Merkittävä uudistusesitys koskee siviilipalvelusjärjestelmän hallintoa, joka nykyisellään on lainopillinen kummajainen. Siviilipalveluskeskuksena toimii lain mukaan Lapinjärven koulutuskeskus työ- ja elinkeinoministeriön alaisuudessa. Käytännössä työryhmä totesi, että kiinnostus siviilipalveluksen kehittämiseen on vastuuministeriössä vähäistä ja arvelee, että asia johtuu osin hallinnon eriyttämisestä Lapinjärven kunnan vastuulle.

Mietinnössä esitetään uuden viraston perustamista siviilipalveluksen hallintoa varten. Virasto voitaisiin perustaa nykyisen Lapinjärven koulutuskeskuksen henkilöstön pohjalta ja sille tulisi asettaa oma johtokunta. Lisäksi työryhmän mielestä siviilipalvelukseen tulisi panostaa vastuuministeriössä enemmän ja muodostaa parlamentaariselta pohjalta neuvottelukunta siviilipalvelusasioille.

Uusi virasto lisäisi siviilipalveluksen suunnittelun pitkäjänteisyyttä ja mahdollistaisi siviilipalvelusvelvollisten tehokkaamman hyödyntämisen, perustellaan mietinnössä. Tarve virastolle korostuu erityisesti, mikäli koulutettavien määrän lisääntyessä olisi perustettava nykyisen Lapinjärven koulutuskeskuksen rinnalle tai tilalle uusi koulutuskeskus.

Palvelusaika pysyy entisellään

Toinen huomattava muutos siviilipalveluslain viimeksi uudistuessa oli siviilipalveluksen keston lyheneminen 33 vuorokaudella nykyiseen 362 vuorokauteen. Ihmisoikeusjärjestö Amnesty International pitää uuttakin siviilipalvelusta kestoltaan rangaistuksenomaisena.

Työryhmä päätyi toteamaan mietinnössään, ettei tarvetta siviilipalveluksen lyhentämiselle nykyisellään ole. Tästä kohdasta jättivät eriävän mielipiteensä ainakin Sosiaali- ja terveysministeriön **Maire Kolimaa**, Sadankomitean pääsihteeri **Eekku Aromaa** sekä entinen työministeri ja nykyinen Rauhanliiton puheenjohtaja **Tarja Cronberg**.

Siviilipalveluksen lyhentämisen pelätään usein johtavan varusmiespalveluksen suosion romahdukseen. Aromaa pitää pelkoa ryntäyksestä siviilipalveluksen puolelle kummallisena ja huonosti perusteltuna.

– Mitään tutkimustietoa tästä aiheesta ei ole olemassa, Aromaa toteaa.

Asevelvollisuutta pohtineen Siilasmaan työryhmän raportissa nostettiin esille mahdollisuus neljän kuukauden varusmiespalveluksesta. Jos varusmiespalvelusta lyhennetään, nyt julkaistun mietinnön mukaan myös siviilipalveluksen kestoa on syytä tarkastella uudelleen.

Mielenkiintoisena lisänä työryhmä esittää, että siviilipalvelus voisi olla lyhyempi, mikäli se suoritettaisiin ”erityisen paljon julkista hyötyä palvelevassa” ja ”luonteeltaan intensiivisessä” tehtävässä kuten pelastusalalla työskennellen. Pakettiin kuuluisi perusteellinen koulutus sekä velvollisuus osallistua toimintaan myös varsinaisen palveluksen päättymisen jälkeen.

Pientä hienosäätöä

Työryhmä esittää lisäksi joitakin pienempiä muutoksia. Näihin kuuluvat vapaaehtoisen siviilipalveluksen mahdollistaminen naisille, siviilipalvelukseen sisältyvän liikunnan määrän kasvattaminen sekä siviilipalveluksen näkyvyyden lisääminen kutsunnoissa, jota perustellaan nuorten miesten syrjäytymisen ehkäisemisellä.

Vaikka työryhmä pitää ongelmallisena koulutuksen tavoitteiden puutetta ja toteaa opetussuunnitelman tarvitsevan tarkastamista, järin konkreettisia muutoksia se ei tässä suhteessa esitä. Yksi vaihtoehto olisi peruskoulutuksen jakaminen kahtia siten, että alussa olisi työpalvelukseen valmentava osa ja lopussa kotiuttava jakso. Myös koko koulutusjaksosta luopumista työryhmä tahtoisi selvittää tarkemmin. Siviili- ja varusmiespalvelukselle yhteiset koulutussisällöt eivät saa kannatusta.

Nähtäväksi jää, minkälaisia muutoksia nykymenoon mietinnöstä seuraa. Ainakin ajatukset palveluksen pituudesta ovat joka tapauksessa omiaan sekä herättämään kiivasta vastustusta että keräämään kiitosta. YD

Arto Kekkonen suorittaa siviilipalvelustaan Rauhanliitossa.

Kuva: Timo Virtala

Kesäleiri ja muita palveluksia isänmaalle

Oma palvelukseni Rauhanliitossa päättyy elokuussa. Työryhmän mietinnöstä seuraavilla muutoksilla ei ole vaikutusta minun elämääni kuin korkeintaan mahdollisten kriisiajan tehtävien osalta.

Jo nykyisellään minun on vaikea keksiä, mitä kontolleni kaavaillut erityistehtävät voisivat olla. Suoritin nimittäin oman peruskoulutusjaksoni Lapinjärvellä Yleiset kansalaisvalmiudet -ryhmässä, tuttavallisemmin Kavassa.

Toisin kuin palo- ja pelastustehtäviin, ympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojeluun sekä nuorten väkivaltaongelmien torjuntaan erikoistuneita palvelustovereitani, meitä kavalaisia ei koulutettu mihinkään erityistehtäviin. Keskusteluvoittoisessa koulutuksessamme käsittelimme esimerkiksi oikeutta graffitien maalaamiseen. Sodan sattuessa osaisimme siis valistaa kansalaisia siitä, saako valloittajan tankkeihin tuhertaa kirkkoveneitä.

Varsinkin poikkeusolojen aikaisen erityisvalmiuden poistaminen ja siviilipalveluksen kehittäminen työpalvelun ehdoilla kuulostavat järkevältä. Koulutukseen olisi silti syytä panostaa enemmän. Lapinjärvellä viettämäni koulutusjakso oli mukava kesäleiri kauniissa maisemissa ja hyvässä seurassa, mutta järin merkitykselliseltä se ei liioin oman itseni kuin yhteiskunnankaan kannalta vaikuttanut. Rauhanasemalla viettämäni aika on tuntunut kaikin puolin hyödyllisemmältä. YD

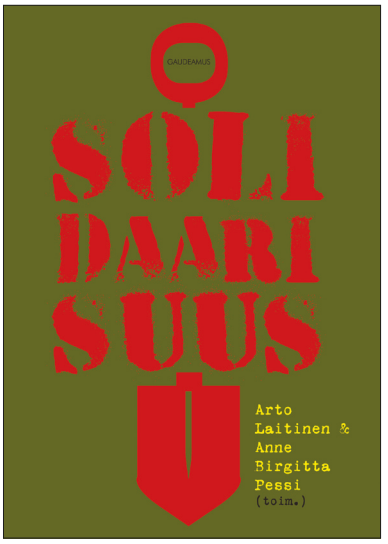

ARTO LAITINEN &
ANNE BIRGITTA PESSI (TOIM.)

SOLIDAARISUUS

Onko solidaarisuus vanhentunut juhlasana vai hyvän yhteiskunnan ydin? Tutkijakollegiumin puheenvuoro yhteiskuntapolitiikan pelisäännöistä.
Suositushinta 26 €

STEPHEN GILL

VALTA JA VASTARINTA UUDESSA MAAILMANJÄRJESTYKSESSÄ

Miten maailmansotien jälkeisessä maailmanjärjestyksessä USAn poliittinen ja taloudellinen ylivalta on ilmennyt ja muodostanut vastavoimiaan?
ILM 03/11. Suositushinta 36 €

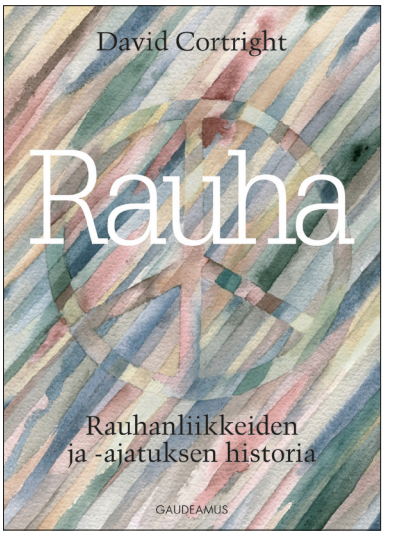

DAVID CORTRIGHT

RAUHA

Ensimmäinen suomen kielellä ilmestyvä rauhanliikkeiden ja -aatteiden historian kokonaisvaltainen esittely.
ILM 02/11. Suositushinta 36 €

WORLDWATCH-INSTITUUTTI

MAAILMAN TILA 2011

Kuinka maailma ruokitaan?
Maailman tila 2011 esittelee konkreettisia keinoja, joilla maatalous saadaan kestävälle pohjalle. Suositushinta 36 €

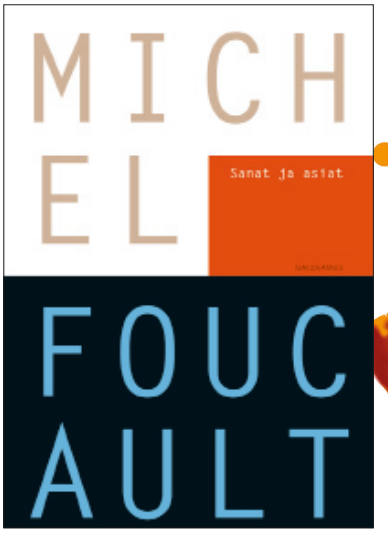

MICHEL FOUCAULT

SANAT JA ASIAT

Millaisista ajattelutavoista modernin ajan ihmistieteet ovat syntyneet, ja mistä niiden käsitteet ja kysymyksenasettelut ovat peräisin? Klassikko! Suositushinta 37 €

Tarjous Ydin-lehden lukijoille!
Tilaa Rauha-kirja sähköpostilla (tilaukset@gaudeamus.fi) ja saat sen tarjoushintaan 29,90 € (sis. toimituskulut).
Merkitse tilaukseen tunnus YDIN.

Tiedon puolella.

GAUDEAMUS

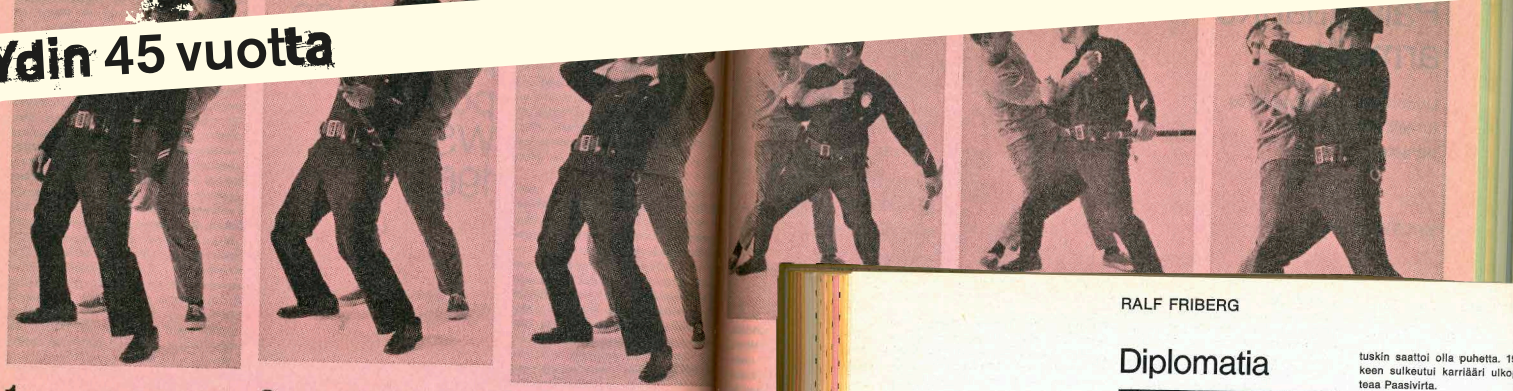

1. 2. 3. 4.

Kuinka opetella pamputtamaan

ILKKA TAIPALE

Robert K Koga &
John G Nelson:
The Koga Method,
Police Baton Techniques
The Glencoe Press 1968

»Rikokset lisääntyvät, väkivalta lisäänty
Lain puolustamiseen kohdistunut kritiikk
lisääntyy. Vain sosiaalisen järjestyksen
ilmapiirissä voidaan nämä ja muutkin s
siaaliset ongelmat ratkaista. Vaikka nämä
mekin, että lakia puolustaessamme mei
on myös vastuu sosiaalisten epäkohtien
korjaamisessa, on pääasiallinen vastuu
me järjestyksen ylläpitämisessä. Ellei t
tehdä, mitään ongelmaa ei voida r
kaista».
Helpottaakseen edeltävään päämäärä
pääsyä, ovat kirjoittajat tehneet poliisei
käsikirjan pamputtamisen tekniikasta.
Robert Koga on sanojensa mukaan lu
den vuoden aikana sekä kenttätössä e
harjoitussalissa tapahtuneen opiskelun
harjoituksen avulla luonut uuden menet
män, ns. Koga-menetelmän. Sen harjoit
lu on kirjoittajien mielestä varsin tarpeel
nen lainvartijalle, joka joutuu kohtaamaa
lain rikkojien väkivallan 24 tuntia vuorok
dessa ja 365 päivää vuodessa.
»Oikein käytettynä patukka on tehokka
pia ja inhimillisimpiä aseita poliisin vara
tossa.» Koga-menetelmän tehtävänä on
hentää ratkaisevasti pamputtamiseen k
distettua kritiikkiä. Tekijät toteavat
»Siinäpä se. Niille poliiseille, jotka tot
harjoittelevat patukan käyttötekniikka
Koga-menetelmän avulla, muodostuu e
hyvin arvokas ja käytännöllinen lisä k
varastoon. Sen avulla voit ehkäistä pa
siitä kritiikistä, joka nykyään kohd

patukan käyt
hokkaan käyt
rahingoilises
epäsiitoivaan
zu kirjen es
Toisessa ka
lainvartijasta
tuhokas lak
Kiinpä todeta
lusi on viim
yhteiskunta.»
kontrolli. Täs
käytämme, vo
ti:» »Totuttau
se aina mut
noustessasi
yleisö näke
kanssa.»
Kirjassa anne
itsekurin ja
mäisenä valh
lu: »Istu suor
Laske kätesi
miettimään m
Jätä muut ajat
Sen jälkeen
jen avulla pa
tiäminen, isku
teet, kyynärp
nikat, kaular
missään tapa
Yleisinä oh
taan: Ole rau
tehdä, keski

5

Sarjassa esitellään välähdyksiä ja ihmisiä Ytimen historiasta. Tällä kertaa vuorossa on 1960-luku.

Passinpolttaja muistelee

Meistä neljästä keväällä 1967 sotilaspassimme polttaneista miehestä on ilmeisesti elossa vielä kaksi, **Kalevi Seilonen** ja minä. Sadankomitea oli meille sotilaspassinsa polttaneille luonnollinen toimintaympäristö. Se merkitsi nuorekasta, moniarvoista yhteisöä, jossa voitiin näkyvästi vastustaa suurinta uhkaa eli sotaa. Erilaisista poliittisista viiteryhmistämme huolimatta meillä oli halu koota yhteiskunnallinen laaja muutosrintama.

Sotilaspassien polttaminen merkitsi toimintaa sen asian puolesta, jota kannatimme. Voi sanoa, että siitä alkoi ”ulkoparlamentaarinen, mutta rauhanomainen toiminta”. Henkilökohtaisesti se merkitsi aika suuria sakkoja, nimeä rikosrekisteriin ja Suojelupoliisin myöhemmän tunnustuksen mukaan pääsyä heidänkin rekisteriinsä.

Silloin, kun passit poltimme, elin muiden passinpolttajien tapaan eli opiskelin, kirjoittelin ja toimin järjestöissä. Passinpolttokeväänä valmistuin kuitenkin rakennusmestariksi ja suuntasin toimintani rakennusalalle.

Rauhanliikkeessä olen ollut viime vuosikymmenet lähinnä jäsenmaksujen maksaja. Viimeiset pari vuotta olen kuitenkin ollut lähempänä käytännön toimintaa, kun autan Rauhanasemaa rakennuskorjauksissa asiantuntijana.

Meidät passinpolttajat pidettiin pitkään poissa armeijan kertausharjoituksista. Minutkin oli sijoitettu väestönsuojeluorganisaatioon. Se oli perusteltukin ratkaisu, koska toimin Helsingin väestönsuojelulautakunnan jäsenenä. Rakennusmestarit ja insinöörit kutsuttiin yleensä pioneerien kertausharjoituksiin.

Kertausharjoituskutsu olisi antanut mahdollisuuden kieltäytyä aseellisesta palveluksesta. Itse olin suorittanut asevelvollisuuden jo ”intiaanileikki-iässä” eli 17-vuotiaana. Olin päätynyt alikersantiksi. 17 vuoden reservin jälkeen siirryin Pohjois-Suomeen osuusliikkeiden ja kuntien omistaman rakennuttajayhtiön johtoon.

Kertausharjoituskutsuja siellä tuli kaksikin. Puolijulkisen yhtiön toimitusjohtajana en halunnut aseistakieltäytymisen julkisuutta, joten noudatin kutsua. Taidan olla ainoa passinpolttaja, jonka puolustusvoimat on ylentänyt, kersantiksi.

Kun olin Pohjois-Suomessa erään kollegani kanssa neuvottelumatkalla, oli julkisuudessa keskustelua aseistakieltäytyjistä. Paikallinen kunnanjohtaja osoitti paheksuntaansa sellaisesta vastuuttomuudesta ja totesi, että: ”Ei niistä hunsvoteista koskaan mitään hyötyä yhteiskunnalle ole”. Me kollegan kanssa nyökyttelimme päitämme. Hän oli sivari.

– Asiakashan on aina oikeassa. YD

Tauno Tuomivaara tuli 1960-luvulla rauhanliikkeeseen Sadankomitean toiminnan kautta.

RALF FRIBERG

Diplomatia

Diplomaattien ammattiryhmä on kiitettävällä taidolla pysytellyt yhteiskuntatutkimuksen ulottumattomissa sekä meillä että muualla. Suomessa on äskettäin Politiikka-lehdessä käsitelty suppean ryhmän — suurlähettiläiden — taustaa ja karriääriä. Kansainvälisiä tutkimuksia on samoin harvassa. Sitä mielenkiintoisempaa on siksi todeta, että norjalainen sosiologi Johan Galtung on ennättänyt omistautua myös tämän eliittituontoisen ryhmän tutkimiselle. Muistaakseni Politiikka-lehden tutkimus osoitti, että suomalaisten suurlähettiläiden perhetausta useimmiten olisi löydettävissä sosiaaliryhmistä I ja II. Kuluneena vuosikymmenenä lähettiläitä on ns. karriääriin ulkopuolelta rekrytoitu tuskin laisinkaan (suurlähettiläs Leivo-Larsson taitaa olla viimeisin »poliittinen nimitys». Sen sijaan aivan viime vuosina on tapahtunut ministeriössä muutoksia. Tri Risto Hyvärinen on tullut sotilaspuolelta poliittisen osaston päälliköksi, lakit.lis. Bror Wahlroos teollisuuselämästä Nordek-virkamiesryhmään kauppapoliittiselle, fil.tri Keijo Korhonen poliittiselle osastolle ja myös suurlähettiläs Max Jakobsonin ura on erennyt huomattavasti vaikka loppututkinto on aikanaan jäänyt suorittamatta ja pannut tähtidiplomaattimme YK:n pitkän journalisti- ja pressikarriäärin kautta.
Professori Juhani Paasivirta on julkaissut tuoreen tutkimuksen aiheenaan »Suomen diplomaattiedustus ja ulkopolitiikan hoito». Tämä tutkimus, joka sinänsä on jäänyt harmillisen vähälle huomiolle, käsittelee aikaa ennen talvisotaa. Paasivirran teos ansaitsee tarkastelun jossain toisessa yhteydessä, mutta muutaman huomion siitäkin voi aiheen kannalta poimia.
Varsinkin ennen sotia oli naisella ilmeisiä vaikeuksia päästä uralle ja etenemisestä tuskin saattoi olla puhetta. 1920-luvun keen sulkeutui karriääri ulkopuolisi teaa Paasivirta.
Ulkoasiainministeriön virkamiehet usein yksityiskeskusteluissa valittane että Paasivirran teos ansioineenkin torialliinen katsaus. Se antaa väärän nykyisestä ulkoasiainhallinnostamme se sellaisenaan ja herkullisine detalj projisoitaisiin 60-lukuun. En kuite eräänlaisena johdatuksena Galtungin muksen tarkastelulle malta olla lainat eräitä Paasivirran havaintoja.

»Kuin veljekset keskenä

Paasivirta noteeraa 30-luvulle tyypil diplomaattiryhmän sisäisen ns. he informaation eli »hyvä veli -kirjeet». esiintyy »nuorempien virkamiesten kuudessa perimätietona eräänlaista tävää kerrontaa uralla aikaisemmin mineiden virheistä ja heikkouks Vaikka uskon, että nykyisin virkami keskinäiset välit ovat hyvät verrattun lukuun, jolloin kieliriita ja virkami poliittiset kontaktit näyttävät aiheutta kitkaa UM:ssa, on Paasivirta hava muita, — pysyviä — ryhmän sis ilmiöitä. »Vakanssit ja maantieteel sijainnit ovat statussymboleja». Ryhmä kii pitämään alan suljettuna kontrolli samalla sen epäonnistuneetkin yksiöt tään suojaamaan erolta ja publisitee Ulkoasiainministeriössä — siis Helsing — on edullista palvella karrieerin kann mutta ei palkan, siirtojen ollessa kysym sessä UM:n Ritarikadulla olevat vi miehet ovat, sanoo Paasivirta, »lähemp päätöksentekijöitä».

»Palvelukseen halutaan valt.maist. tai reipas nuori mies»

Nykyisin UM:n virkamiesten huolena lie rekrytointivaikeus. Ala on huonosti pal tu. UM »riistää» harjoittelijatyövoimaa, jo

JOS RAKASTAT HÄNTÄ tilaa hänelle Ydin

Animalia täyttää vuosia

ELÄIN! – ANIMALIAN SUURTAPAHTUMA 1.–2.4.2011
BIO REX, LASIPALATSI, HELSINKI.
Tapahtumassa tuodaan monipuolisesti eläimiä esiin tieteissä, taiteissa ja politiikassa. Ohjelmassa on elokuvia, huutokauppa, debatteja, eettisen yritystoiminnan esittelyä ja julkitulemisia eläinten puolesta. Tapahtuman päätösklubi pidetään lauantaina 2.4. Helsingissä Kulttuuritehdas Korjaamolla, jossa lavalle astuvat muun muassa Scandinavian Music Group ja Mariska & Pahat Sudet.

Lisätietoja: *www.animalia.fi/juhlavuosi*

Avoin tila liikkeessä

SUOMEN SOSIAALIFOORUMI 2.–3.4.2011
RUOTSINKIELINEN TYÖVÄENOPISTO ARBIS, HELSINKI
Suomen sosiaalifoorumi kokoaa maailmanparantamisesta kiinnostuneet ihmiset kymmenettä kertaa rakentamaan aloitteitaan kymmeniin seminaareihin ja työpajoihin. Tapahtumaan osallistuu kansainvälisiä vieraita useista eri maista. Myös kulttuuriohjelmaa on luvassa.

Lisätietoja *www.sosiaalifoorumi.fi*

Rauhaa ja musiikkia

PAX-KLUBIT, RAUHANASEMA, HELSINKI
Sadankomitean ja Rauhanliiton järjestämät Pax-klubit jatkuvat kevään ajan. Klubit järjestetään joka kuun viimeisenä keskiviikkona. Tarjolla elävää musiikkia ja rauhanpropagandaa mukavissa tunnelmissa noin kello 19–23.

Pax-klubilla 27.4. esiintymässä Robin DeWan ja Kyökkifunkki.

MAHDOLLISUUKSIEN TORI

Mahdollisuuksien torit

Mahdollisuuksien toreja järjestetään usealla eri paikkakunnalla. Kehitysmaaliikkeestä lähtenyt tapahtuma kokoaa paikallisia järjestöjä yhteen ja sopii erinomaisesti koko perheelle. Tämän vuoden varmistuneita mahdollisuuksien toreja ovat:

- Mikkeli 26.4.
- Joensuu 14.5.
- Oulu 14.5.
- Vaasa 14.5.
- Lahti 15.5.
- Espoo 21.5.
- Kajaani 21.5.
- Porvoo 21.5.
- Rovaniemi 21.5.
- Savonlinna 21.5.
- Helsinki 28.–29.5.
- Kuopio 28.5.
- Tampere 2.6.
- Jyväskylä 3.6.
- Pori 16.7.
- Hämeenlinna 13.–14.8.
- Lappeenranta 27.8.
- Mariehamn 27.8.

Lisätietoja ja päivityksiä ohjelmiin:
www.mahdollisuuksientori.fi

MAAILMA

maailma kylässä
world village festival

Kaukomaiden karnevaali

MAAILMA KYLÄSSÄ -FESTIVAALI 28.–29.5., KAISANIEMEN PUISTO, HELSINKI
Maailma kylässä -festivaali valtaa toukokuiseen tapaansa Kaisaniemen puiston. Ohjelma julkaistaan huhtikuun aikana. Mukana menossa makuja maailmalta, järjestöjä ja kovan luokan esiintyviä artisteja.

Lisätietoja: *www.maailmakylassa.fi*

Nikkes plättar

Musiikin suurkuluttaja **Niklas Piiparinen** jakaa Ytimen lukijoiden kanssa valikoituja ajatuksiaan äänistä, joihin harrastuksensa parissa törmää.

Group Doueh

Beatte Harab

Sublime Frequences
2010
LP/Download

Helsinkiin toukokuussa saapuvan länsisaharalaisen ryhmän musiikki kumartaa syvään sekä paikalliselle että sähkökitaran hellän koskettelun länsimaiselle perinteelle. Levy sisältää useamman laulajan voimin kerrottuja sahrawilaisia tarinoita, joissa kuultavat läpi monet musiikin eri tyylisuuntaukset. Vuosikymmeniä paikallisena suuruutena vaikuttaneen yhtyeen esiin kaivanut julkaisija Sublime Frequencies on seuraamisen arvoinen levy-yhtiö. Kannattaa tutustua myös yhtyeen vanhempiin tuotoksiin.

Radiohead

The King of Limbs

Omakustanne 2011
Download
/"Newspaper album"

XL Recordings 2011
LP/CD

Brittiläisen megayhtyeen uusin levy jatkaa edelliseltä levyltä tuttua elektronista ilmaisua. **Thom Yorke** ulisee tuttuun tapaan säksättävästä rumpukompista ja hivenen kasvottomasta bassosta kootun äänikudelman päälle. Loppua kohden albumi seestyy säksätyksestä eteerisempään muljuiluun. Levy sopii jokaisen hipsterin salonkikuunteluun, joidenkin biisien kohdalla tanssilattiallekin. Radiohead on päässyt asemaan, jossa yhtye itse pitää käsissään levyjen konseptia ja julkaisustrategiaa. Tällä kertaa yhtye ei jaa levyään ilmaiseksi ladattavaksi netissä.

Ytimen poiminnat netin tarjonnasta

Freemusicarchive.org
Nimensä mukaisesti ilmaista musiikkia.

Awesometapesfromafrica.blogspot.com
Suomessakin kasettejaan soittamassa käyneen **Brian Shimkovitzin** suuruudenhullu projekti.

Joose Keskitalo ja Kolmas Maailmanpalo

Maan näkyjä

Helmi Levyt 2011
2LP/CD

Joose Keskitalo ja Kolmas Maailmanpalo tuo tällä julkaisullaan tuplavinyylin verran bluesahtavaa, melko riisuttua ja karua musiikkia levy-lautaselle. Välillä meininki lavalla saavuttaa **Captain Beefheartin** kaltaisia eläimellisiä ilmaisuja, joissa yksinkertainen riffi toistuu, kun **Keskitalo** sylkee kankaan päälle havaintojaan maailmasta. Bändi soittaa eri keikoista kootulla levyllä hyvin yhteen. Levyllä piirtyy kuva siitä, kuinka kivaa on soittaa bändissä, yleisölle. Albumi on saatavissa ainoastaan tuplalp:nä, jonka mukana tulee cd.

Ryhmäteatteri

Eduskunta – satiiri vaurauden uusjaosta

Ohjaus: Susanna Kuparinen

Käsikirjoitus: Susanna Kuparinen, Ruusu Haarla ja Akse Pettersson.

Rooleissa: Robin Svartström, Pihla Penttinen, Santtu Karvonen, Matti Onnismaa, Noora Dadu, Jari Hanska, Mitro Härkönen, Martina Myllyllä ja Piia Peltola.

Eduskunta on jatkoa **Susanna Kuparisen** Yli-oppilasteatterille kirjoittamalle näytelmälle *Valtuusto*. Kaikki repliikit olivat valtuuston pöytäkirjoista. Nyt työryhmä on käyttänyt samaa menetelmää poimimalla eduskuntapöytäkirjoista käytettyjä puheenvuoroja sen lisäksi, että mukana on laajaan haastatteluaineistoon perustuvaa materiaalia.

Eduskunta kannattaa nähdä. Erityisesti nuorten toimeentulotuen leikkaamista käsitellään tavalla, joka paljastaa ihmisten ja politiikan maailmojen erkaantumisen. Samoin esitys räväyttää silmille senkin, miksi politiikan puhe kuulostaa joko käsittämättömältä tai ratkiriemukkaalta – kaikessa karmeudessaan. Ohjaus ja erinomaiset näyttelijäsuoritukset penkovat esiin paperipinoista olennaisen ja jättävät kansanedustajat paljaiksi vastuunsa kanssa. Eduskunnan säätämät lait vaikuttavat todellisten ihmisten todelliseen elämään.

Eduskunta-näytelmän tarkoituksena on paljastaa vaurauden uusjako. Tässä pyrkimyksessä sotkeudutaan liian polveilevaan tarinaan etenkin, kun näytelmän toinen osa käsittelee harmaata taloutta. Kohtauksissa on paljon faktaa, mutta myös juoruja ja suoranaista ilkeyttä. Parasta kuitenkin on, että tärkeät yhteiskunnalliset teemat aukeavat terävästi ja huumorilla, ja että Ryhmäteatteri onnistuu vahvana yhteiskunnallisena keskustelijana jälleen kerran. Susanna Kuparinen on lahjakas, energinen ja innostunut kirjoittaja, jonka myös näytelmähahmo Kuparinen (**Noora Dadu**) hyvin katsojille välittää.

Kansanedustajien kannattaa mielipahasta huolimatta oppia teatteriesityksestä se, että roolijaon vaihtuminen hallituspuolueen kansanedustajasta oppositiopuolueen kansanedustajaksi – tai päinvastoin – ei ole teatteria. Sitä, mihin uskoo, ja mitä haluaa, on pidettävä tärkeänä käsikirjoituksesta riippumatta.

Arja Alho

Esitykset 21.4.2011 asti Pengerkadun näyttämöllä.

Simone de Beauvoir

Toinen sukupuoli 1

Tammi 2009
445 s.

Kääntänyt:
Iina Koskinen,
Hanna Lukkari,
Erika Ruonakoski

Naiset ulos kaapeista!

Simone de Beauvoirin klassikko on ilmestymässä vihdoin alkuperäisessä laajuudessaan suomeksi. Ensimmäisessä osassa filosofisen perinteen laajasti tunteva Beauvoir väittää muun muassa, että sukupuoliero on perustavanlaatuinen kahtiajako. Immanenssi ja transsendenssi ovat avainkäsitteitä naisen aseman ymmärtämiseen sekä Beauvoirin naisia emansipoivaan, radikaaliin ajatteluun, joka kehottaa astumaan ulos välineellisestä itsemäärittelystä kohti subjektiutta ja omilla ehdoilla määrittymistä. Eksistentialismi ja fenomenaalisuus olivat Beauvoirin feminismin lähtökohtia.

Kunnianhimoista teostaan varten Beauvoir on tehnyt paljon taustatyötä. Hän referoi sukupuolten välistä asemaa alkaen biologian partenogeneesiä eli neitseellistä sikiämistä koskevista faktoista oikeustieteeseen, psykoanalyysiin, historiaan, kirjallisuuteen, teologiaan jne. Biologian tai psykoanalyysin uskomukset sukupuolen tai seksuaalisuuden rajoittavuudesta eivät saa osakseen Beauvoirin hyväksyntää. Eri tieteenalat ovat tuominneet naisen immanenssiin lähtöoletustensa avulla.

Vuonna 1949 Ranskassa ilmestynyt aikanaan radikaali teos sai aikaan myös vastalauseita. Kaikki eivät pitäneet siitä, että miesten asema filosofiakuninkaina olisi ollut mennyttä.

Rita Dahl

Hanna Nikkanen

Viaton imperiumi

Like 2010
204 s.

Suomalaisyritykset maailmalla

Hanna Nikkanen on toimittaja, jolle Euroopan komissio myönsi köyhyyden ja syrjinnän vastaisen erikoispalkinnon vuonna 2010. Tätä kirjaa lukiessa ymmärtää, että Nikkanen on palkinnon ansainnut.

Kuvaus suomalaisten suuryritysten toiminnasta kolmannessa maailmassa etenee sutjakkaasti. Nikkanen selvittää helppotajuisesti monimutkaisten taloudellisten kytkentöjen taustoja ja yhteyksiä.

Kirjan näkökulma on johdonmukaisesti sen pienen paikallisen asukkaan elämä, jota suomalaisyritykset pilaavat. Nikkanen ei moralisoi eikä kritisoi. Faktat puhuvat puolestaan.

Kristiina Koivunen

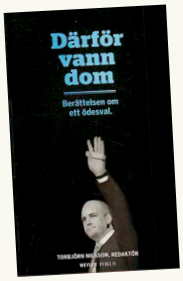

Torbjörn Nilsson
(toim.)

Därför vann dom. Berättelser om ett ödesval

Weyler Fokus 2010
344 s.

Luonnostelua Ruotsi-raportiksi

Neljä politiikan toimittajaa seurasi neljän vuoden ajan ruotsalaista poliittista keskustelua ja valmistautumista syksyn 2010 eduskuntavaaleihin. He piirtävät yksityiskohtaista kuvaa paitsi henkilöistä myös tapahtumakuluista. Vaalitulos oli kutakuinkin selvä jo muutamaa kuukautta ennen. Yllätys oli vain se, että porvarillisten puolueiden allianssi ei saanut yksinkertaista enemmistöä.

Moderaattien **Fredrik Reinfeldt** onnistui olemaan uskottavasti uudistaja, koska hän onnistui paradigmamuutoksessa, toisin sanoen oikeaksi ja hyväksytyksi koetun ajattelutavan vakiinnuttamisessa. Kirjoittajien mielestä pääministeri Reinfeldtin ja valtiovarainministeri **Anders Borgin** selkeään työnjakoon perustuva yhteistyö vakuutti ruotsalaiset paremmin kuin punavihreän koalition, jonka talouspolitiikan puhemies ja ministeriehdokas **Thomas Östros** ei ollut mukana tärkeissä politiikka-avauksissa. Eikä edes viiden keskeisen demarivaikuttajan mainoksessa. Tieto ei oikein kulkenut keskeisten toimijoiden välillä.

Vaalitulos oli sosiaalidemokraateille katastrofi. Kiinnostava huomio on sekin, että tultuaan puoluejohtajaksi **Mona Sahlin** keskittyi imagon luomiseen sen sijaan, että olisi valottanut puolueen uudistumisen suuntaa. Televisiokeskustelu silloin tällöin ja käynti **Bruce Springsteenin** konsertissa ei riittänyt. Vaaleissa vanhaa tarjoiltiin uutena eikä tunnistettu ajattelutavan muutosta.

Arja Alho

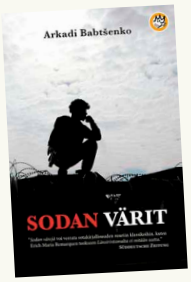

Arkadi Babtsenko

Sodan värit

Like 2010
195 s.

Matka vasemmalta keskustaan

Tsetsenian sota on suomalaisille tuttu ennen kaikkea **Anna Politkovskajan** kirjoitusten myötä. **Arkadi Babtsenkon** näkökulma on toinen: ei tsetseenisiviilin vaan venäläisen sotilaan.

Se tiedetään, että Venäjän armeijassa on ongelmia. Babtsenko tuo päiväkirjanomaisella kerronnallaan sotilaan arjen lukijan eteen niin elävästi, että joskus tuntee olevansa itsekin kasarmeilla. Mieleen tulee vain yksi kysymys: mistä näitä nuorukaisia rangaistaan, kun heidät lähetetään tällaisiin oloihin ja kohdellaan näin?

Selvittyään hengissä asevelvollisuuden suorittamisesta Babtsenko kirjoitti kirjan tajutakseen itse, mitä oli joutunut kokemaan. Nykyään hän jatkaa Anna Politkovskajan työtä *Novaja Gazeta* -lehden sotakirjeenvaihtajana.

Kristiina Koivunen

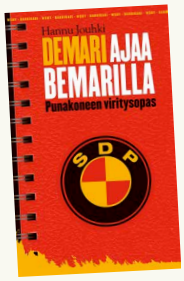

Hannu Jouhki

Demari ajaa Bemarilla

Punakoneen viritysopas

WSOY,
Barrikadi-sarja, 2010

143 s.

Ajateltavaa vasemmistolle

Hannu Jouhkin pamfletin keskeinen idea on, että SDP:n tulisi nojata hyvin koulutettuun keskiluokkaan. Kirja ilmestyi viime syksynä ja haluaa vaikuttaa siihen, millaisin eväin SDP menee lähestyviin eduskuntavaaleihin.

Jouhkin neuvoista ehdottomasti huomion arvoisin on seuraava:

– Sosialismista saadaan haluttava ja kiinnostava, kun vain ymmärrämme tämän asian selvästi: 2010-luvulla suuri osa ihmisistä ei tee äänestyspäätöstään elämänsä edellytysten parantamiseksi vaan oman viiteryhmänsä löytämiseksi. Me äänestämme sellaista ryhmää, johon kaltaisemme ihmisen tulisi kuulua.

Paljon ajattelemisen aihetta koko vasemmiston on syytä nähdä myös siinä kritiikissä, jonka Jouhki kohdistaa SDP:n viime vuoden maahanmuuttolinjauksiin ja äänestyskäyttäytymiseen Kreikan kriisin yhteydessä.

– Näinä aikoina on vaarallista ryhtyä harjoittamaan populismia liikkeen perusperiaatteilla kuten kansainvälisellä solidaarisuudella, hän sanoo.

Viisas viiteryhmä -ajattelu puhuu järkevän ja moraalisesti selkeän yleispuolueprofiilin puolesta. Tämän kanssa voi kuitenkin helposti joutua ristiriitaan liian korostunut keskiluokkahakuisuus. Olkoon tämä varoituksen sana. Jouhkin käsitys siitä, miten demareiden tulisi suhtautua Suomen Nato-jäsenyyteen, on sama kuin **Martti Ahtisaaren** – siis naiivin historiaton ja pinnallinen.

En siis pidä läheskään kaikkia Jouhkin analyyseja oikeina ja suosituksia viisaina, mutta kokonaisuudessaan kirja antaa runsaasti hyödyllistä ajateltavaa koko vasemmistolle. Enemmän kuin useimmat muut samaan tarkoitukseen tuotetut julkaisut.

Kalevi Suomela

Rasmus Fleischer

Postdigitaalinen manifesti

Into 2010
122 s.

Kenen on vastuu valinnoistasi?

Rasmus Fleischer on pukenut manifestinsa lakikirjan muotoon ja perustelee 47 pykälän avulla väitettään, että nykyajan informaation runsaus vaatii aina yhdessä tehtyä postdigitaalista valintaa. Kirja keskittyy musiikkiin, jonka historia nuoteista bitteihin on aiheen käsittelyn kannalta selkeä. Miten tehdä valinta soittolistojen miljoonien kappaleiden väliltä? Kenen on vastuu musiikin materialisoitumisesta?

Fleischer ei pidä kyberneettisistä ratkaisuista, joita ovat esimerkiksi iTunesin musiikin tai Facebookin kaveripohjaiset suosittelujärjestelmät. Näiden sijaan hän visio muun muassa erilaisia mielenkiintoisia sosiologiaan ja paikallisuuteen perustuvia valintatapoja, esimerkiksi radioasemaa, jonka tarjonta koostuisi alueella liikkuvien ihmisten kannettavien musiikkivalikoimista.

Postdigitaalinen manifesti ottaa suppeasti kantaa myös tekijänoikeuskeskusteluun. "Tekijyys on aina kopiointia", julistaa avointa internettiä kannattava Fleischer. Selvittämättä jää, mistä resurssit kopiointiin saadaan.

Postdigitaalinen manifesti syventää digitaalisen ajan kulttuurin kuvaa ja antaa ajattelemisen aihetta, mutta se unohtaa individualismin, josta kuitenkin kumpuaa ihmisten perussuhde kulttuuriin.

Pia Parkkonen

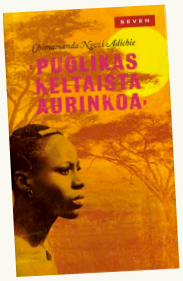

Chimamanda Ngozi Adichie

Puolikas keltaista aurinkoa

Otava 2009
607 s.

Kääntänyt:
Sari Karhulahti

Biafran urheat sotilaat ja nälkäiset lapset

Adichie kuvaa Biafran lipun mukaan nimeämässään kirjassa *Puolikas keltaista aurinkoa* ensin nigerialaisen rikkaan perheen tyttären, oppimattoman palveluspojan ja Nigeriaan muuttaneen britin arkea niin kauniilla ja täydellä kielellä, että arjen kuvaus kantaisi myös seuraavat neljäsataa sivua.

Kirjan puolivälin jälkeen kirja muuttuu täysin toiseksi. Lentokentillä ja kaupungeissa ammutaan igbo-heimoon kuuluvia ihmisiä, ja se kirjailijan mukaan tekee tavallisista nigerialaisista palavasieluisia biafralaisia ja aloittaa epätoivoisen itsenäisyystaistelun. Tapahtumia seurataan kolmen kertojaminän mukana, ja heidän kuvauksensa lisäksi rinnalla kulkee yhden henkilöhahmon kirja, *Maailma oli vaiti kun me kuolimme.*

Kirjailijan kuvaus sodasta on samalla tavalla hyytävää, kuten isänmaallisuuden ja sotahengen kuvaus usein on. Mieleen tulee yksi **Mika Waltarin** vastenmielisimmistä kirjoista, *Antero ei enää palaa*, jossa isänmaallisuus ja uhrautuminen eivät aiheuta lukijassa enää samaistumista, vaan epätoivoa siitä, miten tuntevista ja joillekin rakkaista ihmisistä tehdään dehumanisoituja vihollisia. Myötätunto kirjan hahmoja kohtaan säilyy kuitenkin loppuun saakka.

Eekku Aromaa

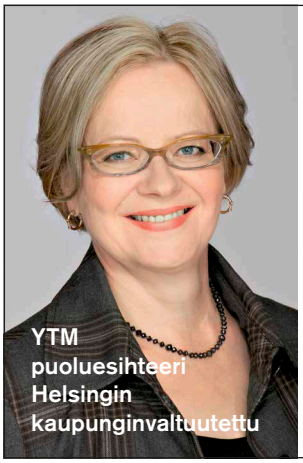

OSAAVA
Sirpa PUHAKKA
EDUSKUNTAAN

Ota yhteyttä:
sirpa.puhakka@pp2.inet.fi

Tietoa teemoista ja tilaisuuksista:
www.sirpapuhakka.net
www.facebook.com
/sirpapuhakka

vasemmisto
RIKKAUTTA JOLLA ON ARVOA

Outi Ojala

KOLUMNI

Kirjoittaja on Sadankomitean puheenjohtaja.

Kaikkeen EI VOI VARAUTUA

”PITÄÄ varoa, mitä toivoo, sillä toiveesta voi tulla totta.” Näin ystäväni muistuttaa usein minua. Rauhanliike on kohta parikymmentä vuotta vaatinut, että turvallisuutta tulee tarkastella laaja-alaisesti. Toiveesta on tullut totta.

Nykyään laaja-alaisesta turvallisuuskäsitteestä puhuvat kaikki. Hegemoniakamppailu on tältä osin voitettu. Kaikissa hallituksen viimeisissä turvallisuuspoliittisissa selonteoissa lähtökohta on turvallisuuden laaja ymmärtäminen.

Puhutaan uusista turvallisuusuhista ja -haasteista kuten pandemia, tsunami, tuhkapilvi, pakolaisvirrat, kansainvälinen talouskriisi tai kansainvälinen rikollisuus. Kaikki nämä ovat ongelmia, joihin armeijalta ei löydy ratkaisua, eikä varustelumäärärahojen kasvattamisesta ole hyötyä niiden hoitamisessa.

Onko panostus sotilaalliseen, aseisiin perustuvaan turvallisuuteen sitten vähentynyt? Ei ole. Päinvastoin puolustusmenot ovat kasvaneet vuosittain, koska ne on sidottu indeksiin toisin kuin esimerkiksi opintotuki.

Puolustusvoimat ovat selvästi hyötyneet turvallisuuskäsitteen laajentumisesta. Armeija on nopeasti omaksunut uudet uhkakuvat, ja niihin vetoamalla on saatu tukea määrärahojen korotuksille.

> Toisten viranomaisten auttaminen ei voi olla armeijan tärkein tehtävä tai olemassaolon oikeutus.

UUDET uhat näkyvät myös käytännössä. Esimerkiksi Nokian vesikriisin aikana sotilaat jakoivat vettä, kun kunnan vesijohtovesi oli saastunut. Kalkkunatilan eristämiseen lintuinfluenssan takia tarvittiin varusmiehiä, ja vanhuksen eksyessä metsään pyydetään armeijalta apua etsintöihin.

Uusimpana tulokkaana ovat kyber-uhat, joiden torjumiseen tarvitaan taas lisärahoitusta. Avustustehtävät ovat olleet sinänsä arvokkaita ja tarpeellisia, mutta toisten viranomaisten auttaminen ei voi olla armeijan tärkein tehtävä tai olemassaolon oikeutus.

Jos ihmisiltä kysyy, mitkä asiat heitä pelottavat eli missä he kokevat ”turvallisuusvajetta”, he vastaavat pelkäävänsä työttömyyttä, sairautta ja toimeentulonsa puolesta. Monia huolestuttavat myös ilmastonmuutoksen vaikutukset elinolosuhteisiin tai lähiydinvoimalan riskit.

Sotatilanteissa on perinteisesti ollut selkeää, kuka uhkaa ketä. Tiedettiin, ketä vastaan puolustaudutaan, ja kuka on vihollinen. Tilanne kuitenkin muuttuu, kun laajennamme uhkakuvagalleriaa sairauksien tartuttajiin, internetin palveluhyökkäyksiin tai fundamentalistisiin liikkeisiin.

Kuka on uhattuna ja ketä vastaan suojaudumme? Kenelle annamme valtuudet tulkita uhkia ja toimia uhkaajaa vastaan? Uhkaavatko pääministerille lähetetyt vetoomusviestit kansaa ja kansakuntaa? Voidaanko viestit tulkita palveluhyökkäykseksi, jos ne lamauttavat päiväksi valtioneuvoston sähköpostin?

UUSIEN uhkakuvien ja varsinkin tsunami-katastrofin seurauksena viranomaiset ovat ryhtyneet kehittämään aiempaa tarkempaa tilanneseurantaa. Syntyi Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen ohjelma eli YETT, joka muuttui myöhemmin Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi. Valtioneuvostoon perustettiin tilannekeskus seuraamaan tapahtumia maailmalla ja kotimaassa.

Tarkoituksena on saada nopeasti luotettavaa tietoa häiriötilanteista, joihin joudutaan mahdollisesti reagoimaan. Tilannekuvaa kootaan nykyisin kaikilla hallinnonaloilla, myös puolustusvoimissa. Kokonaisuuden hallinta ei kuitenkaan aina toimi, ja eri viranomaistahojen välisiä tietokatkoksia on puitu myös julkisuudessa.

Jatkuva tilanteiden seuraaminen ja analysointi tuudittaa meidät helposti uskomaan, että kaikkiin uhkiin ja ongelmiin voidaan aina löytää ratkaisu ja niihin on mahdollista varautua ennakkoon. Näin ei kuitenkaan välttämättä ole.

Tsunami tuli varoittamatta ja Islannin tuhkapilvestä lentoliikenteelle aiheutuneet vaikeudet olivat yllätys. Parhaimmatkaan maailmanpolitiikan tarkkailijat eivät osanneet varautua Tunisian ja Egyptin viimeaikaisiin tapahtumiin.

Liian laaja-alainen uhkakuvagalleria saattaa olla ongelma varsinkin, jos toimijoita ja toimivaltaa ei määritellä. Tällaisessa tilanteessa viranomaiset voivat perustella melkein mitä tahansa informaation keruuta ja vallan keskittämistä turvallisuuden edistämisellä.

Ytimellä oli aikoinaan slogan ”Valta valvoo sinua – Ydin valvoo valtaa”. Alati laajentuvan turvallisuuskäsitteen myötä valtaa, vallan keskittämistä ja erilaisten pakkokeinojen käyttöä sekä vapauksien rajoittamista tulee valvoa tiukasti. YD

MYYNNISSÄ RAUHANASEMALLA

www.rauhanasema.fi/kauppa

Rauhanasema
www.rauhanasema.fi
Veturitori 3
Itä-Pasila, Helsinki

TERVETULOA TUTUSTUMAAN!

15 €

Sadankomitean
Suositut T-paidat!
Useita malleja ja kokoja!

12 €

Rauhanpipo ei kiristä!

10 €

Kevään sateisiin!
Rauhansateenvarjo

Jouko Väänänen (toim.)
Pasifismia 2 500 vuotta!

Väkivalta ja terrorismi herättävät vaikeita kysymyksiä. Pasifisti ei kuitenkaan alistu, vaan toimii. Kirja opettaa ymmärtämään, kuinka rauhanomaisesti kohdata väkivaltainen ihminen. Kirjoittamassa muun muassa Mahatma Gandhi, Henry Thoreau, Leo Tolstoi ja Kurt Vonnegut.

Kaivattu klassikkoteos uusissa kansissa!

10 €

Elina Turunen (toim.)
Hässäkkä – Pasifistinen toimintaopas

Perusteos kaikille suorasta toiminnasta kiinnostuneille! Sadankomitean julkaisemasta tuoreesta oppaasta löydät perustietoa väkivallattomuuden periaatteista kansalaistoiminnassa sekä hauskoja toimintaideoita ja käytännön vinkkejä katuteatterista ja rekvisiitan teosta mitä erilaisimpiin tempauksiin.

5 €

Saa veloituksetta Rauhanasemalta

Jarmo Pykälä
Missä soditaan suomalaisilla aseilla? Suomen asevienti ja sotateollisuus 1998 – 2007

Suomen sota-asemyynti on kasvanut 1998 – 2007 noin 40 prosenttia. Samaan aikaan, kun Suomi vie pistooleja EU:n asevientikiellon alaiseen maahan, Suomi vastustaa ETYJ:n puheenjohtajamaana pienaseväkivaltaa. Selvitys nostaa esille asekaupan ja kehitysyhteistyön välisen ristiriidan ja nostaa esille demokratian ja ihmisoikeuksien puolestapuhujan nurjan puolen.

10 €

Pentti Linkola
Isänmaan ja ihmisen puolesta

Rauhanliikkeen klassikko. Into-pamflettipainos uudella jälkikirjoituksella. Linkolan pamfletti aiheutti ilmestyessään valtavan kohun ja johti osittain Sadankomitean perustamiseen. Närkästystä herätti – ja herättää yhä – pamfletin peittelemätön kehotus aseistakieltäytymiseen.

. E844

M
Itella Oyj

TUE RIIPPUMATONTA JOURNALISMIA, TILAA NYT voima KOTIIN TAI LAHJAKSI TÖVERILLE!

Tilaa Voima nyt, varmistat että saat kaikki numerot ja/tai voit ilahduttaa sillä muita. Samalla autat meitä tekemään entistä parempaa lehteä. Tilauksen voit myös tehdä kätevästi netissä osoitteessa www.voima.fi.

voiman KANNATUSTILAUS:

Tilaan Voima-lehden vuosikerran (10 nroa) kestotilauksena hintaan 39 euroa.

MAKSAJAN LASKUTUS- JA TILAUSTIEDOT:

NIMI: _____

OSOITE: _____

POSTINUMERO: _____ POSTITOIMIPAIKKA: _____

SÄHKÖPOSTI: _____ PUHELIN: _____

ALLEKIRJOITUS: _____

TILAUKSEN SAAJAN TIEDOT JOS MUU KUIN MAKSAJA:

NIMI: _____

OSOITE: _____

POSTINUMERO: _____ POSTITOIMIPAIKKA: _____

SÄHKÖPOSTI: _____ PUHELIN: _____

voima

Vastauslähetys
Sopimus 5000521
00003 Helsinki